

turk Ince

Kadim Doğrular

Yeni Gerçekler

Aylık Kadın
Yaşam ve
Fikir Dergisi

Ocak 2023 Sayı: 228 Fiyat: 125 ₺

TÜLİN TEZEL:

KAMERAMI

YÖNELTİĞİM
HER KARAKTERİN
DÜNYASI BENİM İÇİN
YENİ BİR KAPI”

ELDE ETTİKLERİMİZ
VE
Kayıbıklarımız
Ayla Ağabegüm

SICAK KAFA

Zülünün Günlüğü

RÜZGARIN KIZI:

BOZCAADA

AK PARTİ İSTANBUL
MİLLETVEKİLİ
AV. SERKAN BAYRAM:

“Bir parmak ile
48 yıl HAYAT
geçirdim”

DR. ÖZGENUR
REYHAN GÜLER:

“DİJİTAL YAŞLILAR DAHA ÇOK İLETİŞİM
İÇİNDE AMA YALNIZ”

ÇEYREK ALTIN MEVDUAT HESABI ZİRAAT'TE

Çeyrek, yarım, tam, 2,5'lik ve 5'lik altınlarınızı Ziraat'te gerçek değeri üzerinden değerlendirin.

Dilerseniz yeni tarihli altın olarak geri alın.

Müşteri İletişim
Merkezi
www.ziraatbank.com.tr

Ziraat Bankası

Bir bankadan daha fazlası

KADIN ve AİLE
KÜLTÜR SANAT
MERKEZİ

KADINLAR ÜRETİR BAĞCILAR GÜÇLENİR

*Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'nde
"Öğrenmeyi ve Üretmeyi Seven Kadınlar İçin" sloganıyla çıktığımız yolda
Türkiye'nin her bölgesinden kursiyerleri bir araya getirip "Bi Dünya ANA Dolu"
diyerek Bağcılar'da yaşayan kadınların sosyal hayatlarında neler yapabileceklerini
görmelerine imkân sağladık.*

Şehrimizde yaşayan kadınlarımızın sosyal ve psikolojik sorunlarına yönelik çözümler üretmede aktif rol oynayan Kadın ve Aile Kültür Sanat Merkezi'miz aynı zamanda kadınlarımızın ekonomik gelişimine katkı sağlıyor. Bağcılarlı kadınlar merkezimize gelerek meslek edindirme kursları görüyor, bu yolla ortaya koydukları ürünleri tüketiciyle buluşturup ekonomik kazanç elde ediyor. Merkezimizde kendilerini sosyal, psikolojik ve mesleki alanda geliştiren kadınlarımız daha mutlu ve huzurlu olduklarını dile getiriyorlar.

Mutlu kadınlar, mutlu ve huzurlu şehirler üretirler.

İÇİNDEKİLER

12 KAPAK: DR. ÖZGENUR REYHAN GÜLER: "DİJİTAL YAŞLILAR DAHA ÇOK İLETİŞİM İÇİNDE AMA YALNIZ"

Akademisyen, yazar, anne. TV 24'te An ve Zaman moderatörü, iletişim ve kültür bilimci. Özgenur Hanımla keyifli bir İstanbul gününde buluştuk. Z kuşağı, dijital yaşlılık, proje çocuklar, tarih ve daha bir çok konu üzerine konuştuk.

06 ASUMAN ÇELİK: GENÇLİĞİN YAZILMAMIŞ HİKÂYESİ

Baba, yükünüz çoktu biliyorum.. bundan belki de kendimi önce size sonra bu dünyaya yük hissedişim... ama en kötüsü; en çok da kendimi kendime bile yük hissediyorum.

10 AYLA AĞABEGÜM: ELDE ETTİKLERİMİZ VE KAYBETTİKLERİMİZ

Zaman hızla ilerliyor, toplumların hayatı değişiyor. Köylü topraktan kopuyor, şehirlere göç ediyor. Tarım, eski değerini gün geçtikçe kaybediyor.

18 FATMA AKGÜN: BİR KADIN BİN ŞEHİR

Ve bir şehir doğurdu kadın. Şefkatli elleriyle, bir tebesümüyle inşa etti bu şehri. Munfasıl uykularında tuğla tuğla ördü duvarları. Bu ellerinde geçilmez kalelerde yükseltti, virane duvarlarda.

20 AYFER BALABAN: KAR ABİR CEHALET Mİ? KÖK BİR İDRAK Mİ?

Köklerinden bereket ve hayat fışkıran, salkım meyveleriyle dalları göklere uzanan muhteşem bir ağaç kadar görkemli...

22 HALİME TEZCAN TOSUH: UMUDUN DÖNENCESİ

Şüphesiz belli bir konuya yönelen her koşullu umut örneği, kendi ötesine şartsız umudun temelini oluşturan Hakikate yönelecektir.

26 MELİKE ZİYAGİLLER: İTİRAZIM VAR

Eylenmediği için bir yere konulmayan, statü ve itibar kazanmamış gibi davranılan gençlerin enerjilerinin tüketilmesine itirazım var.

28 HÜSEYİN KARACA: ÜMMETİN ÇOCUKLA İMTİHANI

Modern dünyanın fitneleri, eften püften basit sebeplerle Müslümanları Müslümanlardan nefret eder hale getirmiştir.

32 FATMA BETÜL AYDIN: GENÇLERE EKRAN YASAĞI KOYALIM DİYENLERDEN MİSİNİZ?

Çocuklarda ve gençlerde ekrana sınır koymanın, bağımlı olmaktan kurtulmanın formülü sadece bu desem sizlere. Fazla abartmış olmam zannederim.

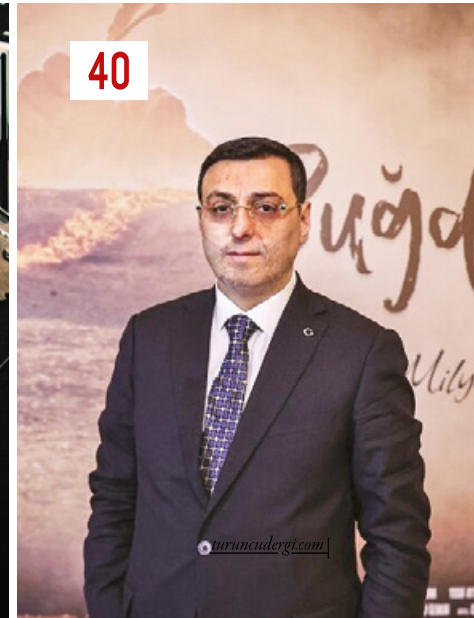

34 MURADIYE ŞİMŞEK: KALABALIKLARDA YOK OLAN, YOKLUKTA ÇOĞALAN İNSAN

Ne kadar koşarsan koş, dönüş hep başadır. İnsan yaşamı döngüselliklerle örülmüş karmaşık bir ağ.

40 AV. SERKAN BAYRAM: "BİR PARMAK İLE 48 YIL HAYAT GEÇİRDİM"

AK Parti İstanbul Milletvekili Avukat Serkan Bayram... Hikayesi film olacak hayatlarda. hayat hikayesi tam da böyle. 48 yaşına kadar kendi yakınlarının bildiği imtihanlar, haksızlıklar, mutluluklar.

60

44

52

48

56

70

82

86

44 ZELİHA TAMER UÇAR: KURMACA ESERLERİ ELEŞTİREL OKUR GÖZLÜĞÜYLE OKUMAK

Kurmaca eseri doğru anlamlandırmak, yazarın mesajlarını fark etmek, metin karşısında doğru bir tutum olarak metnin dip akıntısına bakmak eleştirel okumayla mümkün hâle gelir.

48 GAMZE KILIÇARSLAN: "OSMANLI'DA KOKU ÇOK DEĞERLİ"

Güzel koku ve psikolojinin birbiriyle inanılmaz bir bağı var. Tüm bunları araştırırken tanışıyoruz Gamze Kılıçarslan ile. koku üzerine keyifli bir sohbet gerçekleştiriyoruz.

52 ZÜLÜNÜN GÜNLÜĞÜ: SICAK KAVA

Sıcak Kava Abuklama denilen bir rahatsızlığın dünya çapında yarattığı salgını ve bu salgın nedeniyle düzenin çöküşünü anlatıyor. Saçmalayarak konuşma ve kelime yitimi halinde ilerliyor.

56 SALİHA SAĞDIÇ: YENİ YIL ESKİ BİZ!

Her geçen yıl çam ağacı süsleyen aile sayısı artıyor. Hatta yılbaşını evinde geçireni dövüyorlar. Hangisine tepki verecek? Birkaç sene önce esasen o gün olmasa da sırf tepki olsun diye yılbaşında Mekke'nin fethini kutlayanlar vardı.

60 FİLM YAPIMCISI TÜLİN TEZEL RÖPORTAJI

Film yapımcısı Tülin Tezel ile çocukken hayal ettiği mesleğine ulaşma yolunda neler yaşadı, neden bu mesleği seçti, hangi sancılı süreçlerden geçti, imzasını taşıyan belgeseller, filmler, hikâyeler ve bugün mesleki kariyerinde nerede, neler yapıyor?

70 AV.ARB. UMUT ÖZKAN: ŞUÇTAN AZADE Kesinleşmeyen mahkûmiyet kararı muhalefet tarafından sevinçle kutlanırken kararı veren mahkeme tabiri caiz ise linç edildi.

74

74 SEYAHAT: BOZCAADA

Bozcaada eski ismi Tenedos (Τένεδος) Ege Denizinin Gökçeada'dan sonra ikinci büyük adasıdır. Ayrıca Bozcaada Türkiye'nin köyü olmayan tek ilçesidir.

78 ZEYNEP KILIÇARSLAN İLE GASTRONOMİ

Eskiden insanlar yemekli davetlerinde bir araya geldiklerinde yapılan çeşit çeşit yemeklerin hazırlandığı sofralarda insanları ayırmamak için yani zengin-fakir ayrımı olmaması için tek çeşit olan bu çorbayı belirlemişler.

82 ÇOCUKLARINIZI KIŞ HASTALIKLARINDAN KORUMANIN YOLLARI

Kışın sık hastalanma tehlikesi bizler için olduğu gibi çocuklarımız için de geçerlidir. Oysa basit ve etkili yöntemlerle çocuklarımızı kış hastalıklarından kolayca korumamız mümkün.

86 NURİYE ATASEVEN İLE MUTFAK KÜLTÜRÜ

Mutfak bir sanattır. Ustalar, şefler, akşam eve gelip çocuklarına pilav yapan anneler, aileyi sofrada bir arada toplayanlar da sanatçıdır. Her tarif ayrı bir reçetedir mesela. Tanıştıklarımızı, yeniden karşılaştıklarımızı bize hatırlatır.

zahideceylan@turuncudergi.com

Sevgili Turuncu Okurları

Bazen deniz yoktur, yağmur azdır fakat Allah senden bir gemi yapmanı ister.

Önce kalbine doğar bu istek. Bir taraftan odun taşınacak, diğer taraftan koca iskele kurulacak. Nereden baksan kırk yıl sürecek. Allah istemiş bir kere. Kalbine ilham etmiş.

Şimdi taşı odunları sırtında, böl, yont... Ellerin kanasın, dirseklerin nasırlaşsın... Bilinenin aksine, sıradan olanın dışında bir şey varsa kalbinde, O'ndaki hikmeti ara. Dışarıda çok sesli senfoni sana hep olmayanların şarkısını söyleyecek. Hata yapanların, yarım kalmışların.

Önce gemiyi yapacaksın. Belki kırk yıl sürecek. Sonra bir yağmur yağacak. Gök delinecek yere akacak. Yer delinecek, göğe çıkacak. O gemi tufanda Nuh (as)'ı nasıl feraha çıkarttıysa seni de öyle serin sulara bırakacak.

Hangi yılın öncekilerden kıymetli olduğunu kim bilebilir? 2022 neleri götürdü, biliyoruz. Kim bilir 2023 neleri getiriyor? Gitti dediklerinin köşe başında belki bizi bekliyor.

Çiçeklendiğin yeri en iyi sen bilirsin. Hendeklerden atlayarak yaptığın yürüyüşleri.

Elbette bir yağmur yağar, denizler dalgalanır...

Tam 20 yıldır size Turuncu sayfalarından sesleniyoruz. Geniş bir ekip, güçlü bir kadro ile Türkiye'nin kadınlarının hikayesine ortak olduk.

Siyaset, ekonomi, sosyoloji birbirini etkileyen üç temel öge. Dergicilik, bu üçünün aslında kesişim noktası. Türkiye'de ve dünyada 'kadın' başlığı her geçen gün önem kazanıyor. Turuncu tam 20 yıldır hayatın kaydını tutuyor.

Her ay Turuncu eşliğinde öğrendim gemileri yakmamak gerektiğini. Bırak limanda kalsın onlar. Sen bir gemi yap ve çık kendi yolculuğuna. Allah hiç bir kulunu yalnız bırakmaz.

Hep birlikte nice 20 yıllara.

Zahide Ceylan

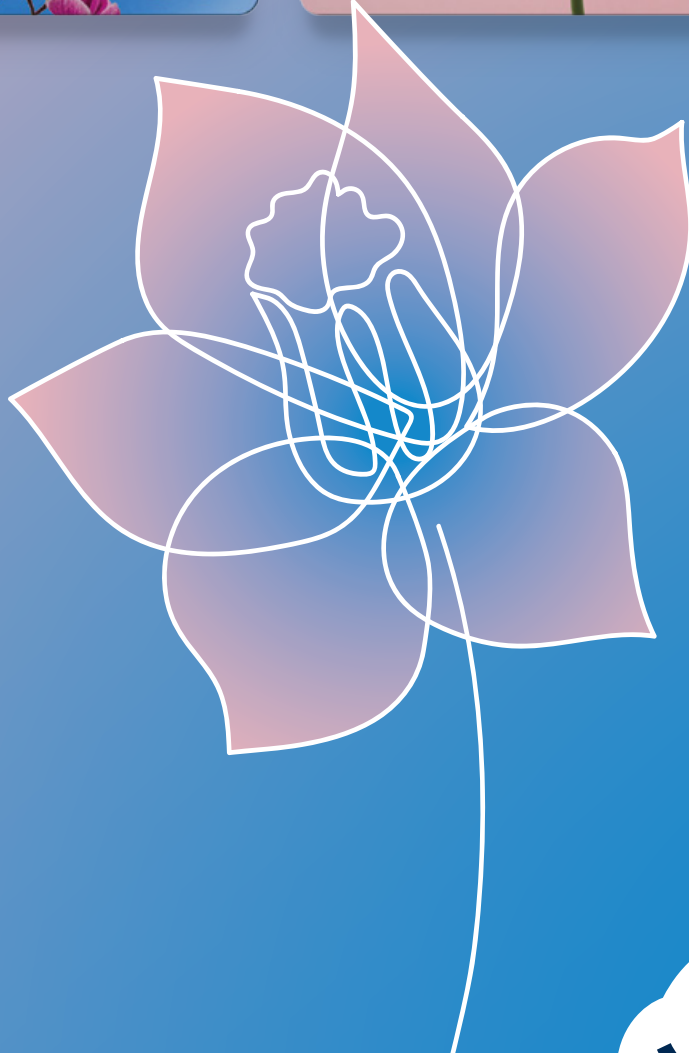
PARAF'TAN KADINLARA ÖZEL GÜZELLİK!

İsmi, tasarımı, renkleri ve hayatın her anını kapsayan birbirinden özel güzellikleriyle sadece kadınlara özel bir kredi kartı: Paraf Kadın!

Onunla hemen tanışın,
her anı güzel yaşayın.

- Spor merkezi üyeliklerinizde **250 TL'ye varan indirim**
- Kuaför harcamalarınızda **%5 indirim**
- ParafÜstü ile market harcamalarınızda **aylık 50 TL'ye varan indirim**
- Karaca, Emsan ve Jumbo'da **%10 indirim**

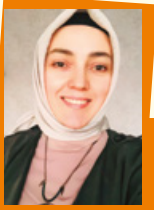

GENÇLİĞİN YAZILMAMIŞ

Hikayesi

Baba, yükünüz çoktu biliyorum.. Bundan belki de kendimi önce size sonra bu dünyaya yük hissettim... Ama en kötüsü; en çok da kendimi kendime bile yük hissediyorum. Oysa dünyaları verse taşıyabilecek kadar güvenebilseydim babama, bilirdim asla yük değilim ve güvendeyim.

ASUMAN
ÇELİK

Beni şu odadan çıkarmanın kolay olduğu zamanlar vardı. Tam da birbirimizi en iyi tanıyabileceğimiz zamanlarda... Ama ben söylediğiniz her sözü çok ciddiye aldım, günlerce zihnimi gönlümü meşgul etti... Tek derdim kendimi bulma süreçlerimdeki sancularıma destek olmanızı beklerken; siz kendinizle yüzleşemediğiniz yönlerinizi bulmak yerine ben olma çabamı reddetmek kolayınıza geldi... Değerli olduğumu hissetmekte zorlandığım zamanlar oldu..

Kıyafetlerin fotoğrafların, sürekli

level atladığım oyunların onayında aradım bu değerliliği.. Oysa uzatabilseydiniz ellerinizi tutmaya çok ihtiyacım vardı. Kendi varoluş değerimi insanların onayına sunmamam gerektiğini öğrendim, öğrendim ama çok yoruldum. Benim değerim insanların söz ve davranışlarına bağlı değil; ama anne babamın söz ve davranışlarına bağlıydı, bu düğümü çözmek çok zamanımı aldı.. şimdi bir dünya kurdum.

Odamda bilgisayarımda telefon ekranımda. Eleştirilmediğim dostluklar buldum. Bazen güneşin en güzel ışıklarını, bazen kışı, bazen mis kokulu bir baharı, ama en çok kendimi kaçıyorum... Annem misafire 'hoş geldin' demediğimden şikayetçi... Ben bu dünyaya 'hoş geldim mi acaba' ki; misafire diyebileyim.

Çok zor olmasa gerek; bir dava bilinci, iyi hissedeceğim bir sanat dalı ile meşguliyet, hedefli amaçlı bir spor ile uğraşabilseydim bu odada bu evde ömrümün en güzel en verimli zamanlarını bu dört duvara sığdırmaya kendimi böyle oldurmaya çalışmıyaktım.

Baba, yükünüz çoktu biliyorum.. Bundan belki de kendimi önce size sonra bu dünyaya yük hissettim... Ama en kötüsü; en çok da kendimi kendime bile yük hissediyorum. Oysa dünyaları verse taşıyabilecek kadar güvenebilseydim babama, bilirdim asla yük değilim ve güvendeyim.

Biliyor musun anne, geçen gün bana "bir şeyi de becer, düzgün yap" diye bağırdın ya... Yapabildiğim her şeyi unuttum, acemisi oldum.

Baba, büyüyünce ne olacaksın? Ne olmak istiyorsun? Sorularına muhatap oldum... Oysa asıl sorulması/ sormamız gereken "Kim olacaksın" olmalıydı belki. **Çünkü kim olacaksın sorusu, kim olacağımız değerlerime hayata yön veren bakış açısına bağlıydı.**

Oysa geleceğe odaklı kürek çekebilecekken, sizlerle tek kürekle hep kendi etrafımda döndüm...

Anne, göbek bağımlı üniversitenin bahçesine attığını söyledi anneyim; okuyup adam olayım diye.. Fakat özgür sağlıklı bir birey olabilmem için duygusal bağımlı daha önemli olduğu yazıyordu geçenlerde okuduğum bir kitapta... Yüzüme tokat gibi gelince kitabı okumaya devam edemedim.

Baba, büyüyünce ne olacaksın? Ne olmak istiyorsun? Sorularına muhatap oldum... Oysa asıl sorulması/ sormamız gereken

"Kim olacaksın" olmalıydı belki; çünkü kim olacaksın sorusu, kim olacağımız değerlerime hayata yön veren bakış açısına bağlıydı. Değerler ile kim olma sürecinde üretebilirdim.. kendimi bulabilirdim. Öyle takılı kaldım ki ne olacaksın sorusunun cevabında; ne olduğumu olacağımı ben de bilemedim.

Bugünlerde sık sık düşündüğüm bir fikir var; şehirlerin belli yerlerine

kalabalığın en çok olduğu caddelere dev billboardlara "bu gidiş nereye" yazmak.

Olağanüstü bir çaba ile başarının kılıfına girmiş rekabet ve hırsın ardı sıra koşmam istendi. Ben de öyle hızlı koşamayacağıma inancımın kendimi odama hapsettim.

Ve bu güçlü ve görülmeye giden yolu tek başarı gibi görün ebeveynler hep şikayetçisiniz bu durumdan.

Fakat içten içe daha çok kazanma hırsı ile öfkeli, derinden mutsuz ve ironik bir şekilde sahte bir başarı algısının gölgesine sığınıyorsunuz.

Tüm bu koşuşturmalar gelecek kaygısı ile yapıyor, bu sürede önce kendinizi sonra en yakınlarınızı sevdiğimizizi yani beni ihmal edebildiniz.

Yetişkinler, sözde yaşını başını almış olgun ana babalar olarak; keskin köşeli başarı anlayışınız ile kendi olmamışlıklarınızı çocuklarınız üzerinde oldurmaya çalışırken, biz gençler ise tüm hayatı bir yarış olarak görüp hep hep önde olmak için zorluyoruz kendimizi; en nihayetinde olamadığımızı görüp başladığımız yere geri dönüyoruz.

Genel olarak başarıdan anladığımız, bir fark yaratmak veya bir amaca yönelik bir yaşam sürmektir. Her birimizin sahip olduğu belirli yeteneklerin yanında bazı zayıflıklar da vardır, eğer bu cazibelere kapılıp kendimizi dev aynasında seyre dalar sak kendimize yabancılaşır, içimizdeki zayıflıklara karşı mücadele edemez olur ve işte o zaman kendiliğimizin bazı temel parçalarına da zarar verebiliriz. Başarı merdivenini tırmanırken deneyimlediğimiz yüzeysel pratikler kadar kişinin kendi zayıflıklarına karşı iç mücadelesi de önemlidir.

Başarıyı ve mükemmelliği özden uzak bir hırsla kovaladıkça zaman kavramımız bulanıklaşıyor, parçalara ayrılıyor ve başta kendimiz olmak üzere ilişkilerimiz derinliklerini kaybediyor netliğini kaybetmiş bir bakışla bakıyoruz dünyaya. Oysa sevmek, bilmek, öğrenmek ve anlamak için 'başarı algısı' ayarlarımızla yeniden oynayıp doğru frekansı bulmalıyız.

turuncu

Aylık Kadın ve Yaşam Dergisi

Her ay güncel konularda en yetkili isimlerle yaptığımız röportajlar, alanında uzman yazarlarımızın ele aldığı dosya konularının yanı sıra kitap, film, mutfak kültürü sayfalarımızla evlerinize konuk oluyoruz.

**Bizi Sosyal Medyada
Takip Etmeyi Unutmayın!**

facebook.com/turuncukadindergisi

twitter.com/turuncudergisi

instagram.com/turuncudergisi

www.turuncudergi.com

e-mail: info@turuncudergi.com

ELDE ETTİKLERİMİZ

VE

Kaybettiklerimiz

Müzik, şiir, hikâye, roman, film, tiyatro kendi kültür kaynaklarından beslenir. Bu kaynaklardan beslenip de bu kaynakları rûhunda yaşatmayan büyüklerin çocukları, dayatılan kültürün etkisi altında kalacak; onlar da anneleri, babaları, öğretmenleri, siyasîleri, aydınları gibi olacaklardır.

Zaman hızla ilerliyor, toplumların hayatı değişiyor. Köylü topraktan kopuyor, şehirlere göç ediyor. Tarım, eski değerini gün geçtikçe kaybediyor. Bankerlik, fâizcilik, ekonomide insafsız bir zorbalık, haksız kazanç, lüks ve israfın içinde yeni bir hayat tarzı... İletişim ağlarıyla, sanal ağlarda insanların birbiriyle yakınlaşması, hâkim kültürün yok olması yolundaki şikâyetler... Anneler, babalar, öğretmenler şaşkın; siyasî alanda tartışmalar yapılırken, kendi kültüründen kopan insanımızın geçirdiği sarsıntı, kimsenin umurunda değil. Bizim dediğimiz kültürümüz, bizden uzaklaşmış...

Köyden kaçıp şehre sığınanlar, şehirlerdeki hayatın da dışına çıkararak; televizyonlardaki, reklâmlardaki hayata özenenler...

Büyük sermayenin arasına; "Ben inancımı yaşıyorum." diyen insanlar da girmeye çalışırken, bazı iş adamları bu telâş içinde fark etmeden kendi benliğinden koparken, yaşadığı mekânlarla, aldığı marka araba ve eşyalarla övünürken, helâller ve haramlar yavaş yavaş birbirine karışırken,

AYLA
AĞABEGÜM

konuşmalardaki ses tonları ve bakışlar değişirken, iftarlarda bile Ramazân'ın rûhuna uymayan konuşmalar yapılırken... Bu ortam içinde yetişecek gençlerimize ve çocuklarımıza Müslümanlığı ve Peygamber sevgisini anlatırken zorlanmadan kendi yaşamadığımız hayatı onlara anlatmamız mümkün mü?

En muhafazakâr semtlerde bile lokantaların önüne atılan masalarda muhafazakâr hanımların iftar yapması, sokaklarda yapılan iftarlar...

Kültürümüzün içinde var olan edep, hayâ, ayıp, günah, yazık, merhamet, helâl kazanç gibi yüzlerce kültür kavramının içinin boşaltılması ve kültür savunucularının da bu hayat karşısında susması... Tehlike kapıya gelince annelerin, babaların veya öğretmenlerin feryat etmesi... Yangının bizim evimize de uğrayacağını

fark edememiştik. Çok saygın ve muhafazakâr bir ailenin çocuğu, yurt dışından gelen bir topluluğun (İslâmî rock) konserine bilet bulamıyınca (biletler çok pahalı) günlerce üzüldü. Bir başka liseli hanım kızımız babasına "O konserlerden birine muhakkak gitmeliyim." der. Baba, kızını yalnız göndermemek için bir bilet de kendine alır.

Baba ilâhiyatçıdır ve bir belediyenin kültür işleri müdürüdür. Konsere giderler. Ayakta coşan gençler kendilerinden geçmiştir. Söylenenleri tekrar ederek aynı hareketlere ortak olurlar. Kızımız babasına “Baba, benim yaptığım hareketleri sen de yap. Yoksa buradan dışarı çıkman mümkün olmaz!” der.

Müzik, şiir, hikâye, roman, film, tiyatro kendi kültür kaynaklarından beslenir. Bu kaynaklardan beslenip de bu kaynakları rûhunda yaşatmayan büyüklerin çocukları, dayatılan kültürün etkisi altında kalacak; onlar da anneleri, babaları, öğretmenleri, siyasîleri, aydınları gibi olacaklardır. Bütün bunları söylerken, kültürümüzden uzaklaşanları anlatmaya çalışıyorum. Ne yazık ki, sayılar her geçen gün artıyor. Bütün bu yaşananların sebebi, okullarda mûsikî ve sanat eğitiminin çocukluktan başlayarak bütün eğitim boyunca verilmesidir. Kendi milletinin, memleketinin, türkülerini, marşlarını, şarkılarını bilmeyen çocuğun yeni akımların peşinde olmasını nasıl yadırgarız?

Biz; “Müslüman, zengin olmalı!” dedik. Olanların sayısı, gün geçtikçe çoğaldı. Eksiğimiz;

“Müslüman parayı müslümanca kazanıp, müslümanca harcamalı!” diye duâ etmeyişimizdir.

Gazetemiz, televizyonumuz, bankamız, şirketlerimiz, siyasîlerimiz hepsi oldu...

Ancak çocuklar ve gençler için projelerimiz var mı?

Belediyelerimizin yaptırdığı gençlik evleri, bilgi evleri var. Sayıları çoğalıyor. Binalar çok güzel, ancak oralara gidenlerin sayısı ne kadar? Bu sayıyı artırmak için projelerimiz var mı? Belediyeler, ideal öğretmenlerin projelerinden faydalanıyor mu?

DR. ÖZGENUR REYHAN GÜLER:

“DİJİTAL YAŞLILAR DAHA ÇOK İLETİŞİM İÇİNDE AMA YALNIZ”

Hayatımızı kolaylaştıran teknoloji sırtımıza 24 saat taşıdığımız birtakım yükler yükledi. Aslında temelde baktığımızda her şeyin fazlası teorisi burada da geçerli diyebiliriz.

Teknoloji ve internet hayatımızı kolaylaştırıyor ama diğer yandan fazlası ve sürekli ulaşılabilir bir hale getirmesi bizleri yoruyor. Dijital yaşlılar olarak hayatımızın daha insandan uzak ve daha yalnız olacağını düşünüyorum.

|| RÖPORTAJ: ZEHRA GÜVELİ ||

Dr. Özgenur Reyhan Güler... Her şeyin bir tarihi olduğunu ekranlardan bize anlatan akademisyen, yazar, anne. TV 24'te An ve Zaman moderatörü, iletişim ve kültür bilimci. Özgenur Hanımla keyifli bir İstanbul gününde buluştuk. Z kuşağı, dijital yaşlılık, proje çocuklar, tarih ve daha bir çok konu üzerine konuştuk.

Tarih, akademi, kültür, medya... Çok yönlü çalışıyorsunuz. Bunun hayatınıza geri dönüşü nasıl oldu?

Lisans yıllarımdan beri multidisiplin çalışırım ben. Bunun beni her zaman özgürleştirdiğine inanmışımdır. Çünkü bana göre birçok alanda

sınırlarımız belli olsa bile yaşadığımız bu dünyanın içinde amaçlarımızdan sapmadan dilediğince özgürleşebilirsin. Bu yüzden hayattan zevk alabileceğimi düşündüğüm hemen her konuda bilgi ve birikimimi artırma yoluna gitmişimdir. Farklı deneyimler edinmek ve kendinize yatırım yapmak için sizi yüreklendiren ve heveslendiren bir şeyler sizin onları arayınca her zaman oluyor. Bu yolda iki önemli itici güç var benim için; ayakta kalmak ve tadını çıkartmak. Ancak elbette ki beni mutlu edecek ve var edecek seçimlere zaman ve emek vermem gerektiğini biliyorum. Bu yüzden yazarlık, akademisyenlik, medya bir arada birbirini en önemlisi de beni besleyen bütünsel bir süreç. Yaptığım her iş bana farklı alanlarda faydalar sağlıyor.

İletişim alanında ödüllü bir akademisyensiniz, yayınlarınız var. Peki kültür tarihi alanına nasıl yönlendiniz?

Lisans ve yüksek lisansımı kültür yönetimi ve kültürel incelemeler üzerine tamamladım. Doktora eğitimim ise iletişim ve halkla ilişkiler. Kültürlerarası iletişim alanında uzmanlaşma yoluna gittim. Alanım disiplinlerarası kültürü incelemek aslında. Dünyadaki her toplumun, mirasını ortaya koyan ve onları benzersiz bir şekilde diğerlerinden farklı kılan kendi kültürel gelenekleri var. Farklı kültürlerden insanlar, temel kavramları paylaşır ancak onları farklı açılardan ve bakış açılarından görürler. Bu durum da onları bize göre mantıksız olabilen bir şekilde ve hatta kutsal saydığımız şeyle doğrudan

YAZMAK BENİM İÇİN
BİR DÜŞÜNME BİÇİMİ.
FLANNERY O'CONNOR,
"NE BİLDİĞİMİ KEŞFETMEK
İÇİN" YAZDIĞINI SÖYLEMİŞ.
YAZMAK GERÇEKTEN DE
BÖYLE BİR YOLCULUK.
GERÇEKTEN KENDİNİZİ
VEREREK YAZDIĞINIZDA
VE KELİMELER
ARASINDA İYİ ANLAMDA
KAYBOLDUĞUNUZDA, HER
CÜMLEDE VARLIĞINDAN
HABERDAR OLMADIĞINIZ
BİR YANINIZLA YANI
DÜŞÜNCELERİNİZLE
KARŞILAŞABİLİRSİNİZ.
VE EVET, TÜM BUNLAR
KENDİNİZİ KEŞFEDİP
GELİŞTİRMENİZİ
SAĞLAR.

çelişki içinde davranmaya yönlendirir. Kültür, kişinin bakış açısını ve dünya görüşünü temsil etmesi, toplumların devamlılığını sağlaması konusundaki ana etkenlerden biridir. Ulusal, yöresel ya da inanç anlamındaki bu öğretiler o toplumun da temel taşlarını oluşturur adeta.

Bununla birlikte, bu farklılıkları keşif duygusu içinde 35 ülke gezme, kültürel gözlem yapma, birçok milletten bireylerle omuz omuza sürtme deneyimi yaşadım. Bu da beni herhangi bir ülkenin sakinlerinin davranışlarında kendilerini gösterecek belirli temel inançlara kendi gerçeklerinin olduğu düşüncesine götürdü. Keşfettiğçe daha çok öğrenmek öğrendiklerimi hem kendime hem verdiğim eğitimlere katmak duygusu bu noktada da benim için itici bir güç oldu.

Yazmak sizin için nasıl bir yolculuk? Yazı yazmaya başlarken ritüelleriniz var mı? İlhamı nerede arıyorsunuz?

Yazmak benim için bir düşünme biçimi. Flannery O'Connor, "Ne bildiğimi keşfetmek için" yazdığını söylemiş. Yazmak gerçekten de böyle bir yolculuk. Gerçekten kendinizi vererek yazdığınızda ve kelimeler arasında iyi anlamda kaybolduğunuzda, her cüm-

lede varlığından haberdar olmadığınız bir yanınızla yani düşüncelerinizle karşılaşabilirsiniz. Ve evet, tüm bunlar kendinizi keşfedip geliştirmenizi sağlar. Hatta belki de doğan yeni fikirler, sizi heyecanlandıran bir kitaba dönüşebilir. Ben ilhamı aramıyorum. İlham veren zihinsel sıçrama noktaları oluyor. Yazma da okuduklarımların zihin hazinesinde birikmesiyle ortaya çıkıyor.

Çocukluğumuzdan bahsetsek... Nasıl bir evde büyüdünüz. Ekranlarda gördüğümüz kadının arka planında nasıl bir hikayesi var?

Bir insanın yetişmesinde en önemli etken, muhakkak ki ailesidir. İstanbul'da küçük bir apartmanda doğdum. Sevdiklerimle ve aile büyüklerimin bulunduğu güzel bir çevrede büyüdüm. Okuyan bir aileden gelince ve o kültürün içinde büyüdükçe merakınız o yöne evriliyor ister istemez. Babam mühendisti ama aynı zamanda Osmanlı tarihçisiydi. Çocukluğum Osmanlı Devlet Arşivleri'nde, Yazarlar Birliği'nde, Beyazıt'ın tarihi kitapçılarında koca koca adamların tarih ve edebiyat sohbetlerini dinleyerek geçti. Mesela bir şeyler karalıyorum, babam Nurullah Ataç'ı mı okudun sen oradan araklamışsın diyor.

Sonra annem babam milliyetçiydi. Milli Türk talebe birliği koridorlarında babamın seminer ve eğitimlerini bekleyerek geçen bir gençlik işte. Annem ise sürekli beni yüreklendiren arkamda kocaman bir dağ oldu her zaman. Annem beni her zaman çok çalışmaya itmiştir. Öğrenmeyi dert edinen bir evde büyüdüm. Kitap okunan bir evde büyüdüm. Babam çok iyi bir okurdu ama bir huyu vardı, kitapların önce sonunu okurdu. Aile içinde farklı seslerin olduğu bir evde büyüdüm ama herkes birbirinin fikrine saygı duyardı. Bu, benim tüm bu kültürlerle saygılı, kendini onlardan bilen biri olarak yetişmemi sağladı. 8-9 ayrı okula gittim mesela. Girdiğin ortamda çok hızlıca o ortamın ruhuna, duygusuna uyum sağlıyorsun.

Aynı zamanda annesiniz. Anne olmak hayatınızda neleri değiştirdi?

Hayata daha sıkı sarıldım, daha önce hiç tanımadığım türden sevgi ve mutluluk yaşadım. Anne olmanın verdiği sorumluluk ve özverilerle daha olgun, daha sabırlı bir insan oldum. Oğlum ile ben de bambaşka bir hayata doğdum. Anne olmadan önce "çocuğuma asla öyle şeyler yapmam," dediğiniz sonra vazgeçtiğiniz ya da fikir değiştirdiğiniz durumlar mutlaka oluyor. Bir konuda fikir sahibi ya da bilgi sahibi olmakla pratikte uygulamak arasında büyük farklar olabiliyor. İçinde bulunduğumuz koşullar o an için en sağlıklı kararı vermeye yönlendiriyor. Bu genel yargılarınızla uyuşmayan bir karar da olabiliyor. Her şeyi kendi ortamında ve koşullarında değerlendirmek gerekir. Anne olmadan önce eleştirdiğim birçok durumu anlamak durumunda kaldığımı itiraf etmeliyim. Sonuç olarak bir çocuk sahibi olmak hayata dair birçok konuda bakış açınızı değiştirmenize ve hatta bununla birlikte bazı alışkanlıklarınızın dahi yeniden şekillenmesine neden olabiliyor. Çocuğunuzla birlikte siz de hayatınızın yeni bir dönemine ve bir gelişme sürecine giriyorsunuz. Onunla birlikte farklı anlamda siz de büyüyor siz de öğreniyorsunuz.

Biliyorsunuz ebeveynler artık sponsor, çocuklar yatırım aracı, proje. Aile olmanın doğallığını, bağlılığını, arındırıcı halini neden koruyamadı?

Kendi tercihlerini yapmasına imkân verilmeyen, hayatını her alanda düzenleyen ve onların yerine konuşup onların yerine yiyen ebeveynlere sahip çocuklar: Proje Çocuklar artık. "Bir tane olsun en iyisi olsun" anlayışıyla ebeveynlerin tüm imkanlarını seferber edip farkında olmadan izole edilen; okul kalitesi ve yaşam standardının düşmemesi, anne baba ilgisini yoğun bir şekilde alması ve hobileriyle zevklerinden herhangi bir nedenle mahrum kalmaması için tek olmaya mahkûm olan çocuklar maalesef. Toplum olarak toksik ebeveynlere dönüştük. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte çocuklarımız bir yandan eve kapanırken diğer yandan da sosyal medya denilen ortamda çocuklar aileler tarafından adeta yarıştırılır hale geldi. Sosyal medyada günümüzün en önemli sorunlarından biri haline gelen "yalan yaşamlar"ın bir parçası da çocuklar oldu. Aileleri tarafından bir yarışın içerisine sokulan çocukların her anları her yaptıkları sosyal medyada aileler tarafından paylaşılmaya ve çocuklar bir de sosyal medya üzerinden yarıştırılmaya başlandı. Henüz kişilik ve karakterleri tam olarak olgunlaşmamış çocukların milyonlarca insanın önünde paylaşılmasının çocuğun gelişimine de ağır etkileri olduğunu düşünüyorum. Sosyal medyadaki paylaşımlardan gelir elde edebilmek bir çok çocuğu bu alanda ailelerin bir projesi haline getirdi. Bu sebeple ben kendi oğlumun sosyal medya kullanımı ve paylaşımı konusunda son derece dikkatli davranıyorum ve onu olası kötü etkilerden korumaya çalışıyorum.

Z kuşağı tartışması devam ediyor. Oy eğilimlerinden, günlük yaşama kadar herkes Z kuşağından bahsediyor. Bazen de aradığımız Z kuşağına ulaşamıyoruz. Z kuşağı nerede? Bu çocuklar, gençler hayata nasıl bakıyor? Bu kadar çok konuşmak onların hayatını nasıl etkiliyor?

SOSYAL MEDYADA GÜNÜMÜZÜN EN ÖNEMLİ SORUNLARINDAN BİRİ HALİNE GELEN "YALAN YAŞAMLAR"IN BİR PARÇASI DA ÇOCUKLAR OLDU. AİLELERİ TARAFINDAN BİR YARIŞIN İÇERİSİNE SOKULAN ÇOCUKLARIN HER ANLARI HER YAPTIKLARI SOSYAL MEDYADA AİLELER TARAFINDAN PAYLAŞILMAYA VE ÇOCUKLAR BİR DE SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN YARIŞTIRILMAYA BAŞLANDI. HENÜZ KİŞİLİK VE KARAKTERLERİ TAM OLARAK OLGUNLAŞMAMIŞ ÇOCUKLARIN MİLYONLARCA İNSANIN ÖNÜNDE PAYLAŞILMASININ ÇOCUĞUN GELİŞİMİNE DE AĞIR ETKİLERİ OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM.

DİJİTAL DÜNYANIN ÇOCUKLARI OLAN BU NESLİN YARATICILIĞINDAN FAYDALANMAK İSTEYEN KURUM VE KURULUŞLARIN, DİJİTAL ALTYAPILARLA DESTEKLENMİŞ ESNEK ORGANİZASYON YAPILARI SUNMASI GEREKİYOR. BU DA Z KUŞAĞI İLE ÇALIŞACAK TÜM SEKTÖRLER İÇİN YENİ DİJİTAL DÜNYAYA EVRİLME KONUSUNDA MECBURİ BİR DÖNÜŞÜM DEMEK Kİ ŞANS BENÇE.

Bu neslin özelliklerine baktığımızda daha önceki nesillerden farklı olarak direkt teknolojinin içine doğduklarını söyleyebiliriz. Bu anlamda Z kuşağı kendi sınırlarını aşmaya ve bilinmeyen keşfetmeye çok meraklı. Ben Z kuşağı konusunda umutsuz ve olumsuz bakış açısına sahip olanlardan değilim. Bizim gibi hayalperest değil ve gerçekçi beklentiler ve hedeflerle harmanlanmış hırsları sayesinde Z Kuşağı, hayallerini gerçekleştirme konusunda adımlarını daha güvenli bir şekilde atıyor. Ayrıca üst seviyede sahip oldukları analitik ve hızlı düşünme yetenekleri sayesinde sorunların kaynağına hızlıca inerek kısa zamanda en uygun çözümü gündeme getirebiliyorlar. Ve son derece girişimci...

Teknoloji içerisine doğmuş olmalarının getirdiği enformasyon bombardımanı ve değişime olan doğal yönelimleriyle Z kuşağının maalesef biraz aceleci olduğunu söyleyebiliriz. Hoşnut olmadıkları ortamlardan çok çabuk sıkılıyor ve uzaklaşmak istiyorlar.

Bürokrasi ve hiyerarşiden mümkün olduğunca arındırılmış; şeffaf, fırsat eşitliğinin esas alındığı ve kendilerini rahatça ifade edebildikleri kurumlarda çalışmak istiyorlar. Bu anlamda dijital dünyanın çocukları olan bu neslin yaratıcılığından faydalanmak isteyen kurum ve kuruluşların, dijital altyapılarla desteklenmiş esnek organizasyon yapıları sunması gerekiyor. Bu da Z kuşağı ile çalışacak tüm sektörler için yeni dijital dünyaya evrilme konusunda mecburi bir dönüşüm demek ki şans bence.

Onlar kaybolmadılar. Z kuşağı geleceğin iş gücünün büyük bir bölümünü oluşturuyor. Bu nedenle bu kuşağın ihtiyaçları ve beklentilerine yönelik bir kültür oluşturmak ve geleneksel düşünceleri daha verimli ve etkili olanlarla değiştirerek hibrit bir kültürü benimsemek artık bir zorunluluk. Z kuşağının; bu kadar şımarık, bencil, paylaşmayı sevmeyen, dünyanın kendi etrafında döndüğünü sanmasının en büyük sebebinin y kuşağı ebeveynlerinin olması durumu.

İyi yetişmeyen z kuşağından bahsediliyor ise onu iyi yetiştiremeyen y kuşağını da incelemek lazım. Bu çocuklar 2050'lerin Türkiye'sini yönetecek. Onlardan beklediğimiz gelecek bizim sorumluluklarımızdan geçiyor. Dolayısıyla bilimde, sanatta, teknolojiye, uzaya gitmede, tıpta bütün yenilikler aslında şimdi ötekileştirdiğimiz nesil aslında bizi gelecekte bu tavrımızdan dolayı utandıracaklar. Biz onlara manuel kuşak olarak sürekli öğüt vermek yerine biraz onların dilinden konuşmayı biz öğrenmeliyiz.

Dijital medya sektöre hâkim hatta sektörü o yönetiyor. Fakat dijitalleşme yoğun bir iş yükü getirdi. Her an ulaşılabilir olmamız lazım. Bu yorucu değil mi? Gelecekte dijital yaşlılar olarak neler yaşayacağız?

O kadar veri dumanı dediğimiz bir çağda yaşıyoruz ki. Veri sürekli gelip, gidiyor ve kayboluyor. İnanılmaz derecede hızlı tüketiyoruz. Buda bizi ses kalabalığına bilginin değersizliğine ulaştırıyor. Eskiden kitabın kokusunu içine çeke çeke okurken şuan bilginin herhangi bir kıymeti yok. Saniyede ulaşılan bu bilgiler de kalıcı olmuyor anında unutuluyor. Toplumsal hafızamız da bu hızla birlikte yok olmaya başladı. Her bilgiye her an saniyeler içerisinde ulaşılabilirdi gibi bizler de 24 saat ulaşılabilir bir hale geldik. Bunun avantajlarının yanı sıra özel alanlarımıza her an müdahale şansı getirdiği için kişisel olarak da kesinlikle daha yorucu bir hayat yaşar olduk. Hayatımızı kolaylaştıran teknoloji sırtımıza 24 saat taşıdığımız birtakım yükler yükledi. Aslında temelde baktığımızda her şeyin fazlası teorisi burada da geçerli diyebiliriz. Teknoloji ve internet hayatımızı kolaylaştırıyor ama diğer yandan fazlası ve sürekli ulaşılabilir bir hale getirmesi bizleri yoruyor. Dijital yaşlılar olarak hayatımızın daha insandan uzak ve daha yalnız olacağını düşünüyorum. Eskilerin büyükleri ziyaret etme el öpme gelenekleri daha şimdiden görüntülü görüşmelere dönmüş

FOTOĞRAFLAR: SENA TUBA ÇELİK

durumda. İleride meta ve VR benzeri teknolojiler daha da yaygınlaştıkça tüm bireyler gibi yaşlılar olarak bizler de aslında daha çok iletişim halinde ama daha yalnız insanlar haline geleceğiz.

Gerçekten de her şeyin bir tarihi var mı? Tarihi olan kaybolur mu? Tarihin izini sürmek bize neler kazandırır?

Tarih geçmişte yaşanmış olayları bizlere anlatır, doğru. Ben de kültür ve tarih merakıma binaen kitabımı Herşeyin Bi Tarihi var olarak okuyucu ile buluşturdum. Nesil yayınlarından çıktı kitabım. Tarihi insan yazıyor ve aslında bu kitap tarih içindeki insanın ve insanın yaptıklarının hikâyesini anlatıyor. Yani bizim hikâyemizi...

Beni bu kitabı yazmaya iten tek bir soru var; Günümüz yaşantısını hangi tarihi olaylar şekillendirmişti?

Mesela yürüdüğünüz bir yoldan asırlar önce kimin geçtiğini, gördüğünüz tarihî bir çeşmeden

kimlerin su içtiğini, gölgesinde oturduğunuz asırlık bir çınarı kimin diktiğini hiç merak ettiniz mi? Yüzünüzü yıkarken kullandığınız sabunun hikayesini, takvime bakarken yaşanan maceraları, evden çıkarken giydiğiniz ayakkabılarınızın nasıl bu hale geldiğini, yetişmeye çalıştığınız otobüsün nasıl ortaya çıktığını, akşam sofranızda afiyetle yediğiniz makarnanın ilginç yolculuğunu, yudumladığınız yorgunluk çayının tuhaf hikayesini, uzandığınız yatağın aslında firavunların yataklarının taklidi olduğunu hiç düşündünüz mü?

Belki de günlük hayatın telaşesi içerisinde hiç farkında olmadığınız şeyleri; sobanın tarihini mesela, saatin tarihini, otobüsün tarihini, çamaşır makinasının tarihini...

İnsanın bir günün içinde kullandığı, yaşadığı şeylerin asırlar öncesinden gelen tarihî geçmişini anlatıyorum. Bütün bu saydıklarımızın bir tarihi var.

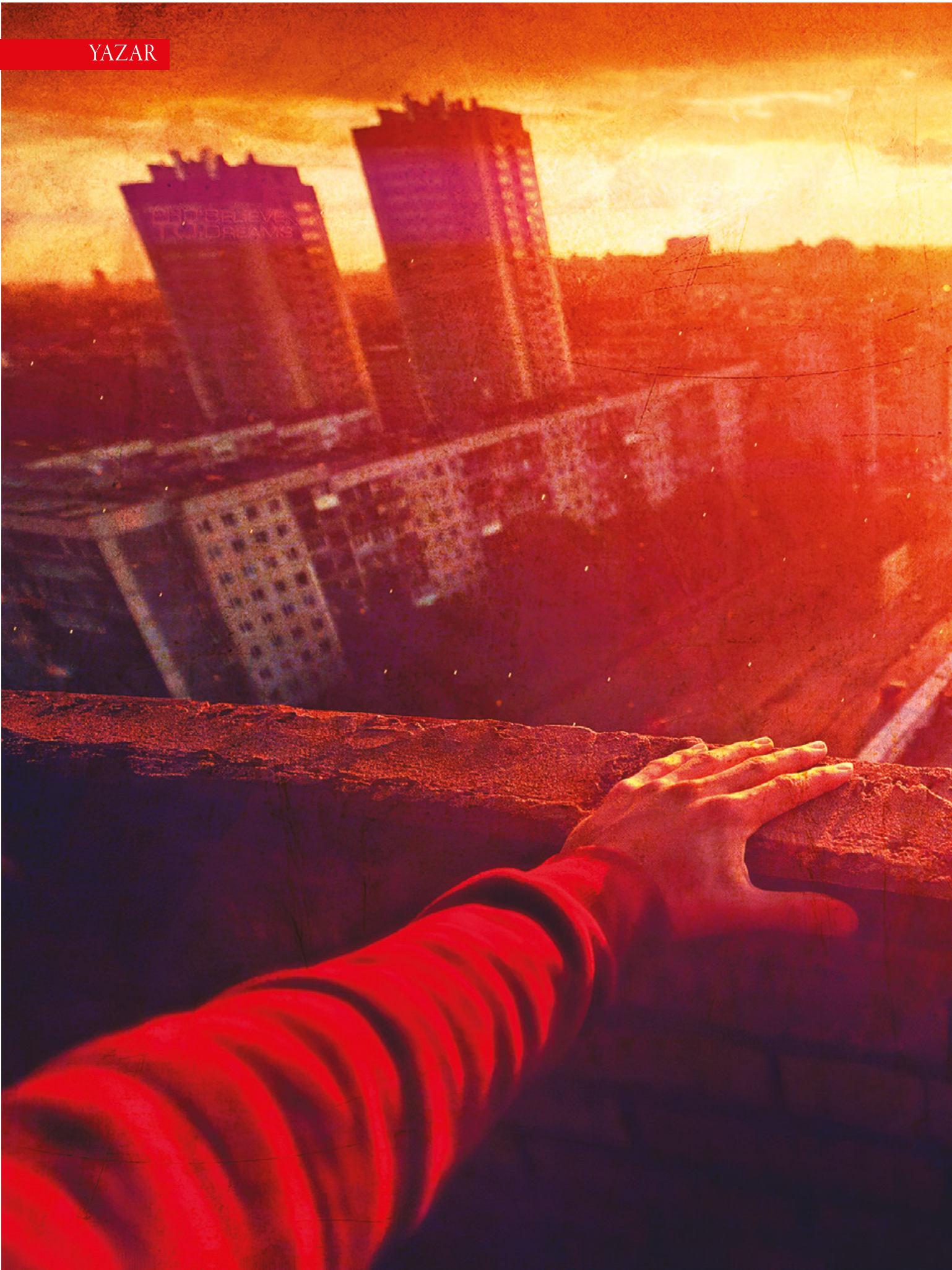
Hatta "Her Şeyin Bi Tarihi Var."

TARİH GEÇMİŞTE YAŞANMIŞ OLAYLARI BİZLERE ANLATIR, DOĞRU. BEN DE KÜLTÜR VE TARİH MERAKIMA BİNAEN KİTABIMI HERŞEYİN Bİ TARİHİ VAR OLARAK OKUYUCU İLE BULUŞTURDUM. NESİL YAYINLARINDAN ÇIKTI KİTABIM.. TARİHİ İNSAN YAZIYOR VE ASLINDA BU KİTAP TARİH İÇİNDEKİ İNSANIN VE İNSANIN YAPTIKLARININ HİKÂYESİNİ ANLATIYOR. YANI BİZİM HİKÂYEMİZİ...

Bir Kadının Bin Şehir

Sabahın seherinde, bir çay fokurtusunda, kızarmış bir ekmekte, sofradaki peynirde, zeytinde, haydi sofraya diye bağırın nidasında duyduk sesini. Masanın üzerindeki vazoyu, duvardaki bir çerçeveyi düzeltirken gördük izlerini...

FATMA AKGÜN

Ve bir şehir doğurdu kadın. Şefkatli elleriyle, bir tebessümüyle inşa etti bu şehri. Munfasıl uykularında tuğla tuğla ördü duvarları. Bu ellerinde geçilmez kalelerde yükseltti, virane duvarlarda.

En çok sevmek yakıştı ona tüm gurbetlerin bittiği yer oldu ana kucağı. Kuşa, ağaca, insana değer kattı, dokunduğu her yerde. İçinde ölen karanfillere inat çiçekler açtı. Sabahın seherinde, bir çay fokurtusunda, kızarmış bir ekmekte, sofradaki peynirde, zeytinde, haydi sofraya diye bağırın nidasında duyduk

sesini. Masanın üzerindeki vazoyu, duvardaki bir çerçeveyi düzeltirken gördük izlerini. Güzelleştirmek istediği her yere dokundu kadın.

Hayalleri prangalı kadınlar, umudu öğretti gelecek nesillere. Karanlığı emzirip s/ aklayan göğsünde, kanat çırpın yelkovanla yarışarcasına, masalsi zamanlara meydan okudu.

Bazen kendi hayallerini, gözbebeğine asıp, inşa ettiği şehre armağan etti tüm düşlerini. Kaybetmek esas kazanç diyerek, bazen kendisinin olmayan düşlere alkış tuttu bir ömür boyu. Kimsesiz

bakışlara denk geldiğinde, çile kervanında doldurdu ömrünü. Zifiri karanlıkta yürüyüp, güneşin doğmasını düşleyerek. Bir zalimin ocağında, yüzündeki mor rengi, pembe düşleriyle boyadı. Zehri şerbet diye içerken, leb-ine bir tebessüm kondurup gülümsedi şehre...

Göğüne hüma kuşlarını saldı, yeniden doğmak için. Kırık canlarını ömründen topladı, henüz başlanmamış olan hayata kanat çırpın için. Yorgun ellerini, hüzne halvet olmuş ihtiyar bedenini, sırlı acılarını örterek şehre son kez gülümsedi kadın.

Ve ardından bin şehir ağladı...

KARA BİR CEHALET Mİ?

KÖR BİR İDRAK Mİ?

ÖRTÜLÜ/AÇIK,
SİSTEMATİK
KARŞITLIK Mİ?

GÜNDELİK HAYATIN AKIŞINDA BAZEN 'HÜMEZE-LÜMEZE' İLE KÜÇÜMSENMEK, BAZEN AĞIR BİR SÖZ İLE MEKANDAN DIŞLANMAK HIÇ DE YABANCI OLMADIĞIMIZ BİR DURUM. LAKİN SÖZÜN DE BİR HUKUKU VARDIR. SÖZ MAHREMİYET PERDELERİNİ YIRTA YIRTA DESTURSUZCA, FÜTURSUZCA SARF EDİLDİĞİNDE NE YAZIK Kİ UMUMİ HASARLARA YOL AÇABİLMEKTEDİR.

AYFER
BALABAN

ayferbalaban@turuncudergi.com

Bazen bireysel zaafardan veya bireysel herhangi bir suçtan hareketle hakikate ve hakikatten neşet eden değerlere ve sosyal oluşumlara yönelik konuşulanlar, yazılıp çizilenler salt insani tepki olmanın sınırlarını aşmakta olup bir karabasan gibi toplumun üzerine çökünce başa tutuşturduğum sorular kendiliğinden sökün etmektedir. Bu ahvalde 'Az önce Muhammed'den öyle sözler işittim ki... Köklerinden bereket ve hayat fışkıran, salkım meyveleriyle dalları

göklere uzanan muhteşem bir ağaç kadar görkemli... Hayır, hayır bu insan sözü olamaz' diyen Velid bin Mugire'nin büyükenmeci benlik duvarını aşamayışı, kör inat basamağını geçemeyişi, gerçeğe bir adım atamayışı, kendisini zorla inkara sürükleyişi gelir aklıma. Gündelik hayatın akışında bazen 'hümeze-lümeze' ile küçümsenmek, bazen ağır bir söz ile mekandan dışlanmak hiç de yabancı olmadığımız bir durum. Lakin sözün de bir hukuku vardır. Söz mahremiyet perdelerini yırtar yırtar destursuzca, fütursuzca sarf edildiğinde ne yazık ki umumi hasarlara yol açabilmektedir. 'Kendinden başla' diyen sese kulağımı tıkamış, kendimle yüzleşmeyi unutmamış değilim. Elbette; bütün bu olup bitende, oldurulup sürdürülende benim/bizim payımız ne? diye düşünmekteyim.

Sözüne/sohbetine değer verdiğim hocalarımızdan biri din hizmeti görenlere yönelik kaleme aldığı yazısında 'beyaz bir gömlek' misaliyle vazifenin hassasiyetine dikkat çekmiş ve bunu lekelemeye hakkımız yok' demişti.

Her daim kulaklarımda çınlayan bu 'beyaz gömlek!' muhakkak ki Hz. Rasulullah'ın üsve-i hasene olan ahlakıydı. İşte bu ahlaktan uryan düşmenin bedeli maalesef bireysel olmaktan çıkıp/çıkartılıp doğrudan din-değer karşıtlığına dönüştürülebilmektedir.

İslam ile Müslümanlığımız aynı şey değildir. Asırlar boyunca üretilmiş bilgi birikimi, anlama ve anlamlandırma biçimleri, birbirinden renkli tarz ve tavır çeşitliliği var. Bütün bunların inananların tutum ve davranışlarında, bireysel ve toplumsal hayatlarında belirleyici ve etkileyici olduğu, kılavuzluk ettiği muhakkaktır. Bu çeşitlikle birlikte 'Din'in asıl kaynakları bellidir. Bu kaynaktan gerektiği gibi istifade edip-etmemek/edememek, sahih bilgi ile sağlam ve sağlıklı temas ve kimlik inşası, sağlıklı- sahih bilgi ve hizmet üreten kurum ve kuruluşlar kadar bireylerin çabasına da bağlıdır.

Müslüman kimliği ile bağdaşmayan bir zaaf varsa onu gidermek, suç varsa, suçu ve suçluyu hukuka teslim etmek yerine bu tür durumlardan hareketle Kuran-ı Kerim'i ve sahih sünneti töhmet altında bırakmak yine buradan 'Din'e ve dindarlara, kurum ve kuruluşlara saldırmak, 'Din'i ideolojik bir alana çekme çabası kamu vicdanında telafisi zor yaralar açmaktadır ki bu çıkışlar iyi niyetli fikir serbestiyeti değil daha çok yanlı, yıkıcı, vicdanları yaralayıcı vaziyet istismarı olarak görünmektedir.

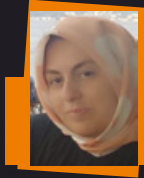
Bütün bu durumların yol açtığı travmalara rağmen inanmış gönüllere düşen; gerginlik üretme tuzağına düşmeden, kimsenin hukukunu ihlal etmeden, akliselim ile hareket etmek ve ahlakın en güzeli o beyaz gömleği tertemiz taşımak olmaktadır.

UMUDUN DÖNENCESİ

Mutlak umut ve güven ise ancak mutlak varlığa yöneliktir. Şüphesiz belli bir konuya yönelen her koşullu umut örneği, kendi ötesine şartsız umudun temelini oluşturan Hakikate yönelecektir. Ancak Hakk'a beslenen mutlak umut ve güven, umudun hakiki doğasını yansıtabilecektir.

İnsanın manayı seyrettiği anlar vardır. Kendi hüznünü, kederini, sevincini, nerede duyumsuyorsa bu bakışın olduğu yerde orasıdır. Belki zihnimiz bu durumun nerede gerçekleştiğini anlatmakta zorlanabilir ama bu ve buna benzer fenomenleri anladığımız nokta tam da bu noktadır. Hayatımız boyunca farkında olmadan tanıdığımız, buna benzer birçok kavram vardır. İnsanın bu hassalarını anlaması, hayal mahallinde olup biter. Bazen insanın yaşam gücüne güç katar, bazen de ne olduğunu anlamadan onu vicdan hapisanesine götürür. İnsan mizacında, yine insanı harekete geçiren bu fenomenler, görünmez düzlemde mana bulur ve aşikâr olur. Kimi zaman, farkında olmadan hayatımızdaki önemli olaylar karşısındaki tavrımızı, mizacımızı, kişiliğimizi

HALİME
TEZCAN TOSUN

belirlediğimiz terapi merkezi ya da kendimizi yargıladığımız bir mahkeme salonuna dönüşen bir mahaldir bu bahis konusu olan soyut fenomenler dünyası... İnsanın hayat sülûkunda onu belirleyen önemli kavramlardan bir tanesi olan "ümit", "umut" ya da "reca" kavramından söz etmek istiyorum. Asıl amacımız, mukadderatımıza estetik bir bakış atarak, yaşadığımız bu halin zihnimizdeki izdüşümünün, naçizane, anatomisini yapabilmek.

Varoluşun asli hallerinden biri olan umut, insanın varlık sırrına katılım biçimlerinden biridir. Aslında insan olduğu haliyle kemalini bulmuş, tamamlanmış bir varlık

olarak değil, kemâlat yolunda ilerleyen bir varlıktır. Bu halde insan varoluşunu sürekli olarak hayat yolunda yol alan bir varlık olarak görebiliriz. İnsanı hayat yolunda zaman zaman zorlayan dar geçitlerde onu ayakta tutan, yaşama ve değişme kararlılığın sürekli hale getiren fenomen umuttur diyebiliriz. Sadece bireysel hayatlarımız değil, toplumsal hayatımız için de geçerlidir bu durum. Tekâmülünü tamamlama yolundaki bireylerin oluşturduğu, fazilette mahir, idealleri ortak olan bir toplum ideası herkesin zihninde taşıdığı arzulardan biridir. Hatta insanlık tarihi boyunca, Farabi'nin "El Medinetül Fazıla"sı, Platon'un Devlet'i, Thomas Campenella'nın Güneş Ülkesi, Thomas Moore'un Ütopyası gibi eserlerle hep bir umudu diri tutmuşlardır.

İnsana bahşedilen en kıymetli varoluş hali olarak görebileceğimiz umut fenomeni, yine insanın umut ettiği şeyin niteliğini hakikate dair kurgulaması gerekliliğinden söz etmeliyiz. Çünkü varlık olmak ile sahip olmak arasında umudun niteliği belirlenir. **İnsan bu dünyada neye niyet eder, gayretini ve çabasını hangi amacın uğrunda harcarsa, arzu ettiği, umut ettiğine nail olur.**

Umudun olmadığı zaman dilimlerinde insanlık, belirsizliği getirdiği ağır bir korku haliyle, kendini sigaya çeker, düzelme umudu hep bir hoşnutsuzlukla beraberdir. Sabır ve bekleyiş de umudun kardeş kavramlarıdır...

Hikmetin gül kokan sokaklarında da umut, güzel bir nağme gibi gönüllerde dolaşır durur. Gönülün safileşme yolunda aldığı mesafeye sebep umuttur. Şeytani vesveselerin direncini kıran, vehmin kapıdan çevrilip geldiği karanlığa geri gönderen yine umuttur. Hakikatin aksine giden bir yola girme korkusunu yüreğinde taşıyıp, Ondan gelecek güzelliklere beslenen salih niyet ümitle güzelleşir, onunla şahsiyet bulur. Bundan dolayıdır ki umudunu gönülünün en sükün bulduğu yerde saklar mü'min olan... Varlığa dair en somut tecrübesini umut ederek yaşar.

İnsana bahşedilen en kıymetli varoluş hali olarak görebileceğimiz umut fenomeni, yine insanın umut ettiği şeyin niteliğini hakikate dair kurgulaması gerekliliğinden söz etmeliyiz. Çünkü varlık olmak ile sahip olmak arasında umudun niteliği belirlenir. İnsan bu dünyada neye niyet eder, gayretini ve çabasını hangi amacın uğrunda harcarsa, arzu ettiği, umut ettiğine

nail olur. Bir şeye sahip olmak bir insan için ihtiyaç temelli çaba göstermek, amaca ulaşıldığında umudun karşıtı olan bir hayal kırıklığına sebebiyet verebilir. Bundan dolayıdır ki insan, kendisine bahşedilmiş olan bu hassayı, varlık ile birlikte olmaya, ömür yolcuğunu iyilik ve güzelliğe hasrederse, bereket olarak umut ve umudun gerçekleşmesi sürekli ve daim olur. Bu da varoluşumuzun kökenindeki mutmain olma halini bize tattırır.

Bütün bu konuşulanlar ışığında, bir filmde bahsetmemiz gerekiyor. "Umudunu Kaybetme" 2006 filmi insanın şahsiyetini ve varoluşunu nasıl kazandığına dair bize can alıcı bir tefekkür sunuyor. Filme konu olan ve gerçek bir yaşam öyküsünden uyarlanan olay 1981 yılında San Francisco'da yaşanıyor. Filmde petrol fiyatlarının artması ile meydana gelen kriz ve kriz sonucu ortaya çıkan işsizlik olgusu Gardner ailesi üzerinden anlatılmaktadır. Chris Gardner 30'lu yaşlarının başında 5 yaşında bir erkek çocuk (Christopher) babası olan ve Linda ile evli bir erkektir. Chris geçimini tüm sermayesini yatırdığı "taşınabilir kemik yoğunluğu ölçme cihazı" satarak kazanmaya çalışmaktadır. Chris mesaisi boyunca doktorları dolaşarak cihazı pazarlamaya çalışmaktadır.

Fakat cihaz doktorlar tarafından pahalı ve gereksiz görüldüğü gerekçesi ile talep görmemektedir. Linda ise bir fabrikada işçi olarak iki vardiyalı çalışmaktadır. Chris ve Linda işe giderken dönüşümlü olarak Christopher'ı çoğunluğunu Çinli nüfusun oluşturduğu varoş ve güvenli olmayan bir mahalledeki kreşe bırakmakta, sıklıkla kimin bırakacağı konusunda tartışma yaşamaktadır. Gardner ailesi kiralık bir dairede oturmakta, kira ve vergi borçları ve de Chris'in elindeki cihazları bir türlü satamaması nedeniyle zor günler geçirmektedir. Bir gün Chris caddede yürürken lüks bir arabanın içinden inen bir adamla tanışır ve kendisine nasıl bu kadar zengin olduğunu sorar. Adam Chris'e broker (bir çeşit piyasa uzmanı) olduğunu söyler. O andan itibaren Chris nasıl broker olunacağını araştırmaya başlar ve bu konudan Linda'ya bahseder. Linda ise Chris'e güvenmez ve onun bu hayalini hafife alır. Chris Linda'ya rağmen 20 kişinin ücretsiz stajyerliğe kabul edildiği aralarından ise yalnızca 1 kişinin işe kabul edildiği brokerliğe başvurur ve stajyer olarak kabul edilir. Ailenin bir türlü düzelmeyen ekonomik sorunları ve son bulmayan borçları nedeniyle Linda evi terk eder. Chris ise oğlu Christopher ile yalnız yaşamaya bir yandan elindeki cihazları satmaya diğer yandan ise stajyerlik yapmaya ve staj yaptığı kurumdaki yöneticiler ile arasını iyi tutmaya gayret göstermeye devam eder. Uzun zamandır ödenmeyen kira borçları sebebiyle evden çıkartılan Chris ve Christopher bir motele yerleşir. Bir süre sonra tüm cihazları satmayı başaran Chris devletin bankadaki birikmiş 600 dolarına vergi borcu sebebiyle el koyması ile motel borcunu da ödeyemez hale gelir ve bir geceyi Christopher ile metro tuvaletinde, daha sonraki geceleri ise evsizleri ücretsiz kabul eden çeşitli ücretsiz evsizler yurdunda geçirmek zorunda kalır.

Haftalar sonra Chris başarısı, güvenilirliği, azmi ve umudu sayesinde staj sonunda girdiği sınavdaki başarısının da etkisiyle broker olmaya hak kazanır.

Chris'in ulaştığı nokta ve bütün süreç boyunca yaşadığı hayal kırıklığına maruz kalabilme ihtimallerine rağmen, o iç çöküşü sınırdaki tutabilmiştir. Tam eksiksiz güven duygusu yani teslimiyet onu aslında umudunu yitirmeden hedefine ulaştırmıştır. Hiçbir şart ve sınır koymaksızın yakının seyrine varmış, umut eden kişi aynı zamanda tam manasıyla teslimiyet ve güven duygusunu da tecrübe eder. Mutlak umut ve güven ise ancak mutlak varlığa yöneliktir. Şüphesiz belli bir konuya yönelen her koşullu umut örneği, kendi ötesine şartsız umudun temelini oluşturan Hakikate yönelecektir. Ancak Hakk'a beslenen mutlak umut ve güven, umudun hakiki doğasını yansıtabilecektir. Chris'in kararlılığı bu noktada hiç kaybolmaz ve bize umudun insan şahsiyetinin vazgeçilmez bir hali olduğunu kalbimize fısıldar.

Kalbinin en sükün mahallinde umudunu sürekli diri tutanlara, Hakk'a yönelip sabırla hayrı bekleyenlere selam olsun...

Mutlak umut ve güven ise ancak mutlak varlığa yöneliktir. Şüphesiz belli bir konuya yönelen her koşullu umut örneği, kendi ötesine şartsız umudun temelini oluşturan Hakikate yönelecektir. **Ancak Hakk'a beslenen mutlak umut ve güven, umudun hakiki doğasını yansıtabilecektir.**

İTİRAZIM VAR

Toplumunu inşa eden meseleleri sadece bireyler üzerinden okumak ve birilerine sorumluluk yüklemek fazla, haksızlık. Evlenmediği için bir yere konulmayan, statü ve itibar kazanmamış gibi davranılan gençlerin enerjilerinin tüketilmesine itirazım var.

Evllenme meselesi ne oldu? Evlen Kutsi, evlen. Ebedi bir şifadır evlenmek. Ben doğrusu ümit etmekten bıktığım için evlenmeye derhal hazırım." (Bir Hülya Adamının Romanı: Ahmet Hamdi Tanpınar, Orhan Okay, S. 43) demiş Ahmet Kutsi Tecer'e bir mektubunda, hayatı boyunca hiç evlenmemiş olan Tanpınar. Günümüzde hala evlilik, aile, annelik gibi konular her zaman yüksek bir gerilimle her türlü mecrada tartışılırken; kariyer mi çocuk mu ikilemine sıkışmış anneleri, evlenmek isteyen ama bir türlü nasibini yakalayamamış ve evlenmekten fersah fersah uzak bambaşka hayalleri heybesinde taşıyan gençlerin buhranını kaçırmaya çalışıyor gibi geliyor. Üç çocuk büyütmüş arkadaşlarımın yetersizlik hislerine boğulup kariyer endişelerini göğsünde bir muska gibi taşımalarına, harika bir kariyere sahip, mükemmel işler çıkartan bekâr bir arkadaşımın evlilik endişesini her zaman yüzünde okumama yüreğim burkulur.

Eğip büktüğümüz, yerden yere vurduğumuz, tüm -malı, -meli eklerini peşine düşürdüğümüz

MELİKE ZİYAGİLLER

meselelerin muhataplarının durumunun ve o meselelerinin pratikliğinin gerçekten ne kadar farkındayız? Bir kadına "evlen artık" çıkışı yapan biri, o kadının evlenmesi için ne yaptığı hakkında kendisini hiç sorguladı mı? Yoksa bu koca dediğimiz şey bir yerlerde satılıyor ve haberimiz mi yok? Bir kere gerçekten onun meşrebini tanıdı mı? Evlilik kurumunu yürütebilecek isteği hevesi, hayali, sorumluluğu, ruh dengesi var mı? Tercih etmek istiyor mu? Anneliğin ve ailenin önemi bir tarafa, gerçekten herkes evlilik insanı mıdır, bunu bir kere düşündü mü?

Çocuklarını büyüten bir anneye "evde oturup koca parası yiyorsun, kariyerini hiç ediyorsun" diye çıkışan biri, bir gün o kişinin çocuğuna baktı mı yoksa sadece kafasında kurguladığı, oradan buradan duyduğu "doğrularını" ego tatmini için mi saçtı ortalığa? Gerçekten karşısında görmek istediği şey "kariyerli, güçlü ve bağımsız kadın" mı yoksa mevzu sadece kişisel hezeyanları mı? Güçlü ve bağımsız kadını anne olmaktan ayıran, çocuk sorumluluğunu sadece kadına yükleyen sorunlu bakış açısına

karşı hiç farkındalığı oluştu mu?

Toplumunu inşa eden meseleleri sadece bireyler üzerinden okumak ve birilerine sorumluluk yüklemek fazla, haksızlık. Evlenmediği için bir yere konulmayan, statü ve itibar kazanmamış gibi davranılan gençlerin enerjilerinin tüketilmesine itirazım var. Bir çocuğu bir mahalle büyütürse, bir anneyi de bir toplum doğurur. Her kavganın öznesi, günah keçisi olan annelerin hayattan soğutulmasına itirazım var.

Evlenmeye derhal hazır olsa bile Tanpınar, evlenememiş. Bazı noktaların kader kısmet olduğunu unutmaya da itirazım var.

Hadi, kalkın! İtiraz etmemiz gereken bazı meseleler var.

ÜMMETİN ÇOKLUKLA İMTİHANI

MODERN DÜNYANIN FİTNELERİ, EFTEN PÜFTEN BASİT SEBEPLERLE MÜSLÜMANLARI MÜSLÜMANLARDAN NEFRET EDER HALE GETİRMIŞTİR. HİÇBİR POLİTİK EKONOMİK ÇIKAR ÇATIŞMASI, ALNI SECDEYE GİDEN BİR İNANMIŞ KALBI ÜZMENİN BAHANESİ OLAMAZ. SEKÜLER YAŞAM TARZI, SADECE LÜKS YAŞAM TARZININ BENİMSENMESİNİN DEĞİL, UHUVVET VE KARDEŞLİK ÜLKÜMÜZÜN YOK EDİLMEMEYE ÇALIŞILMASININ DA KAPISINI ARALAMIŞTIR.

HÜSEYİN
KARACA

G enel anlamıyla topluluk anlamına gelen "ümme" kelimesi, özel anlamıyla "Bir peygamberin tebliğ ettiği dine inanan veya o dine muhatap olanların meydana getirdiği topluluk" (DİA) demektir. İslâmiyet'in güzelliklerinden haberdar olamayan insanlara "ümme-i da'vet"; "Hz. Muhammed'e (s.a.v) iman edip tâbi olan Müslümanlara da "ümme-i icâbet, ümme-i Muhammed" denmektedir.

Müslümanın görevi, ümme-i icâbet olan mümin kardeşlerine karşı kardeşlik ve adalet esasına göre hareket ederek "ümme-i Muhammed" olma kıvamını korumaya çalışması; diğer yandan "ümme-i da'vet" adı verilen Müslüman olmayan insanlığa karşı olumsuz davranışlardan uzak durup örnek

davranışlar sergileyerek İslâmiyet'i en güzel şekilde temsil etmesidir.

Ümme, doğudan batıya güneyden kuzeye aynı ahlaki erdemler aynı mukaddes davranışlar etrafında vahiyden beslenen sünnet-i seniyye ile hayata aktarılan bir yaşam heyecanı ile hareket eden bireylerden oluşan topluluktur.

Ümmeti sürüden ayıran özelliklerden biri de ırkı coğrafyası farklı olsa da aynı salih amellere imza atan, dünyanın güzelleşmesi ve huzura kavuşması için aynı uhrevi ideallere sahip özgür bireylerden oluşmasıdır. "Gökleri ve yeri yaratması, dillerinizin ve renklerinizin farklı olması, Allah'ın (varlığının ve kudretinin) delillerinden biridir. Elbette bunda bilen ve anlayan kimseler için ibretler vardır. (Rum 30/22)

Günümüzde çokluk maalesef doğrunun ve güzelin ölçüsü olarak algılanabilmektedir:

“Kesin olarak Allah’(ın huzurun)a varacaklarına inanan kimseler, “Allah’ın izniyle nice az topluluk, kendisinden sayıca daha çok nice topluluklara üstün ve galip gelmiştir; Allah sabredenlerle beraberdir” dediler.” (Bakara 2/249)

İlahi kitaplar ve peygamberler gelse bile insanlar ihtilaflara düşebilmektedir. “İnsanlar bir tek ümmet idi. Sonra Allah, müjdeleyici ve uyarıcı olarak peygamberleri gönderdi. İnsanlar arasında, anlaşmazlığa düştükleri hususlarda hüküm vermeleri için, peygamberlerle beraber hak yolu gösteren kitapları da gönderdi. Ancak kendilerine kitap verilenler, apaçık deliller geldikten sonra, aralarındaki kıskançlıktan ötürü dinde anlaşmazlığa düştüler. Bunun üzerine Allah iman edenlere, üzerinde ihtilafa düştükleri gerçeği göstererek bu gerçeği, kendi izniyle müminlerin bulmasını sağladı. Allah dilediğini doğru yola iletir.” (Bakara 2/213) Ayete göre herkesin ayrıştırıcı unsurları öne çıkardığı bir ortamda birleştirici “gerçeği” görebilmek, farklılıkları kuşatıcı bir barışın temin edilmesi fırsatına dönüştürebilmek, Allah’ın lütfu inayetiyle ferasetli müminlerin özelliğidir.

Kemmiyet bakımından sayıca çok olmak, ümmet bilincini yansıtmaz. “Çoğunluk olmak iddianız/çoklukla övünmek/çoklukla övünme yarışı sizi, kabirlere varıncaya (ölünceye) kadar oyaladı.” (Tekasür 108/1)

Günümüzde çokluk maalesef doğrunun ve güzelin ölçüsü olarak algılanabilmektedir: “Kesin olarak

Allah’(ın huzurun)a varacaklarına inanan kimseler, “Allah’ın izniyle nice az topluluk, kendisinden sayıca daha çok nice topluluklara üstün ve galip gelmiştir; Allah sabredenlerle beraberdir” dediler.” (Bakara 2/249) Az sayıda inanmış kişinin, çok sayıda “batıl”ı yenebilmesinin şartı, ahirete inanma şuurudur. Ayetin açıkça belirttiği gibi, ancak ahirete inanan şuurlu kimselere, Cenab-ı Hakk tarafından az olmalarına rağmen çoklara galip gelebilme imtiyazı verilmektedir.

Marifet çok olmakta değil; helali haramı bilen, adaleti tesis etmeye çalışan nitelikli Müslümanlar yetiştirmektedir.

Kardeşlik, ümmet olmanın en temel ödevlerinden biridir. “Hep birlikte Allah’ın ipine (Kur’an’a) sınımsız sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah’ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O’nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarındaydınız da O sizi oradan kurtarmıştı.” (Ali İmran 3/103)

Peygamber Efendimiz (s.a.v) ne güzel buyurmuştur: “Mümin müminin aynasıdır, mümin müminin kardeşidir. İhtiyaç duyduğunda onun geçimini temin eder; onu zarardan

ziyandan korur; arkasından da gıyabında da elinden geldikçe onu savunur.” (Ebu Davud, Edeb, 49)

Modern dünyanın fitneleri, eften püften basit sebeplerle Müslümanları Müslümanlardan nefret eder hale getirmiştir. Hiçbir politik ekonomik çıkar çatışması, alını secdeye giden bir inanmış kalbi üzmenin bahanesi olamaz. Seküler yaşam tarzı, sadece lüks yaşam tarzının benimsenmesinin değil, uhuvvet ve kardeşlik ülkümüzün yok edilmeye çalışılmasının da kapısını aralamıştır.

Dünyanın farklı coğrafyalarındaki mazlum Müslümanların dertleriyle hemdert olmayı aklından bile geçirmeyip, kendi lüks yaşamında dindarlık manifestoları kaleme alan, bu manifestoları din gibi lanse eden, yaşadığı gibi inanan, başkalarını da kendisi gibi inanmaya zorlayan, mazlumun feryadına sağır, haksızlığı münkeri dillendirmede dilsiz, mazlumun âhına duyarsız yeni tip bir dindarlık akımı popüler hale getirilmek istenmektedir. Akıl ve mantığı öncelemek gerekçesiyle ibadetleri ve irfani tasavvufi incelikleri küçümseyen, sadece entelektüel kültürel bağlamda bir din anlayışını empoze etmeye çalışan bu tür tehlikelere karşı ümmet-i Muhammed uyanık olmalıdır.

“Ehl-i kitabın hepsi bir değildir. Onların içinde gece saatlerinde ayakta durup Allah’ın ayetlerini okuyarak secdeye kapanan bir topluluk da (ümme) vardır. (Ali İmran 3/113) Kuran-ı Kerim’i lafzıyla manasıyla okuyup anlamayı ihmal eden, secdenin özgürlük olduğunu unutan Müslüman toplumlar özünden uzaklaşma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Her topluluk kendi yaptıklarından sorumludur. “Onlar bir ümmetti, gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerinin, sizin kazandıklarınız sizindir. Siz onların yaptıklarından sorguya çekilecek sorumlu tutulacak değilsiniz.” (Bakara 2/134)

Milletlerin ümmetlerin de bir insan gibi ömürleri vardır. “Her ümmetin (büyük-küçük her topluluğun) bir eceli süresi vardır. Artık ecelleri

geldiği zaman, ne bir an geri kalabilirler, ne de bir an ileri gidebilirler.” (Araf 7/34) Ailevi toplumsal ahlaki zaafaların tavan yaptığı dönemlerde medeniyetler düşüşe geçmiştir. Tarih bunun örnekleriyle doludur.

Nitelikli Müslüman bireyler, nitelikli ümmeti oluşturur. Müslüman bir başka Müslümana iyi niyetle bakar. Niyet okumaya kalkmaz. Günübürlük menfaatlardan ötürü Müslümana karşı kâfirlerle münafıklarla işbirliğine gitmez. Kendi kariyeri için Kuran-ı Kerim’i ve Hadis-i Şerifleri çiğneyip geçemez. İslam’a saldıran kim olursa olsun bana ne deyip umursamadan yaşayamaz. Müslümanların içten dıştan fitneye maruz kaldığı zamanlarda asılsız dedikodularla iman kardeşliğini bozamaz. İslam çatısında buluşma idealini umudunu hiç kaybetmez. Dönemlere zamanlara mekanlara göre konum almaz; zamana da mekana da hükmeden Allah’ın rızasına layık olmaya çalışır.

“İçinizden, insanları hayra çağırarak, iyiliği emredek, kötülükten alıkoyacak bir topluluk (ümme) bulunsun. İşte onlar, kurtuluşa erenlerdir.” (Ali İmran 3/104) ayeti her Müslümanın rehberi olmalıdır.

“Ehl-i kitabın hepsi bir değildir. Onların içinde gece saatlerinde ayakta durup Allah’ın ayetlerini okuyarak secdeye kapanan bir topluluk da (ümme) vardır. (Ali İmran 3/113) **Kuran-ı Kerim’i lafzıyla manasıyla okuyup anlamayı ihmal eden, secdenin özgürlük olduğunu unutan Müslüman toplumlar özünden uzaklaşma tehlikesiyle karşı karşıyadır.**

Ah bu gençler ne kadar 'bencil' şeklinde onları etiketliyoruz belki. Aşkın yanları var onların.Yaradan böyle programlamış. Kendi için yaşayan değil toplum, ülke yararına faydalı şeyler yapmak.

MEDYATİK/TOK

YOKSA SİZ HALA GENÇLERE EKCRAN YASAĞI KOYALIM DİYENLERDEN MİSİNİZ?

Üsküdar Üniversitesi, Üsküdar Kaymakam-lığı ve Üsküdar İlçe Milli Eğitim Müdür-lüğü ortaklığında yürütölen bir projeden bahsetmek istiyorum sizlere "Değişim Benden Başlar Sosyal Medya Farkındalığı" Proje kapsamında bir araştırma yapıyor. Bu araştırmanın sonuçları oldukça çarpıcı.

1453 öğrenciye 6 ay boyunca sosyal medya okuryazarlığı eğiti-mi veriliyor. Liseli kız öğrencilerin sosyal medya bağımlılık puanları erkeklere oranlara daha yüksek çıktı. Araştırma sonuçları, yalnızlık arttıkça sosyal medya bağımlılığın da arttığını gösterdi.

Aslında bu araştırma biz yetişkinlere ciddi ipuçları veriyor. Gençler ile aramızda oluşan uzaklığın ekrana ve odalarına hapsolmalarının bir nedenini gösterir türden. "Hocam ne demek yalnızlar, çok kalabalık bir ailede yaşıyoruz. Yemiyor, yediyoruz. Kendi hayatım diye bir şey kalmadı onlar için yaşıyorum." diyebilirsiniz, çok da haklı olursunuz. Evlatlarımız için yaşar, nefes alır olduk.

FATMA BETÜL AYDIN

Peki kıymetli okurum, size de-sem ki "Yaradan tarafından bizden istenen bu değil, evlatlarımızın bekledikleri, istedikleride bu değil. Bu kadar hayatlarımızdan vazge-çişlerimiz ve bunu onlara sürekli ifade eder türden yaklaşımlarımızı istemiyorlar". Belki de kalabalıkta yalnızlaşan, silinen, gerçekten ne düşündüğünü, hissettiğini anlaya-madığımız haykırışlardır o odalara kapanmalar ve ekrana bağımlı olmaları.

Belki biraz özgür, belki biraz güven, sağlıklı sınırlar çerçevesinde karşılıksız koşulsuz sevgi istiyorlar. Anlaşılmak, oldukları gibi kabul görmek istiyorlar.

Eksikliklerimizi onlarda tamamlayalım istemiyorlar. Düşselerde elle-rinden tutalım, kaldıralım istiyorlar.

Ah bu gençler ne kadar 'bencil' şeklinde onları etiketliyoruz belki. Aşkın yanları var onların. Yaradan böyle programlaş. Kendi için

yaşayan değil toplum, ülke yararına faydalı şeyler yapmak. Bu noktada aşkın yanlarını şahlandırmak lazım.

Peki ya nasıl? Korkutarak ve yasaklar koyarak değil. Güvenerek... Gençlerin dili güvendir. "Z kuşağı... Saygı kalmamış..." gibi söylemler onları daha çok ekrana itiyor. Sosyal-leşme adına kaçtığı tuzağın farkına varmadan kapana itiyoruz onları.

"Siz harika bir nesilsiniz.

Bizim yapamadığımız birçok şeyi siz yapacaksınız, size o kadar güve-niyoruz ki..." şeklinde yaklaşırsak, bizdeki tecrübeyi de rahatlıkla alıp kabul etmek isteyeceklerdir. Onlara bir gaye edindirmek zorundayız. Bu gaye yalnızca kendileri için yaşamak, okula gitmek, ise girmek ve para kazanmak olursa pırl pırl nesle çok yazık olur.

Çocuklarda ve gençlerde ekrana sınır koymanın, bağımlı olmaktan kurtulmanın formülü sadece bu desem sizlere. Fazla abartmış olmam zannedirim.

Karşımıza alıp medyanın zarar-larını anlatmak yerine, yanımıza alıp birlikte neler yapabiliriz? Sana nasıl destek olmamı istersin? demeyi bir başarabilirsek, ah bir başarabilirsek...

KALABALIKLARDA YOK OLAN, YOKLUKTA ÇOĞALAN:

İNŞAN

KAÇINAMAYACAĞIMIZ BİR GEÇEKLIK; DİJİTALLEŞME. SON YÜZ YILDIR, KÜRESELLEŞMEDEN BUNALIP YERELLEŞMENİN VE ÖZGÜNLEŞMENİN ÖNEMİNİ KAVRAMAYA BAŞLAMA NOKTASINA YAKLAŞSAK BİLE, DİJİTALLEŞME DENİLEN O SOYUT OKYANUS, İNSANI ALT BENLİĞİNDEN YAKALAYIP ETKİLEMeye, YÖNLENDİRMEYE VE BİÇİMLENDİRMEYE DEVAM EDİYOR.

Ne kadar koşarsan koş, dönüş hep başadır. İnsan yaşamı döngüsel-liklerle örülü karmaşık bir ağ. Başlangıçlar, bitişler, yeni başlangıçlar, yarım kalmışlıklar, eklemeler, çoğalmalar, rastlaşmalar... Her başlangıç bir diğeriyle ağın bir yerlerinde döne döne kesişiyor. Her kesişme, döngülere zenginlikler kazandıra kazandıra harika bir doku oluşturuyor. Çoğunda düşünmeden yaşıyoruz. Dokuyu örerken akışa kaptırıp ne detayların tek tek güzelliğini fark edebiliyoruz,

MURADİYE
ŞİMŞEK

ne de ağın bütününe görebiliyoruz. Döngüleri birer halka gibi görüp sanıyoruz ki, hayat rutinler ve patinajlarla yitip gidiyor. Sıfıra sıfır, elde var sıfır. Oysa bir an durup bakış açımızı biraz değiştiresek, o halkaların aslında birer helezon olduğunu fark ederiz; her döngüde irtifa kazanan harika bukteleler... Bir anda yaşamımızı, akıp giden bir su

gibi değil, boyut değiştirip boşluğu doldura doldura yükselen buhar zerrecileri gibi görmeye başlayabiliriz. Yaşamımızın, etrafını yıka yıka akıp giden bir nehir olmasına izin verirse, yıktıklarımızı tamir etmek zamanımızın önemli kısmını alır. Böyle bir kaygı duyacak olgunluğa erişebildiysek elbette... Yükselerek kainatı dolduran zerreciklere dönüştürebilirdik, varlık boyutundaki her şeyi sevgiyle kuşatabiliriz. Zerreten geldik ve aslında halen küre içinde bir zerreyiz; içinde koca bir alem saklı zerre...

Kontrolsüz akışı kontrol etmenin yolu, arada bir durmak, akışın dışına, taşraya çıkmak ve kendine oradan bakmaktan geçiyor. Kendini tanımak, yaşamı anlamlandırmak, dokuyu güzelleştirmek, kendini kontrol etmek... İçerideki beni yoklamak ve onunla uzlaşarak ağı örmeye devam etmek... Zerreden küreye, sonra tekrar zerreye döne döne... Yalnız değiliz. İçimizdeki ben konuşuyor. Hem de her dilden; kelimelerle, sembollerle, ışıkla, karanlıkla, engellerle ve fırsatlarla... Sadece O'nun sesini dinle.

O'nun kitabını oku. İster kal ile, ister hal ile. Bir ben vardır bende benden içeri. Yunus ne güzel özetlemiş. Yolcuyuz, ama hangi yolun yolcusu. Yoldaki işaretleri doğru okuyan menzile varır; hakikat meyvesi o menzilin içinde. Menzil ise

kendi içimizde. Etraftaki kalabalıklar insanı dışarı çağırıp dururken yol hep içe dönüyor. Günümüz insanının bocaladığı yer tam da burası. Dışarının sesleri ile içerinin sesleri arasında sıkışmışlık. Kimileri içeriden bir ses de duyamayacak kadar kendine sağır. İçerideki sesi duymak için bazen dışı kulak tıkamak gerek. Ama önce içi temizlemek; doğru bilgi, ahlak, kanaat ile. Rikkat, saygı, hoşgörü ile. Sonra süslemek; edep, edep ille edep ile.

İçerideki beni bulmak ve onunla kalmak, dışarıdaki benlerle irtibatı seviyeli ve mesafeli tutmaktan geçiyor. Yoksa başka benler için yaşamaya çabalamak, başkalarını memnun etmek için dışı alabildiğine süslemek; gerek bedensel gerek davranışsal güzellik modalarının taklitçisi olmak, insanı tükenmişliğe götüren yollardan başka bir şey değil.

Sunulan her şeyi ihtiyacı gibi gördükçe sahip olma dürtüsüyle daha çok çalışıp çabalayan insan, bir noktada bakıyorsunuz kendine yetemez hale gelmiş. **Giderek bireyselleşme, etrafındaki herkesi, ailesini dahi fazlalık görme körlüğüne düşmüş. Alabildiğine yalnız, alabildiğine mutsuz.**

Kalabalıklarda kaybolmadan kendini okumalı, kendi olmalı insan. Ne istediğini bilmek için önce kendini tanımalı.

Ego, süperego arasında öğütülen bedenler, yaşamlar, zamanlar...

Kaçınamayacağımız bir geçeklik; dijitalleşme. Son yüz yıldır, küreselleşmeden bunalıp yerelleşmenin ve özgünleşmenin önemini kavramaya başlama noktasına yaklaşsak bile, dijitalleşme denilen o soyut okyanus, insanı alt benliğinden yakalayıp etkilemeye, yönlendirmeye ve biçimlendirmeye devam ediyor. Freud'un "id" dediği alt ben, doymak bilmeyen istekleri ve sınırsız arzularıyla insanı zayıf yerinden yakalayıp öyle yoğun meşgul ediyor ki, insan kendi gerçekliğini unutuyor. Reklamlar, sunum teknikleri, satış politikaları, marka yönetimi, yapay zeka algoritmaları gibi profesyonel yaklaşımları iyi analiz edemediğimiz sürece maddeten ve manen bilmediğimiz bir menzile doğru akıp gidiyoruz insanlık olarak. Hep genç kalmak, güzelleşmek, en fit olmak, en şık görünmek, farklı olmak gibi tanımlanmış algı yönetimlerinin esaretinde farklılaşayım derken kimliksizleşerek sıradanlaşıveriyoruz. Sunulan her şey ihtiyaçmış gibi gösteriliyor. Bundan birkaç yıl önce kadınlar arasında, genç görünmek için kolajen takviyesi alma

modası başlamıştı. Markalar yarışı... Tablet mi, kapsül mü, toz mu daha etkili tartışmaları... En pahalısı en iyisidir algısı... Hangi ünlü hangisini kullanıyor araştırmaları... Maddi olarak tükenmişliğe yol almak da cabası...Sunulan her şeyi ihtiyacı gibi gördükçe sahip olma dürtüsüyle daha çok çalışıp çabalayan insan, bir noktada bakıyorsunuz kendine yetemez hale gelmiş. Giderek bireyselleşme, etrafındaki herkesi, ailesini dahi fazlalık görme körlüğüne düşmüş. Alabildiğine yalnız, alabildiğine mutsuz. Oysa Konfiçyüs'ün dediği gibi; en fazla şeye sahip olan değil, en az şeye ihtiyaç duyan mutludur.

Mutluluk algısı bir yana, alt egonun aşırı şişirilmesi, gerçek insan ilişkilerini koparmanın bahaneleri olarak da çok kullanışlı malzemeler üretmeye başladı. Mesela geniş aile yemeği davetlerine gitmemek için "o saatte sporda olacağım", "çocuğun kursu var, sınavı var" gibi sündürülmüş eylemler, kısacası süslü yalanlar, egosantrik kişiliklerin yaşam amacından ne kadar saptığının artık sıradanlaşmış örnekleri. Yerli yerinde hayır diyebilmek kişiliğin gereğidir, tamam; fakat ilişkileri koparmak nasıl bir kişiliğin eseridir. Kültürümüzde "müsaitseniz annemler akşam size gelmek istiyor" diye komşuya gönderilen çocu-

ğa asla “müsait değiliz” denilmediği zamanları hatırlayalım. O insanlar son derece kişilikliydi. Değer verdiğinizi hissedip size değer verdiğini hissettiren naif insanlardı. Neyi kaybettik? Ne uğruna kaybettik? Gelecek nesillere ne bırakıyoruz?

Scream Force kitabının yazarı Dr. Ala Elcircevi, 2004 yılında çalıştığım firmada kişisel başarı eğitimi vermişti. Yeni doğan bebeğin yaşama tutunma çığıllıklarının gücünü örnek alıp başkasının başardığı şeyleri herkesin başaracağına yönelik motivasyon eğitimiydi. Birçok kişi halen bu metod ve kitaptan takdirle bahsediyor. Elcircevi'den aklımda kalan en etkili söylem, ulaşmak istediğiniz noktaya varana kadar kimin omzunu basamak yapmanız gerekiyorsa basın ve yükselin vurgusu idi. Dünya böyle dönüyor olabilir. İd ve ego bunu isteyebilir. Fakat süper ego öyle demiyor. Sanırım bu yöntem, insan harcaıy öğretme bedeliyle belli noktasal hedeflere ulaşmak isteyenler için geçerli. Ya hedefleri noktasal ve somut olmayanlar... kötülükleri engellemek, iyilikleri çoğaltmak gibi, dünyayı güzelleştirmek gibi, kırılan kalpleri tamir etmek ve yüzleri güldürmeye çalışmak gibi hedefleri olanlar... Bu satırları yazarken bir anımı hatırladım. 2008-2009 yılları idi. Çalıştığım kurumda henüz kadro alamamış bir meslektaşım vardı. Kadroya geçmesinin o günün şartlarında tek yolu, açılacak uzmanlık sınavını kazanması idi. Tek kadro açılmıştı. Etrafımdaki bazı kişilerin benim o kadroyu almam konusunda yoğun beklentisi ve hatta telkinleri olmuştu. Fakat ben, o meslektaşımın kaygılarını, çabalarını ve bu yarışın onda yarattığı gerilimleri gördükçe onu motive etmek ve onun için dua etmekten başka bir şey yapmayı düşünmemiştim bile. Sınava girseydim alacağım neticeyi az çok tahmin edebiliyordum. Fakat şundan emindim ki, bu beni mutlu değil, tam tersine mutsuz eden bir durum olurdu. Sınav yapıldı ve o arkadaş kazanamadı. O kadro boş kaldı. Onun adına üzüldüm. Fakat onun için ettiğim duaları da, üzülmelerimi de hiçbir zaman bilmedi. Yıllar sonra bu hikayeyi ve seçimlerimi anlattığım

biri, tereddütsüz “yanlış yapmışsın” diye ithamda bulunmuştu. Bana göre, vicdansız uyanık olmaktansa insaflı aptal olmak da bilinçli bir tercihtir. Kim kazandı, kim kaybetti? Kimine kazanç görünen, gerçekte kayıp olabilir. Hedefin ne olduğuna, başarının parametresine bağlı.

İnsan niyeti ile nasibi arasında ince bir çizgide yaşar.

İnsan yalnız. Kalabalıklar içinde yalnız. Döngüler dairesel değil, helezonik. Helezonları bazen yukarı, bazen aşağı örüyoruz farkında olarak ya da olmadan. Ağı söküp yeniden örmek misali. Her sökmeye heybemizdeki sınırlı zamandan birazına mal oluyor. Adına tecrübe diyoruz. Biraz dikkat, saygı, sevgi, diğergamlık ve rikkate, geleceğini örmekte olan herkesin ihtiyacı var. Herkesin bir başkasının omzuna basmaya değil, başkasına omuz vermeye ihtiyacı var. O zaman yalnızlık içindeki kalabalığı, teklikteki çokluğu, esmanın ışıl ışıl yansımalarını görebiliriz. Bu iç huzuru hiçbir şeye değişilmez.

İnsanlık huzura hasret, insanlık insanlığa aç, birbirine muhtaç. Nazım Hikmet'in dediği gibi;

“Değil birkaç değil beş on otuz milyon aç bizim! .....

Elcircevi'den aklımda kalan en etkili söylem, ulaşmak istediğiniz noktaya varana kadar kimin omzunu basamak yapmanız gerekiyorsa basın ve yükselin vurgusu idi. **Dünya böyle dönüyor olabilir. İd ve ego bunu isteyebilir. Fakat süper ego öyle demiyor.**

Balkanlar'da 1 Yer
@balkanlardatyer
Prizren, Kosova

09:59 · 20 Ara 22

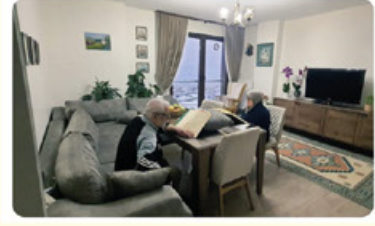
Büçra Yıldız
@busranecm

Senin elinin tersini bile
değdirmediğin şeyleri bir başkası
iple çekiyor, elleri nasır.. hayatta
herkes mücadele içinde ama
konular ayrı. Konular aynı olsa bile
onu taşıyacak bedendeki izleri
farklı, şartlar müthiş çeşitli. Bu
sebeple kendi önümüze bakalım.

20:16 · 17 Ara 22

Fatih Ketancı
@FatihKetanci

Memleketten sabah manzarası

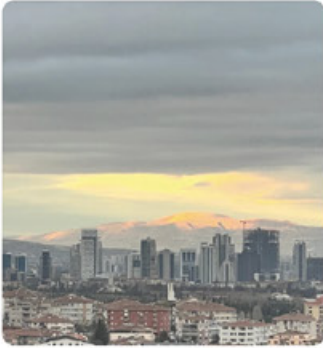
yalçın arı
@yalcinari

Eskiden insanlar topluluk halinde
yaşardı ve herkesin doldurması
gereken bir rolü vardı. Bugün
bireysellik var ve dolayısıyla yalnız.
Bir rolü de yok. Çokça da acı...

00:42 · 12 Ara 22

Murat N.Ersavcı
@nmersavci

Bu sabah Ankara'nın
"Fujiyama"sı. Sen dağa gitmezsen
dağ sana gelir 😊

08:44 · 20 Ara 22

Fatih Sultan Semiz
@fsultansemiz

Namaz bir sözleşmedir. Rabbim
sana eğilen başım başkasına
eğilmeyecek, sana yönelen
kalbim başkasına yönelmeyecek
demektir. Namazı kılmalı,
zevkle kılmalı. Çünkü namazını
düzeltenin, hayatı düzeler. Namaz
öğrenene, namaz gerisini öğretir.

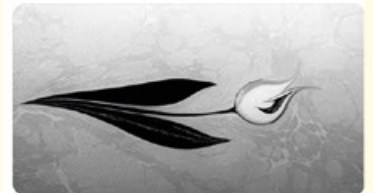
22:09 · 18 Ara 22

Esra Okutan
@OkutanEsra

Cevahir avm önünde arabesk
şarkılar söyleyen bir kadın var.
Sesi de fena değil hani. Bugün
otobüs beklerken Müslüm
baba'dan şarkılar söyledi.
Mikrofonu kadının elinden alıp
söyleyemim geldi. Şarkılarına eşlik
edip kısa süreli kederlendik. Sağ
ol abla 😊

rüya makamı
@DygOrak

"her şey yaralamaktır aslında,
ve rastlanmamıştır birbirini
bağışlayana.
senin gibi incinmiş ve inciterek,
kulaç attım hep sana."

ali enesoğlu
@aufklarungj

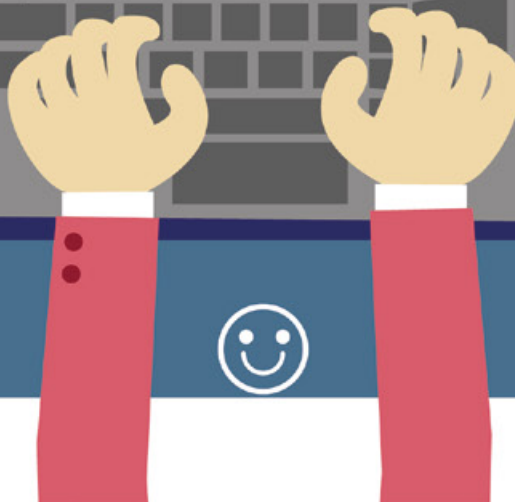
Ağrı Dağı'nın fotoğrafını nereden
çekerseniz muhakkak muazzam
manzarasını yakalarsınız. Bu da
onlardan biri. Hem epik hem de
sinematografik olmuş.

13:14 · 17 Ara 22

Sosyal medya

LIKE

Ayşegül Kurt
@gezginvizor

Ey şehir her zamanki gibi çok güzelsin 💜

Yasin T.
@muhammadibey_

Hanımla bir akşam döner, ayran aldık, oturduk cami avlusuna. Bir ayran döküldü, içmeden. Tüh dedik, canımız sıkıldı. Hemen bir kedi geldi, ayranı içti, içti, gitti. Birine celal, birine cemal. Her canlının rızık yazılmış, bir sebep çıkıyor. Allah kedinin ayranı aldırması bize.

16:49 - 26 Ara 22

KARABASANLI KETUM KS
@ketumserhatun

Vakıa suresi.

Tweeti çevir

21:49 - 16 Ara 22

Rağit Keskin
@keskinrahit

Umut parçacıkları...
İçimizde bir yerde.

14:19 - 19 Ara 22

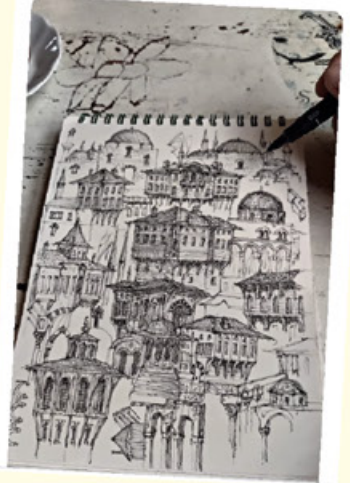
Merve
@gesmtalt

melih cevdet anday'ın da dediği gibi, "insanlar içlerini döktükçe uzaklaşıyorlar birbirlerinden. deminki yabancılığımız daha güzeldi." fazla yakınlığın getirdiği uzaklığın içinde bulunan çelişkili hüzn.

22:48 - 27 Ara 22

Ahmet Faruk
@afaruk_yilmaz

Öylesine

ceylan
@cokricaediyorum

Evi temizledim, yemekleri pişirdim, çiçekleri suladım. Çocuklarım ödeve oturdu, mumları yakıp kitabımı aldım. Kitabın arkasında gizlice story izliyorum. Hayat be.

17:09 - 24 Ara 22

Fatih Sultan Semiz
@fsultansemiz

Namaz bir sözleşmedir. Rabbim sana eğilen başım başkasına eğilmeyecek, sana yönelen kalbim başkasına yönelmeyecek demektir. Namazı kılmalı, zevkle kılmalı. Çünkü namazını düzeltenin, hayatı düzelir. Namazı öğrenene, namaz gerisini öğretir.

Meryem
@heybelimeryem

İnsan arada göç etmeli ki yerini bilsin..

22:39 - 26 Ara 22

Ebrar
@haticebrarr

Bazı şeylere nasıl sabrettiğine, nasıl dayandığına şaşırırsın, bazen de çok küçük bir meseleye tahammülün kalmaz. Gerçekten üzülmeye değer şeylere üzülmeli ve o üzüntülerden bir anlam çıkarmalı. Gerisi her bakımdan israf.

22:12 - 26 Ara 22

Suphi Murat Kalender
@suphikalender

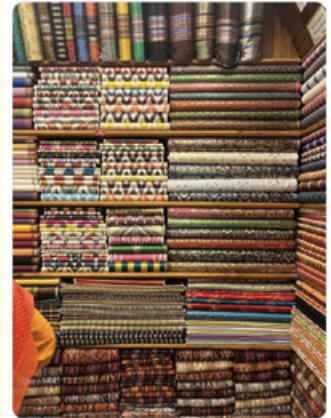
Süslenip püslenip yorma kendini, gülebildiğin kadarsın bu hayatta.

Fotoğraf: Mustafa Şahbaz

Hasan Mert Kaya
@kayamerhasan_

Kapalıçarşı'nın 1001 Rengi 🌿

Bir parmak ile 48 yıl HAYAT geçirdim

Anadolu'da kadınlar kundakta bebekleriyle, çocuklarıyla gider, çalışırlar

Anncim de yine tarla biçeceği bir gün beni kundakla ağacın altına gölgeye koyuyor.

O sırada birisi ateş atıyor, tarla, beşik derken ben de tutuşuyorum.

II RÖPORTAJ: ZEHRA GÜVELİ II

AK Parti İstanbul Milletvekili Avukat Serkan Bayram'... Hikayesi film olacak hayatlardan. Hayat hikayesi tam da böyle. 48 yaşına kadar kendi yakınlarının bildiği imtihanlar, haksızlıklar, mutluluklar. Sorası 'Buğday Tanesi' filmi. Türkiye'de 10 milyon engelli birey olduğunu düşününce farkındalık oluşturmak için en etkili adım sinema. 'Buğday Tanesi' olarak hepimizin hayatına dokunmak için vizyonda. Filmden elde edilecek gelir ile İstanbul'da Engelliler Yaşam Merkezi açılacak. Sonrası mı? Buyurunuz...

Serkan bey, film gibi bir yaşam hikayeniz var. Çocukluğunuzu hatırladığınızda aklınıza neler geliyor? Hangi zorlu imtihan sizi bugüne taşıdı?

1974 yılında Erzincan Refahiye Üçören Köyü'nde dünyaya geldim. Saçları gür, al yanaklı güzel bir çocukmuşum. Anadolu'da malum kadınlar tarlaya kundakta bebekleriyle, çocuklarıyla gider, çalışırlar. Anncim de yine tarla biçeceği bir gün beni kundakla ağacın altına gölgeye koyuyor. O

sırada birisi ateş atıyor, tarla, beşik derken ben de tutuşuyorum. Eşek sırtında beni hastaneye götürüyorlar ve 40 gün yoğun bakımda kaldıktan sonra, herkes ölümümü beklerken 41. gün yaşıyorum.

Küçük bir çocuk, büyük bir travma. Bu süreci nasıl atlattınız?

Yaşadığım zorlukları, travmaları, ötekileştirmeleri ailemle hiçbir zaman paylaşmadım. Ama malum yaş da ilerliyor hem de 10 milyon engelli gencimize, ailelerine umut olmak ve yaşadıklarımla milletime bir azim örneği sunmak için bu filmin çekimine karar verdim.

Hastane günlerinizi hatırlıyor musunuz?

Hastanede geçirdiğim operasyonla bacağımdan alınan kaba et elime monte edildi. Ben bir parmak ile 48 yıl hayat geçirdim; onunla okudum, içtim, yemek yedim, giyindim. Parmağım benim her şeyim... Hastaneye geldiğimde üç yaşlarındaydım. Ellerim poşettydi ve geceleri ellerimi sürterken çıkan poşet hisirtisini hâlâ hatırlıyorum.

HAKİM SAVCILAR KANUNU'NUN 8. MADDESİ ŞÖYLE DİYORDU "ALIŞILMIŞIN DIŞINDA ÇEVRENİN YADIRGAYACAĞI VÜCUT BOZUKLUĞU BULUNMAMAK". YASADAKİ MADDENİN DEĞİŞMESİ İÇİN HUZURUNDA DİLE GETİRDİM. BUNU DEĞİŞTİRMEM GEREKİYORDU ÇÜNKÜ EĞER BUNU YAPAMAZSAM BEN VEKİL DEĞİLİM DEDİM. ALLAH RAZI OLSUN CUMHURBAŞKANIMIZ 20 YILLIK DÖNEMDE ENGELLİLER ADINA SESSİZ DEVRİMİ GERÇEKLEŞTİRDİ, BENİM DE BU KONUDA YANIMDA DURDU. 2021 YILINDA, 24 KASIM ÖĞRETMENLER GÜNÜ'NDE BU YASAYI DEĞİŞTİRDİK.

Yaşadığınız günlerin gençlik yıllarınıza etkisi nasıldı?

İstanbul, Beşiktaş'ta, Dikilitaş'ta büyüdüm ve çok güzel günlerim geçti. Yazları Erzincan'a giderdik. Barbaros Bulvarı'nda yürürdüm, Yıldız Parkı'nda oynardık, oradaki caminin çeşmesinden su içerdik Ben bugünlere öğretmenlerim, ailem ve aziz milletimiz sayesinde geldim. Ama tabii ki zorluklar da çoktu, 17 yaşına kadar ellerim cebimde dolaştım mesela. Toplum baskısından yorulmuştum. Ellerimi gören herkes soruyordu "Neden, ne oldu, nasıl oldu?" ve bu sorulardan bıkmıştım. Engelli gençlerimize "Neden, niçin, nasıl?" gibi soruların sorulmaması konusunda da bu film farkındalık yaratacak.

Başarılı bir öğrenciydiniz. Kendi içinize motivasyonu nasıl korudunuz?

Çok zeki, çalışkan bir öğrenciydim, o yıllarda İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne 474 puan ile alıyordu ben 496 puan ile girdim. Dört yılda bitirdim, yüksek lisansımı yaptım. Hakimlik sınavına girdim ve 84 puan almama rağmen, red yedim.

Neden hakim olmadınız?

Hakim Savcılar Kanunu'nun 8. Maddesi şöyle diyordu "Alışılmışın dışında çevrenin yadırgayacağı

vücut bozukluğu bulunmamak". Hakim olamadım, kendi avukatlık büromu açtım, 20 yıl avukatlık yaptım. 10 bine yakın vekalet aldım; sinema, sanat, siyaset dünyasından çoğu insanın avukatlığını yaptım ve görevimi hakkıyla yaptım. Milletvekili olduğumda da içimde ukde kalan bu yasadaki maddenin değişmesi için 4. Yargı Paketi görüşülürken Ankara'da Cumhurbaşkanımızın huzurunda dile getirdim. Bunu değiştirmem gerekiyordu çünkü eğer bunu yapamazsam ben vekil değilim dedim. Allah razı olsun Cumhurbaşkanımız 20 yıllık dönemde engelliler adına sessiz devrimi gerçekleştirdi, benim de bu konuda yanımda durdu. 2021 yılında, 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde bu yasayı değiştirdik.

Buğday Tanesi herkesi etkileyen bir film. Filmin geri dönüşleri nasıl?

"17 yaşında bir öğrenci bana mesaj yazmış o kadar duygulandım ki... "Serkan abi, filminizi izledim, çok etkilendim. Benim ayağım 3 cm kısa ama ben de sizin gibi vekil olmak istiyorum, elimden tutar mısınız?" Bu ne kadar hassas bir noktadır bilir misiniz? Bu işi çok istiyor ama içinde bulunduğu engelinden dolayı kendi içinde "olurum ya da olamam" kısmının muhasebesini yapıyor."

YETİMLERİN ANNESİ HALA EL-BENNA

1928'DE İLK FİLİZLERİNİ ATAN DÜŞÜNÜR VE ALİM BABASI HASAN EL-BENNA DA SUİKAST'TA ÖLDÜRÜLDÜĞÜ İÇİN "ŞEHİT YETİMİ VE ŞEHİT ANASI" OLARAK ANILIYORDU. MÜSLÜMAN KARDEŞLER CEMAATİ, İSTANBUL'DA TEDAVİ GÖRDÜĞÜ HASTANEDE VEFAT EDEN HASAN EL BENNA'NIN KIZI HALA HASAN EL BENNA (76) İÇİN TAZİYE MESAJI YAYIMLADI.

Tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybeden Hala el-Benna için Eyüp Sultan Camii'nde ikinci vakti cenaze töreni düzenlendi. Duaların edildiği törende, Hala el-Benna'nın cenazesi kılınan namazın ardından Eyüpsultan'daki Mihrişah Sultan Haziresi'ne defnedildi. 76 yaşındaki Hala el-Benna, Sisi darbesi öncesinde El-Ezher Kız Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde pediatri profesörüydü. Hala el-Benna'nın oğlu da darbeciler tarafından idam edilmişti.

İslam dünyasındaki çeşitli düşünce akımlarına önderlik eden ve İhvan'ın 1928'de ilk filizlerini atan düşünür ve alim babası Hasan el-Benna da suikasta öldürüldüğü için "Şehit yetimi ve şehit anası" olarak anılıyordu.

Müslüman Kardeşler cemaati, İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede vefat eden Hasan el Benna'nın kızı Hala Hasan El Benna (76) için taziye mesajı yayımladı.

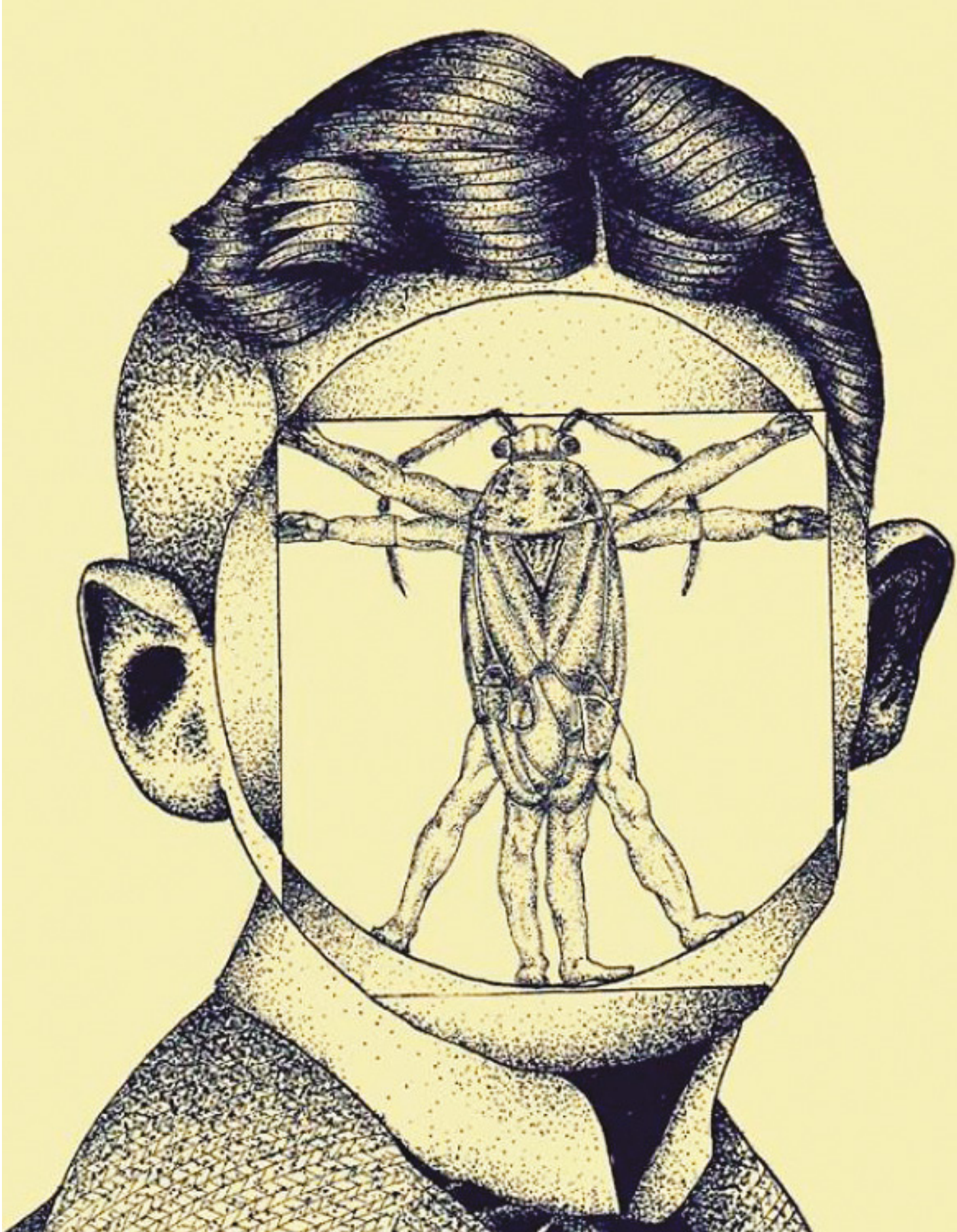
"Ey huzura kavuşmuş nefis! Sen O'ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak Rabbine dön. (Seçkin) kullarım arasına katıl ve cennetime gir. (Fecr 27-30)" ayeti ile başlayan mesajda, merhumeye Allah'tan rahmet dilenirken aynı zamanda bir şehidin annesi olduğu vurgusu da yapıldı.

Söz konusu mesajda, "Merhum Allah'ın izniyle bir şehidin annesidir. Öyle ki; oğlu aynı zamanda Kahire'nin Nasr bölgesindeki Ez-Zehra Hastanesinin diş hekimi Dr. Halit Fernas Abdulbasit, 16 Ağustos 2013 Cuma günü Ramses katliamı olaylarında dedesi İmam Hasan El-Benna'nın şehid edildiği yere yakın bir yerde şehid edilmiştir. Allah'ın rahmeti üzerinde olsun.

Bu vesileyle Müslüman Kardeşler cemaati, merhumun yasını tutarken, vefatından dolayı ailesine, çocuklarına, sevenlerine ve İmam El-Benna'nın her yerde bulunan öğrencilerine en içten taziyelerini sunar, yüce Allah'tan onu salihaların arasına dahil etmesini niyaz eder, yüce Allah'tan, merhumu rahmetiyle kuşatmamasını, onu kendilerine lütuflarda bulunduğu peygamberler, sıddıklar, şehidler ve salih kişilerle beraber cennetinin en yüksek mertebelerinde, firdevs cennetine dahil etmesini diliyoruz." ifadelerine yer verildi.

KURMACA ESERLERİ ELESTİREL OKUR GÖZLÜĞÜYLE OKUMAK

Edebiyat, bize kurmaca dünyanın kapısını aralar; okuyucuların büyük çoğunluğu vakit geçirmek için kapıdan şöyle bir bakıp çıkarken eleştirel okuma yapan okurlar araba tamircisi gibi kurmaca eseri parçalarına ayırmak ister. Edebiyat insana dair her şeyi kurmaca dünyada yeniden işler. Buna, sanatla insana ait gerçekliğin değiştirilip dönüştürülerek yeniden yorumlanması diyebiliriz. Bazı yazarlar, eserlerinde asıl anlatmak istediklerini bir dip akıntısı gibi örtükleştirir; okuru yorumlamaya, anlam yüklemeye, metne katılmaya davet eder. Nitelikli edebiyat eserleri eleştirel okuma gözlüğü takmayan okura kendini açmak istemez.

Kurmaca eseri doğru anlamlandırmak, yazarın mesajlarını fark etmek, metin karşısında doğru bir tutum olarak metnin

dip akıntısına bakmak eleştirel okumayla mümkün hâle gelir. Bu da yazar merkezli, metin merkezli, okur merkezli okuma yapmakla olur.

Franz Kafka'nın en önemli eseri diyebileceğim Dönüşüm romanını, sanırım okumayanımız yoktur. Düz bir okumayla kahramanımız Gregor Samsa'nın dev bir böceğe dönüşümünü, devam eden süreçte ailesiyle bir böcek olarak çatışmasını okuruz. Üzerine düşünmezsek metnin okuruna söylemek istediklerini kaçıırız. Oysa Kafka seçtiği böcek metaforuyla Gregor Samsa'nın bir böcek olarak patronu, anne-babası, kardeşiyle kurduğu ilişki üzerinden okura söylemek istediklerini aktarır. Yazar, roman boyunca okurunu âdeta içine hapsediği Kafkaesk atmosferle otoriteye başkaldıran insanın nasıl dışlandığının ve değersizleştirildiğinin resmini çizer.

Felsefeci İser'e göre edebi yapıtta yazarın oluşturduğu sanatsal kutbun yanında okurun oluşturduğu estetik kutup vardır. Okur, yazarın kurmaca dünyasının şifrelerini çözüp metnin anlamını oluşturur. **Yazar metnin içinde her şeyi söylemez, gizleyebilir, kapatabilir, sezdirme yoluyla anlatabilir.**

Nitelikli edebiyat eserleri ön çalışma yapılarak okunmalı. Örneğin Kafka'nın hayatını, yaşadığı dönemi, yazarın meselelerini bilmeden eserin alt metinlerine ulaşamayız. Oysa Dönüşüm romanına başlamadan önce Kafka'nın hayatını okuduğumuzda çocukluğundan itibaren babasının karşısında hissettiği acizlik ve yetersizlik duygusunun Kafka'nın tüm yaşamında kendisi olma konusunda çatışmalarının kaynağını oluşturduğunu görürüz. Toplum karşısında da aynı güçsüz, uyumsuz çocuk rolünü devam ettirdiğini anlamak, bunu da eserlerine yansıttığını takip etmek mümkün olur. Kafka, Babaya Mektup'ta babası ile kurduğu ilişkinin tüm hayatını nasıl etkilediğini şöyle ifade eder: "Kendimi acınılabilir bir halde görürdüm, üstelik yalnızca senin önünde değil, tüm dünyanın önünde, çünkü sen benim için her şeyin ölçüsüydün." Kafka'nın hayatına bakıldığında, toplum karşısında hissettiği dışlanmışlık duygusunun ailesinde başladığı söylenebilir. Dönüşüm romanının kahramanı Gregor Samsa'nın ailesi ve toplumla yaşadığı çatışmaların, Kafka'nın gerçek yaşamından izler taşıdığını söylemek abartı olmayacaktır.

Bu noktada, alımlama estetiği kuramından ve yazar ne demek istemiştir sorusunun nasıl cevaplandırılacağından söz etmek gerekir. Alımlama estetiği ile okuma yapmak okuru

edilgen durumdan çıkarıp yapıtta; karakter, olay, zaman ya da mekânla ilgili karanlık bırakılmış birçok noktayı çözmeye davet eder.

Felsefeci İser'e göre edebi yapıtta yazarın oluşturduğu sanatsal kutbun yanında okurun oluşturduğu estetik kutup vardır. Okur, yazarın kurmaca dünyasının şifrelerini çözüp metnin anlamını oluşturur. Yazar metnin içinde her şeyi söylemez, gizleyebilir, kapatabilir, sezdirme yoluyla anlatabilir. Alımlama estetiğinde, okurdan yazarın metinde bıraktığı boşlukları kendi yaşam deneyimlerinden ve metinden yararlanarak doldurması ya da bu boşlukları yorumlaması beklenir. O halde eser onu okuyanın yaşanmışlıklarına, bilgi birikiminin çeşitliliği ve derinliğine, hayata bakışındaki genişliğe göre kendini açık derinleşecektir.

Alımlama estetiği, eleştirel okuma yapmaya olanak sağlar. Örtük anlamlı, metaforlarla, imgelerle örülü yapıtların âdeta bir kazı yaparak ve iz sürerek okunmasına; okurun metne aktif bir katılımcı olarak yaklaşmasına izin verir.

Kafka'nın Dönüşüm romanını tekrar mercek altına alırsak böcek metaforunun aile ve toplum tarafından sömürülen insanı işaret ettiği görülür. Eserde, insanın ancak işe yaradığı ve toplumsal normlara uyduğu sürece aile ve toplum içinde var olabileceği alt metinlerle verilir. Kafka'nın bu eserini 1915 yılında yazdığı dikkate

alınırsa sanayi devriminin etkisiyle devrin gerektirdiği gibi bir yaşam süren; uzun çalışma saatleriyle köleleştirilen, çalıştığı sürece toplumda var olabilen insanlardan biri olan Samsa böceğe dönüşerek zincirlerini koparıp sürüden ayrılmak istiyor. Aslında Gregor Samsa'nın böceğe dönüşümünün karakterin; toplumun ve otoritenin sisteminden kaçarak birey olabileceğinden başka bir şey olmadığı anlaşılır.

Samsa, böceğe dönüştüğü güne kadar toplum normlarına uyarak yaşayan, ailesinin geçimini sağlamak, borçlarını ödemek için çalışan her çeşit köleliğe katlanan bir insandır. İş yerinde köledir, aile içinde köledir. Samsa zincirleriyle barış içinde yaşayıp otoriteyi kabul ettiği sürece de benimsenip sevilir. Bu kölelik sistemine başkaldırı Samsa'nın bilinçaltında başlar, nihayet kendini sistemin dışına atacak en uygun form olan böceğe dönüşür. Böceğe dönüştüğü andan itibaren artık Samsa toplum ve ailesinin normlarının dışına çıkmış, sürüye aykırı sevimsiz bir bireydir. Toplumun bir temsilcisi olan aile başlangıçta ümidini yitirmez, Gregor'a bu yeni haliyle hareket alanı sağlanması için odasının boşaltılması fikrine annesi karşı çıkar. Annesinin karşı çıkış nedeni ise oğlunun geri döndüğünde her şeyi eskisi gibi bulmasının olup bitenleri unutmasını kolaylaştıracağı düşüncesidir. Burada Gregor'un unutulması istenen sistemden koparak birey olma çabası içinde olduğu zaman dilimidir. Gregor tekrar toplum tarafından kabul görebilmek için bireyselliğini bırakmalı yani böcek olduğu dönemi unutmamalıdır. Böylece ailesine yeniden uyum sağlayabilecek ve içinde olduğu topluma hizmet edebilecektir.

Romanda soğuk ve gerilimli bir baba-oğul ilişkisi görürüz. Babasının dönüşerek sistemin dışına çıkan, işe gitmeyerek üretime katılmayan oğlunu dışladığı, yokmuş gibi davrandığı görülür. Babasının böceğe dönüşen oğlunu her an bastonuyla ezme tehdidinde olması, acımadan fırlattığı elmalarla Gregor'un ölümüne

sebebinin olması, babasının kendisini ezip geçeceğini düşünen çocuk Kafka'nın duygularının öyküye alegorik yansımalarıdır diyebiliriz. Ailesi tarafından yok sayılan Gregor'un topluma da uyum sağlaması mümkün değildir. Öleceği güne dek önce eve, sonra odasına hapsolür, Samsa için dış dünya gittikçe uzaklaşan bir hayale dönüşür.

Gregor'un yeniden insan olabileceğine dair ailenin ümidi kalmadığında ise kız kardeşinin sözleri dikkat çekicidir: "Buradan gitmeli diye bağırdı kız kardeş, "tek çare bu, baba. Ama onun Gregor olduğu düşüncesini kafandan atman gerek. Bizim asıl felaketimiz, bunca zaman bu düşünceye inanmış olmamız. Fakat o nasıl Gregor olabilir ki? Gregor olsaydı eğer, insanların böyle bir hayvanla birlikte yaşamalarının olanaksızlığını çoktan anlar ve kendiliğinden çekip giderdi..." Burada sözü edilen hayvan bireyselleşmiş, topluma uyumsuz insandır. Dönüşüm romanının alt metinleri okurun rastgele yorumlarıyla ne kadar okunabilir? Nitelikli edebiyat eserlerini okumak katılımcı bir okuma yapmayı zorunlu kılar.

Boşluklar ya da belirsizlikler ya da sezdirilen şey metinde söylenmeyen, ancak okurun metinden çıkarttıkları, sezdikleridir. Öyleyse her şeyi metni esas alarak, metnin içinde aramalıyız. Hem yazar, hem metin, hem okur merkezli okumayı devreye sokarak, önyargısız ve nesnel bir okuma yapmalıyız. Metnin içindeki ipuçlarının izini sürmeliyiz. Bazen de politik okuma, tarihsel okuma, sosyolojik okuma, felsefi okuma, psikanalitik okuma yapmaya ihtiyaç duyulabilir. Yazarın yaşamındaki meselelerini bilmek, yaşadığı dönemi araştırmak, kurmacanın geçtiği dönem hakkında bilgi edinmek, karakter tahlili, mekân, zaman, atmosfer tahlili yapmak, olayların karakter ile olan ilişkisini sorgulamak, esere sorular sorarak mantık yürütmek, sıra dışı olanları sorgulamak okuru eserin alt metinlerine yaklaştırır.

Nitelikli edebiyat nitelikli okur yetiştirir.

Boşluklar ya da belirsizlikler ya da sezdirilen şey metinde söylenmeyen, ancak okurun metinden çıkarttıkları, sezdikleridir. Öyleyse her şeyi metni esas alarak, metnin içinde aramalıyız. **Hem yazar, hem metin, hem okur merkezli okumayı devreye sokarak, önyargısız ve nesnel bir okuma yapmalıyız.**

OSMANLI'DA KOKU HAYATIN HER ALANINDA ÇOK DEĞERLİ

Ecdadımız bu kokuları günlük hayatlarında, hamamlarda, sabun olarak, temizlik anlamında bakım olarak, hanımlar saçlarına, tenlerine beyler yine saç, kaş ve bıyıklarına, mutfaklarda tatlıların güllaçların içine, şerbetlerine yani Osmanlı'da koku hayatın her alanında çok değerli olmazsa olmaz bir kültürdü. Günlük hayatlarında kendilerini ifade etme biçimi kokuydu.

Son yıllarda uzmanlar koku hafızası üzerine yoğunlaşıyor. Pandemide covid-19 belirtisi olan koku alamama, biyolojik savaşın laboratuvarından sokağa taşınmasıydı aslında. Dünya artık kokuyu konuşuyor. Güzel koku ve psikolojinin birbiriyle inanılmaz bir bağı var. Tüm bunları araştırırken tanıştırıyor Gamze Kılıçarslan ile. Ankara, Çukurambar'da bulunan mekanında koku üzerine keyifli bir sohbet gerçekleştiriyoruz. .

Gamze Sultan'ın hikayesi nasıl başladı?

Gamze Sultan'ın hikayesi 2012 yılında Dubai seyahatinde daha önce hiç almadığım kokuları olarak başladı. Dubai'de hanımlar çok güzel ve çok bakımlılar, öncelikle hanımlar ilgimi çekti. Hepsi simsiyahtılar ve çok asildiler ve hepsi ferace ve abaya giyiyorlardı, bu beni büyülemişti. Bu görseiliğin dışında hepsi çok güzel kokuyorlardı. Bu kokuları

|| RÖPORTAJ: BETÜL TAT ||

daha önce hiç almamıştım. Baharatlı ve odunsu kokulardı. Hepsinin arkasından şahane bir koku uçuşuyordu ve ben Dubai'de bu kokunun peşinden sürükleniyordum. Hanımları çevirip kokularını, ne kullandıklarını soruyordum. Ta ki, Umre'ye gidene kadar bu kokuları aradım. Rüyalar gördüm. Bu kokunun peşinden gittim. 2017 yılında Umre ziyaretimde aradığım kokuyu ve maneviyatı o kutsal beldede Kabe'de buldum, bulmak nasip oldu. Bulanlar arayanlardır sözüne nail oldum.

Kadın bir girişimci olmak kolay değil. Bu süreçte neler yaşadınız?

Kadın bir girişimci olmak evet ülkemizde kolay değil maalesef ama sizin anlatacağınız ve hedefleriniz var ise bu engeller sizin için kolaylaşıyor. Çünkü bizim yaptığımız işte ve alanda

büyük açık vardı. Şu dönemde herkes genelde aynı işleri ve aynı konseptleri yapıyor. Bu da bize tekdüze geldi. Bizde bu mağazayı pandemi sürecinde herkes kapanırken Allah'ın Fettah isminin yüzü suyu hürmetine açtık çok şükür. Gerçekten de kolay olmadı bu süreç. Pandemi'de ustalarımız çalışmakta zorlandılar. Kapanmalar oldu, ama yılmadık mücadele ettik. Ankara/Çukurambar'da mağazamızı açtık.

Koku sizin için neyi ifade ediyor? Toplum olarak koku kültürüne bakışımız nasıl?

Koku benim için bir kültür, bir yaşam ve bir hayat stili olmazsa olmazım. Suyum, ekmeğim, havam diyebilirim. Sabah kalkar kalkmaz ilk yaptığım şey koku koklamak mesela o şekilde günümü başlar ve motivasyonumu artırırım. Daha sonra kahvaltı, çay kokusu, kızarmış ekmeğe, reçel ve her türlü koku beni güne hazırlayan muhteşem kokulardır.

ASLINDA ÇOK DEĞERLİ BİR KÜLTÜRÜN MİRASÇILARIYIZ. OSMANLI TORUNLARIYIZ. ECDADIMIZ BU KOKULARI GÜNLÜK HAYATLARINDA, HAMAMLARDA, SABUN OLARAK, TEMİZLİK ANLAMINDA BAKIM OLARAK, HANIMLAR SAÇLARINA, TENLERİNE BEYLER YİNE SAÇ, KAŞ VE BİYİKLERİNE, MUTFAKLARDA TATLILARIN GÜLLAÇLARIN İÇİNE, ŞERBETLERİNE YANI OSMANLI'DA KOKU HAYATIN HER ALANINDA ÇOK DEĞERLİ OLMAZSA OLMAZ BİR KÜLTÜRDÜ.

Sokağa çıktığımda doğada aldığım kokular, çiçek kokuları, gül, yasemin, hanımeli müthiş yaz akşamları hepsi kokuya dair, koku yolculuğumda önümü aydınlatan kokular. Sevdiklerimizin kokusu, evlat kokusu, anne kokusu, değerli manevi büyüklerimizin kokusu, fiziksel kokular yanında manevi kokular benim yolculuğumda manevi kokular her zaman daha değerli olmuştur. Mübarek zatları ziyaret ettiğimde aldığım kokular bana bu işi ve mesleği hediye etti. Toplum olarak şöyle aslında güzel kokuyu hepimiz seviyor ve kullanıyoruz. Sadece unutturulmuş değerler arasında koku bizim için. Aslında çok değerli bir kültürün mirasçılığıyız. Osmanlı torunlarıyız. Ecdadımız bu kokuları günlük hayatlarında, hamamlarda, sabun olarak, temizlik anlamında bakım olarak, hanımlar saçlarına, tenlerine beyler yine saç, kaş ve bıyıklarına, mutfaklarda tatlıların güllaçların içine, şerbetlerine yani Osmanlı'da koku hayatın her alanında çok değerli olmazsa olmaz bir kültürdü. Günlük hayatlarında kendilerini ifade etme biçimi kokuydu. Eğer Osmanlı'da evlenecek yaşta bir kızınız varsa kızınızı istemeye gelirken aile yanında

beyaz zambak çiçeği getirirdi. Eğer mevsimi değilse billur şişelerde beyaz zambak kokusu getirirlerdi. Ailenin bu izdivaçta gönlü varsa gül şerbeti hazırlayıp içine karanfil atıyorlardı. Eğer şerbet sade, karanfilsiz geliyorsa ailenin bu izdivaçta gönlü yok demektir. Böyle bir kültürden gelen bizlerde bu mirası tekrardan tanıtmak, anlatmak ve yaymak için aile olarak elimizden geleni yapmak niyetindeyiz, inşaallah muvaffak oluruz.

**Ortadoğu kokunun kalbi...
Zamana ve mekana koku
sinmiş gibi. Kokular hayatın
günlük ritmini nasıl etkiliyor?**

Ortadoğu dediğimiz gibi kokuların kalbi. En değerli kokular, esanslar Ortadoğu'dan geliyor. Bu işin kalbi çöl ve baharat. En doğal en aromatik kokular, baharatlar ve lezzetler bu bölgede. Ben kendi şahsımla tam bir çöl kadınıyım, çöl ve kadınların gizemi birleşince ortaya tam bir hikaye çıkıyor ve bu iki birliktelik insanları mecnun eden bir hale dönüşüyor diyebilirim. Çölün rengi sarı ve parlaktır etkiler insanı damga vurur akılda kalır. Rüyaadır, hayaldir sürükler sizi... Ben o yârin çölünde kum/Bahrinde su/Elinde mum...

Kokuların da hikayeleri var mı? Hiç unutmadığınız koku hikayesi hangisi?

Tabiki kokuların da hikayeleri var her mekanın bir hikayesi, bir yaşanmışlığı ve bir maneviyatı var. O maneviyat ne kadar büyük ve değerli ise hissedilen ve alınan koku da o kadar büyük ve değerli oluyor. Benim unutamadığım koku 2017'de Umre ziyaretimde Uhd dağında aldığım koku, böyle bir kokuyu daha önce hiçbir yerde almamıştım. Günlük hayatımızdaki hiçbir kokuya benzemiyordu. Resmen büyülenmişim. Bu kokuyu içime çektim, çektim şifalandım. Tüm eksik yanlarımı burada bulmuştum, artık tamamlanmıştım. Ve bu kokular bende bir aşk haline gelmişti.

Hastalıklara bir şifa mı koku? Onun iyileştirici yanından tam anlamıyla istifade ediyor muyuz?

Kesinlikle hastalıklara bir şifa, koku. Kokuların iyileştirici özelliği var. Hatta Osmanlı zamanında bazı ruhsal hastalıklar koku, müzik ve su terapisi ile tedavi ediliyordu. Ama günümüzde maalesef kokuların bu iyileştirici etkisinden tam anlamıyla faydalanamıyoruz. Bu çok büyük bir eksiklik. Bizde zaten bu açığı kapatmak ve insanlarımıza bu etkileri tekrardan hatırlatmak, anlatmak ve günümüzde kullanılmasını sağlamak için mağazamızı açtık. Gül kokusu kesinlikle iyileştirici etkisi en yüksek koku. Herkesin evinde mutlaka olması gereken bir esans. Göbek deliğine uygulandığı takdirde depresyona iyi gelmektedir. Gece yatarken burun deliklerine sürmek gördüğümüz rüyaları net bir şekilde hatırlamamızı sağlar. Üçüncü çakraya kullanırsak, manevi bağlantımızı açar ve kuvvetlendirir. Yine yasemin çok önemli bir koku, özellikle de biz hanımlar için. Depresyon, stres, kaygı ve öfkeyi dindiren ve yatıştırır, mutluluğu artıran, neşe ve motive veren çok önemli özel bir koku. Amber kokusu baş ağrılarına çok iyi gelen bir esanstır. Misk nazar i.in çok uygulanan ve tercih edilen bir kokudur.

Bu keyifli söyleşi için teşekkür ederiz. Ufukta nasıl projeler var?

Asıl böyle bir imkanı bize sağladığınız biz size teşekkür ederiz. Ufukta sergilerimiz ve açılışlarımız var. Konserlerimiz, dinletilerimiz, söyleşilerimiz, imza günlerimiz, workshoplarımız... Hattat Kadir Sakoğlu ile "Namaz ve Camii" konulu bir sergi açtık. Yine Tezhip Sanatçısı Ferhan Şenol Hanımefendi ile "Misk-ü Zer" adlı sergimizi açtık. Sürpriz isimlerle sergilerimiz devam edecek. Bahar ayında çok özel bir sergi hazırlıyoruz sizler için. Yine ünlü sanatçılar ile konserlerimiz, dinletilerimizi, musiki gecelerimiz, imza ve söyleşi günlerimiz sizlerle olacak. Psikologlarımızla ayada bir söyleşilerimiz, sanatçılarımızla söyleşilerimiz devam edecek. Ebru sanatçısı Duygu Orak Hanım'la başlayan söyleşilerimiz çok değerli sanatçılarımızla devam edecek. Koku workshopları çok beğenildi. Mağazamıza gelen konuklarımız kendi sevdikleri notlarla kendi parfümlerini hazırlayabilecekler. Sanata, kadına, hayata, dair her şey mevcut mağazamızda biz hanımları mutlu ve motive edecek her türlü sanatsal kültürel etkinlikler 2023 yılında birlikte olacağız. Çok güzel projelere imza atacağız. Ankara'nın ve daha sonra tüm Türkiye'nin kokusunu değiştireceğiz. Günbahir Olsun.

OSMANLI ZAMANINDA BAZI RUHSAL HASTALIKLAR KOKU, MÜZİK VE SU TERAPİSİ İLE TEDAVİ EDİLİYORDU. AMA GÜNÜMÜZDE MAALESEF KOKULARIN BU İYİLEŞTİRİCİ ETKİSİNDEN TAM ANLAMIMYLA FAYDALANAMIYORUZ. BU ÇOK BÜYÜK BİR EKSİKLİK. BİZDE ZATEN BU AÇIĞI KAPATMAK VE İNSANLARIMIZA BU ETKİLERİ TEKRARDAN HATIRLATMAK, ANLATMAK VE GÜNÜMÜZDE KULLANILMASINI SAĞLAMAK İÇİN MAĞAZAMIZI AÇTIK.

SICAK KAFA

BU AY SİZLERE, YAPMADIĞIM BİR ŞEY YAPIP, DİSTOPİK BİR ROMAN VE ONDAN UYARLANAN DİZİDEN BAHSEDECEĞİM. SIKI DURUN! BİR NETFLİX YAPIMI. BİLİYORSUNUZ, BENİ RAHATSIZ EDEN BİR TARAFI VAR PLATFORMUN.

ZÜLÜNÜN GÜNLÜĞÜ

Sevgili Turuncu okurları, yeni seneden merhaba. Bir yılı daha geride bıraktık. Sizlerle Zülünün Günlüğü köşesinden paylaştığım her hikâye benim için çok değerliydi. Son iki ayda da birlikte genel bir çerçeve çizdik. Yeni yılda sizleri şaşırtmak adına farklı hikayeler peşine düştüm ben de. Dergimizde şahane kitaplar paylaşan hocalarımızı biraz kıskanıp, farklı bir içerik oluşturma niyetine de girdim. İzlediğimiz ya da bu köşede tartıştığımız yapımların uyarlandığı kitapları da ele alsak beraber, fena olmaz, deyip, bir yola çıktım.

Umuyorum yeni yılı karşılarken, gönlümüzce geçmiştir zaman. Biliyorum okurlarımdan kutlamalar düzenlemeyenler çoğunlukta. Ama yeni olanın farkındalığı heyecanlı geliyor bana. O yüzden Bismillah deyip atıyorum adımları, yeni olana.

Bu yıl için hepimiz kararlar aldık. Hayallerimizi yeniledik. Dualarımız da değişikliğe bile gitmiş olabiliriz. Noel Baba kavramına inanmıyoruz belki ama çocuklara o kadar benimsettiler ki yeni yılla ilişkisi olduğunu, biraz fazla maruz kalıp, heyecanını belki hissettik. Ayaz Ata hikayesi beni daha çok etkiliyor inanırım. O tabii ki başka bir yazı konusu. Biz esas konumuza gelelim.

Roman Pandemi de yazılmış. Pandemi de alınan tedbirler, uygulanan yasaklar, tedavinin uzun zaman bulunamayışı, devletlerin yaşadığı çaresizlik gibi birçok etken Abuklama salgınının da da kullanılmış. **Salgına çözüm arayan ekip ve onu yöneten ekiple ilgili ironi diyebileceğimiz benzerlikler de okuru yaşadıklarını düşünmeye de itmiş.**

Bu ay sizlere, yapmadığım bir şey yapıp, distopik bir roman ve ondan uyarlanan diziden bahsedeceğim. Sıkı durun! Bir Netflix yapımı. Biliyorsunuz, beni rahatsız eden bir tarafı var platformun. Ama kitabı okuduktan sonra bir adım atıp, o furyaya dahil oldum. Yazı sizlere ulaştığında dizi tamamen bitmiş olur mu, o çılgınlığa hep birlikte devam ediyor olur muyuz, göreceğiz.

Öncelikle kitaptan bahsedeyim. Bir Türk distopyası olması benim için büyük gurur kaynağı. Distopya sıkı okurları kadar farkındalığım olmayan bir alan çünkü. Sık okumam. Ama okuduklarım bugüne kadar Türk yazarlar oldu. Sıcak Kafa da en iyisi çıktı diyebilirim.

Sıcak Kafa Abuklama denilen bir rahatsızlığın dünya çapında yarattığı salgını ve bu salgın nedeniyle düzenin çöküşünü anlatıyor. Saçmalayarak konuşma ve kelime yitimi halinde ilerliyor. Önce anlamsız konuşan hasta, sonra konuşmamaya oradan da en acı sona gidecek bir sürece sürükleniyor. Acı olan şu ki, tedavisi yok. Bulmak için görevlendirilen bir ekip, durdurmayı başarmış ama ekibin yaşadığı bir yangın, her şeyi alt üst etmiş. Ölümün çaresini bulan Lokman Hekim'i hatırlattı bu bana. Hastalığa çare arayan ekibin içinden bir isim Murat Siyavuş'la başlar hikaye. Annesinin evine yaşadıkları sonrası saklanmak zorunda kalmıştır.

Ortalık savaş alanı gibi olduğu için sokağa çıkmaya çekinir. Salgın sonrası herkes birbirine düşman kesildiği için annesi bile onu evde istememeye başlar. Salgınla devletin görevlendirdiği bir ekip ilgilenir. Ekip o kadar sert önlemler alır ki, birbirine bakarak ve "gerçekten" dinleyerek hastalığı almak, büyük bir korku yaratır herkeste. Murat'ta bu korkuyla yaşamakta, ayrıca herkesten gizlediği sırrı ile saklamaya çalışmaktadır. Sırrını açığa kavuşturan o evden çıkışı olur. Evden çıktıktan sonrasının İstanbul'u da tam bir felaket bölgesidir. Özellikle lüks sitelerin karantina bölgelerine çevrilmiş olması, İstanbul'un gökdelenlerle çirkinleştirilmesine yapılmış bir atıf gibidir.

Roman Pandemi de yazılmış. Pandemi de alınan tedbirler, uygulanan yasaklar, tedavinin uzun zaman bulunamayışı, devletlerin yaşadığı çaresizlik gibi birçok etken Abuklama salgınının da da kullanılmış. Salgına çözüm arayan ekip ve onu yöneten ekiple ilgili ironi diyebileceğimiz benzerlikler de okuru yaşadıklarını düşünmeye de itmiş. Kimi için aşırılık diyebileceğimiz bu yönlendirme kimi için de yaşadıklarına başka bir gözle bakma aracı olmuş. Belki de bu ironi politik olarak algılanmasına neden olmuş. Ama uç noktayı ifade etmesi ile oldukça akıcı bir kurgu olmuş.

Kitap, yeni baskısını dizinin yayın tarihi ile birlikte yaptı. Afşin Kum'un etkileyici kalemiyle tanışmama vesile olan, editör Nazlı Berivan Ak hanımefendiye buradan sevgilerimi göndermek istiyorum. Bir süredir okuma konusunda yaşadığım sıkıntıyı, kendime verememe durumu özellikle, bu roman sayesinde aştım çünkü.

Bu romanı, kitap okumaya kendini yeniden vermek, biraz rahatsız hissetmek ve biraz da dünyanın içerisinde iken dünyayı unutmak için okuyabilirsiniz. Yayınevi Türk distopyalarını yayınlayarak önemli bir görevi üstlenmiş bence. Yayınevinin kitaplarına bu yazıdan sonra bakmanızı da ısrarla önereceğim.

DİZİYE GELELİM Mİ ARTIK?

Netflix yapımlarının tek bir kanala bağımlılık yaratma hedefi ve her şeyi bünyelerinde toplayarak diğerlerini yok etme çabasındaymiş gibi davranması başından beri beni rahatsız eden bir durum. Rekabet, sektörde söz sahibi olma gibi çabalar belki başkalarınca kabul görebilir, ama bir izleyici olarak, kapitalist mantıkla, o platforma üye olmak zorunda hissettirilmeyi sevmediğimi söylemek istiyorum. Diziyi ne zorluklarla izleme yolunu bulduğumu hatırladım da.

İnternet ve özelinde sosyal medya dizi ile ilgili acımasız yorumlar yapanlarla da dolu, yere göğe sığdıramayanlarla da. Sevenler, Türk yapımları içerisinde ilk distopya dizisi olmasına hayran, sevmeyenler de beklentilerini yüksek tuttukları için göremediklerine. Mesela beni en çok sarsan Haluk Bilginer oldu. Daha önce onun bir dizisini sizlerle paylaşmıştım hatırlarsınız. Osman Sonant (Murat Siyavuş) diyor ki Haluk Bilginer için; biz diziyi adapte olup alışmak için iki ay harcadık, o geldi, saçlarını dağıttı, makyajını yaptı ve kostümünü giydi. Sonra sahne çekimine girdi. Oldu. O an rolündeydi. Birçok karakteri canlandıran bir ismi bir yapımda

görmek nasıl bizleri etkiliyorsa, dizinin başrolünün bu gözlemi de bence o kadar önemliydi.

Osman Sonant, Şevket Çoruh, Haluk Bilginer'in varlıkları benim için bir yapıma kapılmama yeterli. Bizde o yapım çekim alışkanlıkları henüz yerleşmediği için bir Çernobil beklemedim izlerken. Ama sitelerin karantina bölgeleri haline getirilme şekilleri, insanların duygularını kaybedip "abuklama"sı, karakterlerin samimiyetle yansıtılması, ironik kurum yapıları ve tabii ki kitabı okuduğum için de önceden bildiğim hikâyenin sonu, çok çok iyiydi. Yılın başı için bir çılgınlık yapıp da o platforma üye olursanız, ilk görmeniz gereken kesinlikle Sıcak Kafa olsun. Biliyorum, her gün izlediğimiz haberler ve hayatımız daha distopik. Ama olası kaosu sonuçları ne olabilir, daha ne görebiliriz dersanız, bu hikaye bence cevabı. Ve Afşin Kum'un kalemi. Bence ondan öğreneceğimiz çok şey var. 2023 daha kaotik daha zorlu olacak diyenlere de selam olsun diyerek, bu yazının da sonuna geliyoruz.

Hepinize hayırlı bol ve güzelliklerle dolu bir yıl dilerim.

Selamlarımla.

Netflix yapımlarının tek bir kanala bağımlılık yaratma hedefi ve her şeyi bünyelerinde toplayarak diğerlerini yok etme çabasındaymiş gibi davranması başından beri beni rahatsız eden bir durum.

Kapitalist mantıkla, o platforma üye olmak zorunda hissettirilmeyi sevmediğimi söylemek istiyorum.

Yeni Yıl Eski biz!

Yılbaşı gecesi ister çılgınlar gibi eğlenin, ister tepki olsun diye televizyonu bile açmayın. Ertesi gün aynı insan olarak devam edeceksiniz hayatınıza.

SALİHA
SAĞDIÇ

bademlimon@gmail.com

Her sene bu zamanlarda "yılbaşı kutlamaları" tartışması yaşanan canım ülkemde siz deyin sekülerleşme ben deyim küreselleşmenin etkisiyle artık bu tartışmaların kısık seslerden öteye gitmediğini gözlemliyorum. Muhafazakâr çevre de neye karşı çıkacağını şaşırıyor açıkçası. Eskiden bir yılbaşı eğlencesi vardı, şimdi Halloween bile milli bayram muamelesi görüyor memlekette. Benim çocukluğumda muhafazakâr ailelerde yılbaşında ölüm sessizliği olurdu. Babam meyve ve çerez yememize bile izin vermezdi. Televizyon desen iki yarışma, bir dansöz... Tepki vermek, duruş sergilemek kolaydı. Şimdi mahalle marketlerinde Christmas temalı süsler satılıyor.

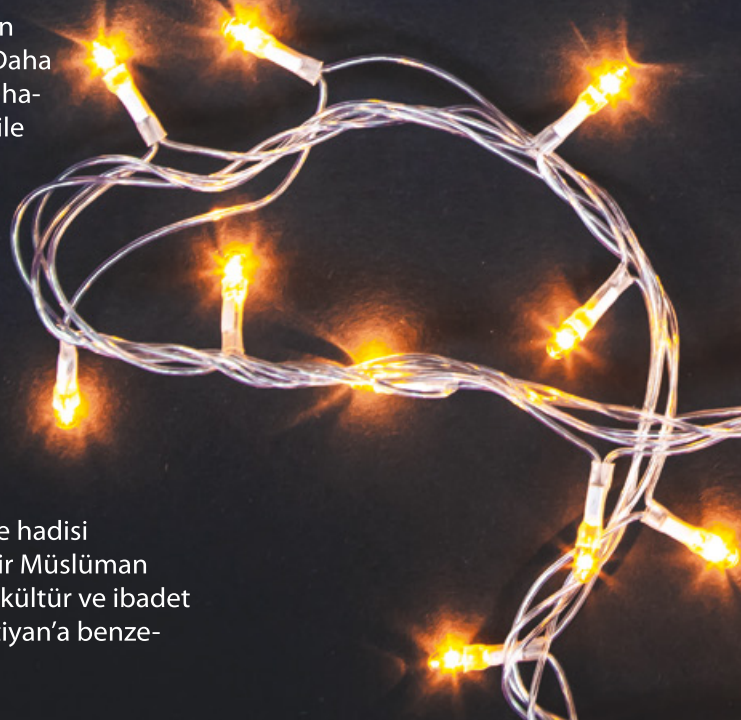
Her geçen yıl çam ağacı

süsleyen aile sayısı artıyor. Hatta yılbaşını evinde geçireni dövüyorlar. Okullarda yılbaşı çekilişi, kırmızı giysi satışlarında patlama, sanatçıların yılbaşı ücretleri, otellerin yılbaşı kampanyaları vs, her şey aşırı sıradanlaştı zaten.

Hangisine tepki verilecek?

Birkaç sene önce esasen o gün olmasa da sırf tepki olsun diye yılbaşında Mekke'nin fethini kutlayanlar vardı. Sanki onların bile sayısı azaldı. Daha ilginç olanı ise muhafazakar ailelerin bile yılbaşı kutlamaya başlaması desem gelinen durumu daha iyi özetlemiş olurum sanırım.

Esasen yılbaşı kutlamasına karşı olanların argümanları bunun bir Hristiyan geleneği olması ve hadisi şerifle sabittir ki bir Müslüman gelenek görenek, kültür ve ibadet açısından bir Hristiyan'a benzememelidir.

Tersi görüşü savunanlar ise yılbaşının Hristiyan bayramı olan Noel ile ilgisinin olmadığını, bunun yalnızca bir senenin bitişini kutlamak olduğunu söylüyorlardı aslında bir din adamı olan Noel baba, yani aziz Nicholaos'la eğlenirken...

"Hiç kurban bayramı kutlayan Hristiyan gördünüz mü?" diyerek yılbaşı kutlamalarını eleştirenlere "yılbaşı ağacıyla uğraşana kadar cinayetleri, tecavüzleri kınayın" gibi tuhaf ve alakasız açıklamalar yapıyordu.

Son zamanlarda bir de ağaç süslemenin aslında eski bir Türk geleneği olduğu söylemleri çıkmaya başladı. Muhtemelen İslamiyet öncesi dönemde Gök Tanrı dininin ritüellerinden biridir diye düşünüyorum. Fakat Türk geleneğindeki ağaç süsleme geleneği, körpeçik fidanları söküp eve getirmek şeklinde değildir. Tersine ağacın canlı ve yerinde kalması esastır.

Peki ya, artık tamamen tüketim sektörüne hizmet eden bu küresel kutlamaların sembolü haline gelen Noel babaya karşı olanın sadece biz olmadığımızı söylesem...

Okullarda yılbaşı çekilişi, kırmızı giysi satışlarında patlama, sanatçıların yılbaşı ücretleri, **otellerin yılbaşı kampanyaları vs, her şey aşırı sıradanlaştı zaten. Hangisine tepki verilecek?**

“1951 yılının Noel arifesinde Fransa'nın doğusunda yer alan tarihi Burgonya bölgesinin başkenti olan Dijon şehrinde Noel yortusunu paganlaştırmakla ve günün dinsel değerinin derin anlamından uzaklaştırmakla suçlayarak, sapkınlıkla mahkûm ettikleri Noel Baba, Dijon Katedrali'nin önünde idam edilmiştir. Fransız antropolog Claude Lévi-Strauss'un aktardığı olay sonrası kilise şöyle bir açıklama yapmıştır. Biz Hıristiyanlar için Noel Yortusu, Kurtarıcı'nın doğumunun kutlandığı gün olarak kalmalıdır.”¹

Çünkü Noel baba figürü aslında, adı hep skandallarla anılmasına rağmen hala dünyanın en çok satan içecek firması Coca Cola'nın reklam kampanyasından

başka bir şey değildi. Ben söylemiyorum araştırmalar söylüyor.

“İskandinav asıllı sanatçı Thomas Nast, ABD'de yayımlanan Harper's Weekly dergisine kapak resmi olarak bugünkü Noel Baba tasvirini çizmiştir. Siyah beyaz olan bu çizimleri çok beğenen ve Coca Cola şirketi için reklam tasarlayan İsveçli Haddon Sundlom'un çizimleriyle 1924 yılında kırmızı beyaz elbiselerini giymiştir.”²

Sonraki yıllarda Noel baba giysili insanlar çocuklara hediyeler dağıtarak Coca Cola'nın reklamını yapmaya başlamıştır. Amerika, Avrupa derken bugün tüm dünyada Noel'in ve yeni yılın sembolü haline gelmiştir. Çok sonra Coca Cola şirketi bunu Hristiyan dünyasına hediye ettiğini

açıklayacaktır. Noel babanın firmanın renkleri olan kırmızı beyazla giydirilmesi tesadüf mü, değerlendirmeyi size bırakıyorum.

Malum dijital çağdayız üstüne bir de küreselleşme alıp başını gitmişken koca bir senede kazanılan paranın bir haftada kazanıldığı bir tüketim pastasından kolay vazgeçilmeyecektir.

Şahsi fikrim zaten kışın ortasında, eğitim-öğretim yılı devam ederken, diziler bile sezon ortasındayken yeni yıla girmemek. Ocak ayının başlangıç olmasını kabullenemiyorum.

Bence yeni yıl; tatil bitip okullar başlarken, dizilerin ilk bölümü yayınlanırken, futbol takımları sezona başlarken falan olmalı.

Yılbaşı gecesi ister çılgınlar gibi eğlenin, ister tepki olsun diye

televizyonu bile açmayın. Ertesi gün aynı insan olarak devam edeceksiniz hayatınıza. Etrafa çöp atan, hayvanlara zarar veren, insanları her ne gerekçe ile olursa olsun ayarıştıran, kadına çocuğa şiddet uygulayan bir kimseyseniz eğer, muhtemelen 1 Ocak'ta da aynı insan olmaya devam edeceksiniz. Zaten bence; bir tarafında bu kadar acı, savaş, açlık, zulüm varken; bir tarafının sırf güneşin etrafında bir tur döndü diye böyle çılgınca eğlenmesi dünyanın bile gücüne gidiyordur.

TİRKEŞ, Şebnem. (2007).

"Sen Kimmişsin Meğer Noel Baba".

Bütün Dünya, Aralık 2005.

Kumtepe, Akif. (2022).

"Noel Baba Adam Değildir": Türkiye'de Yılbaşı Kutlamaları Üzerine Bir Değerlendirme".

Bence yeni yıl; tatil bitip okullar başlarken, dizilerin ilk bölümü yayınlanırken, futbol takımları sezona başlarken falan olmalı.

Yılbaşı gecesi ister çılgınlar gibi eğlenin, ister tepki olsun diye televizyonu bile açmayın.

FİLM YAPIMCISI TÜLİN TEZEL:

KAMERAMI YÖNELTİĞİM HER KARAKTERİN DÜNYASI BENİM İÇİN YENİ BİR KAPI

Film yapımcısı Tülin Tezel ile çocukken hayal ettiği mesleğine ulaşma yolunda neler yaşadı, neden bu mesleği seçti, hangi sancılı süreçlerden geçti, imzasını taşıyan belgeseller, filmler, hikayeler ve bugün mesleki kariyerinde nerede, neler yapıyor? gibi birçok soruya yanıt aldığımız, dolu dolu bir röportaj gerçekleştirdik.

Tülin hanım bize kendinizi anlatır mısınız?

1988 İstanbul doğumluyum. Üç çocuklu bir ailenin ortanca evladıyım. Bunun avantajlarını fazlasıyla kullandığımı itiraf edebilirim. Genelde her aile de evin büyük çocuğu tüm sorumluluğu alıp, ebeveynlerine yardım etmek mecburiyetinde kalır. Ben ise tüm sorumluluklardan kaçıp kendi hayal dünyamda yaşama ayrıcalığına sahiptim. 14-15 yaşlarında televizyonda çıkan Yeşilçam filmlerini izler ardından, filmin uyarlandığı kitabın adını not ederdim. Hafta sonları da semtin bit pazarına gidip Kerime Nadir, Muazzez Tahsin Berkant kitaplarını alıp bir gün de okurdum. 60'lı 70'li yılların kokusunu hala her bir sayfasında taşıyan o kitaplarla eve döndüğüm an'ların kıymetini ve yaşadığım heyecanı

|| RÖPORTAJ: SEDA ŞIŞMAN ||

hiçbir kelime ile ifade edebileceğimi zannetmiyorum. Okuduğum her bir kitap zihnimde canlandırabileceğim ve yönetmenliğini yapabileceğim yeni bir film. Küçük Hanımefendi, Samanyolu, Hiçkırık, Seven Ne Yapmaz... Zihnimde kaç defa bu filmlerin yönetmenliğini yaptığımı hatırlamıyorum bile. Günün sonunda kendinize yeni bir dünya kurduğunuzun, seslerle, müzikle, oyunculukla, senaryoyla yeni bir anlatım ortaya koyduğunuzun fark ediyorsunuz. İşte o zaman ne yapmak istediğinizi daha iyi idrak edebiliyorsunuz. Okuduğu kitapları zihninde filme dönüştüren, karakterlere hayat veren, her bir ses için ayrı bir kanal açıp onları edit'leyen genç bir kız çocuğuydum. Ve hikayem böyle akmaya devam ettikçe şimdi karşınızda duran kadına dönüştüm. Bir de 4 yaşında güzel bir kız çocuğunun annesi olması şerefine ulaştım.

İletişim mezunusunuz neden bu alanı tercih ettiniz? Ve şu an neler yapıyorsunuz?

Küçükken hepimiz; "Büyüyünce ne olacaksınız?" sorusu ile karşı karşıya kalmışızdır. Ben 6-7 yaşlarından beri

bu soruya hep "yönetmen olmak istiyorum" diye cevap veriyordum. Bu düşünce ne zaman aklımda ve kalbimde yer edindi hiç bilmiyorum. Çocukluğuma dair tek hatırladığım yönetmen olup çevremdeki insanların hayatına dahil olmak, onları anlatmaktı. 8-9 yaşlarındayken evden okula yürüyerek gidiyordum. Zihnimde hala canlılığını yitirmeyen bazı anlar var. Annesinin elini tutup okula elma yiyecek giden çocuk, ağır yükünün altında ezilmesin diye kızının prenses resimli çantasını taşıyan kocaman bir baba, çocukların arkasından koşup onları korkutan kaz sürüsü.. ve daha niceleri. Gördüğüm tek bir kareyi hafızama yerleştirip ona dair hikayeler yazardım. Kendimizin dahi farkında olmadığımız hayatlarımız var. Dışarıdan bize bakan bir çift gözün çok daha farklı gördüğü ve nice anlamlar yüklediği hayatlar. Ben hep o hayatlara anlamlar yüklemek için onlara kameram ile bakmak istedim. Aslında orta gelirli bir ailenin ortanca çocuğu olarak gördüğüm hayatlardan farklı bir yerde değildim. Ancak "bakmak" ve "baktığına anlam yüklemek" bende çok güçlüydü. Ve bununla mücadele etmek yerine bu heyecanımdan keyif aldım. İmam Hatip mezunuyum.

İKİ YIL BOYUNCA AYNI ZAMANDA HEM YEREL BİR RADYO DA KENDİ HAFTALIK PROGRAMIMI HAZIRLAYIP SUNDUM HEM DE ARA ARA İSTANBUL'A GELİP ÖZEL KANAL VE AJANSLARDA YARDIMCI YÖNETMENLİK YAPTIM. 2 YIL SONUNDA DA DİKEY GEÇİŞ SINAVI İLE EGE ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ RADYO SINEMA VE TELEVİZYON BÖLÜMÜNÜ KAZANDIM.

Benim dönemimde kat sayısı problemi vardı. Bu yüzden hep hayalini kurduğum Radyo, Sinema ve Televizyon bölümü için çok uzun bir yol yürümem gerekiyordu. İmam Hatip Lisesi'ne başlarken inandığım ve sığındığım düşünce şuydu; "Nasıl olsa önümde 4 yıl var. 4 yıl içinde bu kat sayı problemi çözülür." Tabii ki çözülmedi. Daha doğrusu çözüm benim dönemime denk gelmedi. Üniversite giriş sınavından çok iyi bir not almama rağmen 4 yıl yerine Niğde'de 2 yıllık Radyo Televizyon Yayıncılığı bölümünü okudum. İki yıl boyunca aynı zamanda hem yerel bir radyo da kendi haftalık programımı hazırlayıp sundum hem de ara ara İstanbul'a gelip özel kanal ve ajanslarda yardımcı yönetmenlik yaptım. 2 yıl sonunda da Dikey Geçiş sınavı ile Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Sinema ve Televizyon bölümünü kazandım. Yani Tıp Fakültesi'nde okuyabileceğiniz süre boyunca, ben İletişim Fakültesi'nde eğitim gördüm. Şimdi ise TRT World'de Digital Documentary biriminden sorumlu Senior Producer olarak çalışıyorum. TRT World'ün kurucu ekibinde yer aldım. Kanal kurulduğu günden günümüze kadar yani 7 yıldır TRT World çatısı altında hem kendi belgesellerimi üretiyorum hem de ekibimin çalışmalarına yardımcı oluyorum.

Filmlerden biri olan Kırmızı Başlıklı Kız Ormana Girmek İsterse IF'te gösterime girdi. Bu filmin derin bir hikayesi var. Bu hikayeyi ve filmin yapım sürecini nasıl anlatırsınız bize?

Ege Üniversitesi'nde son yılımdı. Hatta mezun olmama son 6 ay kalmıştı. Artık başörtülü bir şekilde, eğitim gördüğümüz üniversitelere girebileceğimize dair resmî açıklamalar yapıldı. Hatta buna dair emsal teşkil eden bir mahkeme kararı vardı. Türkiye'nin dört bir yanında onlarca üniversite de başörtülü kadınlar özgürce, kazandıkları üniversitelere girmeye başladılar. Bende buna kayıtsız kalamazdım. Okuduğum bölümde tek başörtülü kadın bendim. Bu yüzden çok dikkat çekeceğimi de düşünmemiştim

açıkçası. Pazartesi ve Salı günü hiçbir sıkıntı olmadan derslerde başörtülü bir şekilde bulundum. Ancak Çarşamba günü, dersime giren öğretim görevlisi, beni -bu şekilde- dersime kabul etmeyeceğini belirtti. Bende isterse tutanak tutma hakkı olduğunu söyledim. "Tutanak tutarsam kendimi fişlemiş olurum. Bu yüzden yapmayacağım. Derhal dekanın odasına git, sen bu sınıfta bu şekilde olduğun süre boyunca ders işlemeyeceğim" dedi. Ben çıkmadım. Dersten sonra birlikte gidebileceğimizi teklif ettim. Ancak kabul etmedi. Ve derse başlamadan, birlikte dekanın odasına gittik. Orada tahmin edersiniz ki uzun ve tatsız bir konuşma gerçekleşti. Ve o gün -benim yüzümden- ders iptal oldu. O hafta beni derse almayan öğretim görevlisi hariç, her derse rahatça girebildim. Ancak bir sonraki hafta, yine Çarşamba günü aynı öğretim görevlisi ile problemler yaşadım. Ben bu defa hazırlıklı gelmiştim. Dersime çalışmıştım yani. Hukuken beni eğitim hakkımdan alıkoymayacağını, emsal teşkil eden mahkeme kararını her şeyi yazılı bir şekilde masasına bıraktım. Ancak kararlı bir şekilde benim bulunduğum sınıfta ders anlatmayacağını ve beni yoklamada sınıfta bulunmadığıma dair not alacağını söyledi. Ta ki başörtümü çıkarana kadar. O öğretim görevlisinin baskıları yüzünden, dersime beni alan diğer öğretim görevlileri de almamaya başladı. Ve ben mezun olmaya son 6 ayı kalan, o noktaya gelmek için yıllardır mücadele eden bir öğrenci olarak her günümü kabus gibi geçirmeye başlamıştım.

O dönem oldukça sıcak bir konuydu bu. Herkes sosyal medya da bunu konuşuyordu, televizyonda tartışma programları bundan bahsediyordu. Bende kendi sosyal medya hesabımda "Ege Üniversitesi'nde neler oluyor?" başlıklı bir yazı yazdım. Okulun duvarlarına kendi hazırladığım "Bu okulda başörtülü kadınlara zulmediyor" afişlerini astım. İşte her şey bu noktadan sonra değişti. Farklı basın kurumlarından gazeteciler bana ulaştı. Yaşadıklarımı anlatmak istediler. Rektörlüğü arayıp, "Tülin Tezel'i derse almadığınız doğru mu?" diye sordular.

Dekan ise bunlara karşılık beni odasına çağırdı, kapıyı üzerime kilitledi ve "Eğer gazetelerde bu haberler çıkarsa öğrencilik hayatını bitiririm" dedi. TKP'li öğrenciler üzerime saldırdı, "Bu okul ve duvarlar bizim, buraya bir tek biz afiş asarız. Ve burada asla başörtülü bir kadının söz hakkı olamaz" dediler. Beni dersine almayan öğretim görevlisi sınıfın hepsini örgütleyip, bana haber vermeden başka bir sınıfta benden gizli ders işlemeye başladılar. İki arkadaşım dışında kimse benim yanımda durmadı. Sınıfımdaki sözde arkadaşlarım bana cüzzamlı muamelesi yaptı, yanıma gelip konuşmaktan bile kaçındılar. Dekan, beni tehdit ettiğini inkâr etti. Yalan söylediğimi, onlara iftira attığımı söylediler. Başörtülü kadınların hiçbir problem yaşamadığını iddia ettiler. Ama bunlar olurken ben okulun kütüphanesine bile başörtülü giremiyordum. Onlar üzerime kilit vurdukları odalarda beni tehdit ederken benim onların söylediklerini ispat edecek hiçbir delilim yoktu. İşte o zaman Kırmızı Başlıklı Kız Ormana Girmek İsterse belgeselinin fikri doğdu. Yanımda ses kayıt cihazı ve kamera taşımaya başladım. Eğer onların ses ve görüntülerini kaydedersen, böylece yalan söylediklerini ispat edebilecektim. Aylar boyu süren ağlamalarım, yalnız bırakılmalarım, uğradığım mobing ve daha nicesinden sonra elimde ses kaydı ve görüntüler vardı. Hiçbir zaman aklıma ilk çekeceğim

belgeselin ana karakterinin kendim olacağı gelmemişti. Ancak o güne kadar hep çevremdeki insanları izleyip, onların hayatlarına bakan bir çift göz olarak ben vardım. Şimdi kendi hayatıma bakmam gerekiyordu. Hem bir yönetmen hem de belgeselin ana karakteri olarak. Çok güçlü bir işaret bu benim için. Kırmızı Başlıklı Kız Ormana Girmek İsterse yayınlandığında çok iyi dönüşler oldu. Çünkü çok farklı bir işe imza atmıştık. Kameranın karşısına geçip ağlayan bir kadın yoktu. Yasak ile dalga geçen, içinde bulunduğu durumun absürtlüğü anlatan ve mücadelesi için canını dişine takan bir kadın vardı. Başörtülü bir kadının bu güçlü duruşu yasağı destekleyenlerin canını çok sıktı. En mutlu olduğum ve haz duyduğum nokta burası. Yalan yok. Buna en iyi örneği şu şekilde verebilirim. Belgeselin girişi rap bir müzik ile başlıyor. Sokak röportajında yasağa dair fikri sorulan bir kadın şöyle cevap veriyor; "Az önce gördüm vapura binmişlerdi. Sokakta yürüyorlar. Onlar çoklar. Her yerdeler ve çok rahatlar." Ve bu sözler bir yerden sonra kendi içinde bir ritme dönüşüyor. Tabi ki teknik çok hataları var. Öncelikle ilk olması nedeniyle ve ayrıca gizli kamera ile çekilmiş çok fazla görüntünün olması bu çalışmayı belgeselden farklı bir noktaya taşıyor. İşin özü, bir belgesel yapımcısı ve anlatıcı olarak ilk çalışmamın kendi hikayem olması benim için oldukça kıymetli.

KIRMIZI BAŞLIKLİ KIZ ORMANA GİRMEK İSTERSE YAYINLANDIĞINDA ÇOK İYİ DÖNÜŞLER OLDU. ÇÜNKÜ ÇOK FARKLI BİR İŞE İMZA ATMIŞTIK. KAMERANIN KARŞISINA GEÇİP AĞLAYAN BİR KADIN YOKTU. YASAK İLE DALGA GEÇEN, İÇİNDE BULUNDUĞU DURUMUN ABSÜRRTLÜĞÜNÜ ANLATAN VE MÜCADELESİ İÇİN CANINI DİŞİNE TAKAN BİR KADIN VARDI. BAŞÖRTLÜ BİR KADININ BU GÜÇLÜ DURUŞU YASAĞI DESTEKLEYENLERİN CANINI ÇOK SIKTI.

ÜZERİNE ÇALIŞTIĞIM HER İŞ BENİM İÇİN AYRI BİR HEYECAN. KAMERAMI YÖNELTTİĞİM HER KARAKTERİN DÜNYASI BENİM İÇİN YENİ BİR KAPI. VE GEÇTİĞİM HER KAPININ ARKASI BAMBAŞKA BİR DÜNYAYA AÇILIYOR. O YÜZDEN BELGESEL YAPMANIN BENDE UYANDIRDIĞI DUYGULARI ANLATMANIN KOLAY BİR YOLU OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM. UYGUN KELİMELERİ SEÇEBİLECEĞİMDEN DAHİ EMİN DEĞİLİM. ÇOCUKLUK HAYALİMİ GERÇEKLEŞTİRMİŞ OLMANIN HAZZINI HİSSEDİYORUM.

Aynı zamanda Türkiye'de yaşayan birçok kadına güçlü durmaları, mücadelelerinden vazgeçmemeleri için umut olduğu için de tüm teknik kusurlarına rağmen her zaman gururla bahsettiğim bir iş.

Al Jazeera sürecinizden bahsedebilir misiniz?

Üniversiteden mezun olduktan sonra psikolojik olarak çok zor bir süreçten geçtim. Hiçbir okulun kapısından içeriye giremedim. Kütüphaneye gidip rahatça kitap okuyamadım. Sanki birisi gelecek ve bana "Böyle giremezsiniz" diyecek gibi hissediyordum. O an idrak ettim ki benim uzaklaşmam gerekiyor. Ve bu uzaklaşmanın ruhen olabilmesi için, bedenem bir yerlere kaçmam icap ediyordu. Ben de ailemin desteği ile Kanada'ya gittim. 1 yıl Toronto'da yaşadım. Hem İngilizce eğitimi aldım hem de kendi alanımda çok iyi işler yapan önemli isimlerle tanışma ve çalışma fırsatı buldum. 1 yıl sonra Kanada'dan döndükten sonra Al Jazeera'da çalışmaya başladım. Öğrencilik dönemim boyunca sektörde çalıştığım için zaten tecrübelerim oldukça çoktu. Bu da beni çok avantajlı bir noktaya taşıdı. Al Jazeera'da önce asistanlık yaptım ardından kendi belgeselimi çektim. Orada çok iyi isimlerle çalıştım. Hala da gördüğüm ve düşüncelerine değer verdiğim isimler. Kariyerimde kıymet verdiğim önemli bir noktaydı benim için.

Film yapmak sizin için ne anlam ifade ediyor bu bir dert edinme, dışavurum diyebilir miyiz?

Görsel dilin gücüne çok inanıyorum. Maalesef biz toplum olarak bu gücü çok geç keşfettik. Bu yüzden emekleme dönemimizi çok yakın bir tarihte tamamlayıp, hala yavaş yavaş yürüdüğümüzü ve koşmak için de daha zamana ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Film çekmek kolektif bir iş. Aynı zamanda çok fazla katmandan oluşan, detayların projeyi parlattığı, her bir açının ayrı bir değer kattığı mükemmel bir bütünlük.

Düşünüp, hayal edip kâğıda dökmek, kâğıda döktüklerinizin karakterde hayat bulmasını izlemek, kadrajın içine aldıklarınız kadar almadıklarınızın da kıymetinin olduğu bambaşka bir dünya. Üzerine çalıştığım her iş benim için ayrı bir heyecan. Kameramı yönelttiğim her karakterin dünyası benim için yeni bir kapı. Ve geçtiğim her kapının arkası bambaşka bir dünyaya açılıyor. O yüzden belgesel yapmanın bende uyandırdığı duyguları anlatmanın kolay bir yolu olduğunu düşünmüyorum. Uygun kelimeleri seçebileceğimden dahi emin değilim. Çocukluk hayalimi gerçekleştirmiş olmanın hazzını hala, bu yaşımda dahi iliklerime kadar hissediyorum. Gece gündüz çalışsam da, dünyanın en zor bölgelerinde bulunup psikolojik olarak yıprandığım çok zaman olsa da, gördüklerim, filme aldıklarım, hikayesine tanık olduklarım, elini tutup gözyaşlarına eşlik ettiğim yüzlerce kişinin hikayesini hala en derinlerimde saklıyorum. Ve onların hikayesi ile kendi hikayemi var etmeye çalışıyorum. Dışardan baktığınızda başka hayatlara ses oluyorum. Onların sesini dünyanın başka bir köşesinde yaşayan insanlara ulaştırıyorum. Ama aslında ben kendi sesimi, filme aldığım kişilerin sesi ile yeniden şekillendiriyorum. Bu yüzden hayatıma giren, sesime şekil veren, kamerama bakan herkese minnettarım. Umarım kameram hep kaydetmeye devam eder. Kalemimin mürekkebi hiç bitmez.

Sosyal medyada özellikle Afganistan ziyaretinizden kesitleri paylaştınız. Gözlemlerinizi, deneyimlerinizi, yorumlarınızı merak ediyoruz bizimle paylaşır mısınız? Orada neler yaşadınız?

Ah, Afganistan! Çok zordu. Orada hem bir kadın hem de bir film yapımcısı olarak çalışmak kolay değildi. Sosyal medya hesabımda paylaştığım bir postta "anlamak" üzerine kısa bir yazı yazmıştım. Afganistan'a gitmeden önce okuduğum bir yazıda "Çocuk olmanın en zor olduğu ülke" diye bir tanım yapılmıştı.

Okuduğumu anlamıştım. Ama aslında neyi ne kadar anladığımı hakkında en ufak bir fikrim yokmuş. Anladığımı zannetmişim ancak sadece okumuşum. Orada tanık olduklarımdan sonra gerçekten o tanımın her bir harfine anlam yükleyebiliyorum. Gözlerimin önüne gelen binlerce Afgan çocuk var. Gözyaşlarını silmeye çalışan, acısını gizlemek için uğraşan, başını okşamam için bana doğru uzatan, anne şefkati görmek için yanıma sokulan binlerce çocuk... Bunları kelimelere dökebilirim evet ama gerçek anlamda anlatamam.

Şimdi size Afganistan'ın özellikle çocuklar için ne kadar zor olduğundan bahsetsem, hatta buna dair belgeseller çeksem, fotoğraflar paylaşsam yine de gerçek anlamda sizin oraya gidip kendi gözlerinizle görmeniz kadar anlaşılır olmayacak. O yüzden Afganistan benim için ne kelimeler ile ne de filmler ile hakkıyla anlatılabilecek bir yer değil. Ne zaman ki sizler de kendi gözlerinizle görüp, ruhunuzla o topraklarda vâ olacaksınız, o zaman aynı hisler ile yoğrulabileceğiz.

Afganistan'ın nesilden nesile aktardığı bir yetim olma meselesi var. Her ailede yetim çocuklar var. Öyle bir, iki nesil değil. 5-6 nesilden bahsediyorum. Yetim kaldığı için 10-12 yaşında ikinci eş olarak evlendirilen çocuklar. Daha 20 yaşına gelmeden eşini kaybeden ardından 4-5 çocuk ve yaşlı ilk eş ile kalıp geçim mücadelesine giren aileler. Ve evdeki boğazı azaltmak için yine 10-12 yaşında evlendirilen çocuklar.

Ülkenin neresinden tutup anlatmam günler sürer. Sayfalar yetmez. Psikolojiniz kaldırmaz. Öyle acı. Öyle zor.

Şu an Afganistan'ın yetim meselesi ile alakalı bir belgesel projesi üzerine çalışıyorum. Neredeyse bitmek üzere. İnşallah yakında paylaşmış olacağım. Dilim döndüğü kadar, kameram izin verdiği kadar anlattım. Ancak yeterli mi? Zannetmiyorum.

Bir daha gidip yine, yeni şeyler anlatsam yeterli olacak mı?

Zannetmiyorum.

Önümüzdeki sürece dair projeleriniz var mı?

Şu an ilk hedefim Afganistan'da çektiğim belgeseli bitirmek. Sonrasında aklımda olan birkaç belgesel projesi daha var. Ancak Afganistan, öncesinde Irak, daha öncesinde de Karabağ'da çektiğim belgesel projeleri benim için çok ağır deneyimler yaşamama neden oldu. Çünkü tanık olduğum hayatlar gerçek. Hikayesini dinlediğim kişiler sizin, benim gibi insanlar. Bu nedenle arka arkaya zor bölgelerde çalışınca toparlanmanız, kendinize gelmeniz zaman alabiliyor. Maalesef ben o ihtiyacım olan zamanı kendime vermedim. Bu yüzden ruhen çok yıprandım. Gördüklerimin ağırlığı altında ezildim. Belgesel çekmenin zor tarafı bu. Zor bölgelerde çalışmanız gerekiyor. İnsanlarla iletişim kurmanız, onların içtenlikle size ve kameranıza karşı konuşması için ciddi bir zaman geçirmeniz önemli. Size güvenmezlerse gerçek hislerini anlatmazlar. Bu yüzden yaşadıkları hayata yakinen tanık olmanız bu işin püf noktası. Son birkaç yıldır yaptığım belgesel çalışmalarının ruhumda bıraktığı iz oldukça derin. Bunu günlük hayatımda hissettiğim anlar oldukça artmaya başladı. Kısa bir müddet kendime izin verip ağırlığımda ezilmeyeceğim işler yapmam gerektiği hissine kapılıyorum. Ancak ne kadar uzak kalabilirim inanın bilmiyorum.

AFGANİSTAN'IN NESİLDEN NESİLE AKTARDIĞI BİR YETİM OLMA MESELESİ VAR. HER AİLEDE YETİM ÇOCUKLAR VAR. ÖYLE BİR, İKİ NESİL DEĞİL. 5-6 NESİLDEN BAHSEDİYORUM. YETİM KALDIĞI İÇİN 10-12 YAŞINDA İKİNCİ EŞ OLARAK EVLENDİRİLEN ÇOCUKLAR. DAHA 20 YAŞINA GELMEDEN EŞİNİ KAYBEDEN ARDINDAN 4-5 ÇOCUK VE YAŞLI İLK EŞ İLE KALIP GEÇİM MÜCADELESİNE GİREN AİLELER. VE EVDEKİ BOĞAZI AZALTMAK İÇİN YİNE 10-12 YAŞINDA EVLENDİRİLEN ÇOCUKLAR.

YUDUMLA ŞU ŞERBETİ SAYIN AHALI

Biz Müslümanlar babamız ne derse onu yapmayız, Kur'an ve sünnet ışığında hayatımızı şekillendirmeye çalışırız. Biz Müslümanlar Hz. Hatice'yi örnek aldığımız gibi Hz. Ayşe'yi de örnek alırız ve hayatımızda itidal üzere gözlerine bakamayacağımız insan yoktur. Biz Müslümanlar dışarıya janti görünüp evimizin içinde birbirimizin kuyusunu kazmayız.

SENEM DİNÇ

Kızılıcak Şerbeti adında bir dizi başlamış. Konusunu kendimce şöyle özetleyeyim: "Başörtülülere yapılan dışlayıcı tavır" görünümü "kapalılar kapalıdır, kapalılar çok kaplıdır, kapalılar sığdırlar, kapalı eve kapalı demektir" tadında bir dizi. Hepi topu anlattığının özeti bu.

Dizi; çağdaş, kendini eğitime adanmış, iki kızı ve annesi ile birlikte yaşayan otoriter bir anne figürünün yaşadıklarını merkeze alıyor. Anne aslında otoriter olmanın da ötesinde askeri nizamla sahip diktatör bir kadın. Saygın bir özel okulda yönetici. Aynı yönetici üslup evde de devam ediyor. Kızlarının isteklerine, duygularına, ilişkilerine önem vermeyen; kızlarının sadece eğitimi ile ilgilenen ve eğitime obsesif bir tavırla yaklaşan, kızlarını da bu anlamda darlayan bir anne görüyoruz. Başlarda böyle, ama dizi ilerledikçe, hele de baba figürü ortaya çıktıkça annenin neden böyle olduğunu anlıyor ve hak vermeye başlıyoruz. Yani yaptıkları doğru olmasa da bu davranışlarını besleyen çok şey deneyimlemiş, belli diyorsunuz. Üstüne bir de maşallah konduyorsunuz. Tabi sarsılmaz bir anne, sarsılmaz bir aile

olarak görünmeye çalışınca, sarsılmaya bu denli direnince hayatın bir kuralı var; seni zittin ile sarsar. Öyle oluyor. Kadın neye ters diyor ise ha bire onunla yüz yüze geliyor.

Bir tarafta da büyük kız Doğa'nın aşkını izliyoruz. Dizin ilk sahnelerinde anne Kıvılcım Hanımın bir mağazada tesettürlü hanımları görerek "Bunlar da her yerde" dediğini görüyoruz. Doğa da işte bu her yerde olanların oğullarına aşık. Tabi aşkı ileri taşımaktan da geri kalmamışlar. Kızımız Doğa "muhafazakar" ailemizin oğlu Fatih'ten nasıl olmuşsa(!) hamile kalıyor. Muhafazakâr ailemiz oğullarının fındık kırma işine hiç laf etmiyor. Bunun üzerine fırtınalar, kavgalar gürültüler, kaçmalar, yıldırım nikahı falan derken hop aileler bir araya geliyor.

Dizi bence buradan itibaren başlıyor. Çünkü dizi gerçek niyetini buradan itibaren ortaya çıkarıyor. Aile ilişkileri, Doğa'nın kalabalık bir eve yeni gelin gitmesi, iki uça yaşayan ailelerin birbirlerine karşı yargıları falan derken ben dördüncü bölümün sonunda, bir tesettürlü olarak başörtülülere "bunlar da her yerde" diyen Kıvılcım hanıma üzüldüm. Kadına o kadar hak verdim ki. Ne dediyse, neyden korktuysa oldu.

Dizideki tüm karakterlerin gerçek hayatta bir karşılığı var. Dedikoducu, içten pazarlıklı, idealist, şovmen, bencil, bütüncül ve kaygılı, realist. . . **Hepsinin hayatın içinde olduğu bir hakikat. Ancak bu gerçekler başörtülüler ve başı açıklar arasında şekillenmiyor. Aksine hepsini kapsıyor.**

Bu Kıvılcım Hanım çok haklı. Dizide de sürekli "muhafazakâr" kavramı kullanıldığı için kullanıyorum; muhafazakârlar kadar dar görüşlü, bencil ve gelenek diye saçma sapan şeylere tamah eden insanlar yok kardeşim. Dört bölümü izledim ve sonuç olarak buradayım. Adamlar koskaca köşkte oturuyorlar, uluslararası iş yapıyorlar ama nato kafa nato mermer. Mesela bir kızları var. Gayet modern(!) giyiniyor ama işte ne giydirirsen giydir kafa değişmeyince çok da bir şey olmuyor diyorsunuz. Hatta çok anlamsız biçimde sürekli boynu yana yatık halde bakınıyor. Ben başlarda boynundan rahatsız bir tiplmeyi canlandırıyor bu kadın falan diye düşündüm ama yok. Altan alttan insanları süzmek için boynu 80 °C yana eğmeye gerek yok ki canımın içi. Bak gel biz hakiki "kapalılar" nasıl insan süzülür öğretelim sana. Neticede hepimiz senin gibiyiz. Anlatmak istediğin bu değil mi sayın karakterim?

Ben pek fazla TV dizisi izlemem. Hatta hiç izlemem. Bu diziye de zor tahammül ettim açıkçası. Diyeceksiniz ki hiç mi haklılık payı yok? Benim için bu dizi bütünü itibari ile gündüz kuşağı yahut günlük dizi skalasında olsa da elbette var. Şöyle ki dizideki tüm

karakterlerin gerçek hayatta bir karşılığı var. Dedikoducu, içten pazarlıklı, idealist, şovmen, bencil, bütüncül ve kaygılı, realist. . . Hepsinin hayatın içinde olduğu bir hakikat. Ancak bu gerçekler başörtülüler ve başı açıklar arasında şekillenmiyor. Aksine hepsini kapsıyor. Oysa dizi çağdaşlar ve muhafazakârlar üzerinden resmettiği koreografide birilerinin böyle, birilerinin de şöyle olduğunu söylüyor. Ve günün sonunda çağdaşlar kazanıyor, çünkü haklılar. Muhafazakâr olarak kurgulanmış aile "Hiç kimsenin hayatına karışmayız" şovunu yaparak sürekli ikiyüzlüleri oynuyor. Görümce tam bir görmeyim ömrümce tiplemesi. Amerika'da okuduğunu söylüyor büyük bir gururla, ama yok. Sığ ve bayağı. Dizide iki tane gerçek karakter var. İkisini de çok sevdim. İkisi de anne. Biri Kıvılcım Hanım diğeri de köşkümüzün vefakâr annesi Pembe Hanım. Pembe Hanım mesela, ailesi için varını yoğunu ortaya koyan ve gün sonunu hep baş ağrısı ile bitiren gerçek bir anne. Ne var ki o da muhafazakâr sığlığın kiskacından kurtulamayıp, kiskançlık krizine girip "Ne de olsa destursuz giyiniyor, kesin bu baştan çıkarmıştır" yobazlığı ile dördüncü bölümün sonunda yapıyor yapacağını.

Ben diziyi izleyerek kalmadım. Dizinin internetteki yorumlarına da baktım. Pek çok siteyi gezdim, videoların altındaki yorumlara baktım. Sosyal medya hesaplarını ve etiketlerini şöyle bir kolaçan ettim.

İçimi en çok acıtan da yorumlarda gördüklerimdi. "İşte günümüz!" Bu ve bu anlamda o kadar çok yorum vardı ki. Hepsi iktidar ile ilişkilendirdikleri Müslüman zenginliğinin ortaya çıkardığı görgüsüzlüğü dile getiriyordu. İçim işte en çok buna yandı. Üzuldüm açıkçası çünkü az çok entelektüel bir çaba sarfeden ben, izlediğim dizide gerçek hayattan uzak şeyler görmüştüm. Oysa insanlar dizinin yerini bulduğunu yazmışlardı.

Ben de dedim ki "dizi başarmış". Vermek istediğini vermiş. Neden mi bu kadar olmaz diyorum, neden mi bu denli sert bileniyorum. Çağdaş olarak resmettikleri aileye, kızlara diyecek sözüm yok. Çünkü gerçekler bunu biliyorum. Ancak "muhafazakâr" (bu kavrama da sinir oluyorum) olarak resmettikleri ailenin gerçek olması imkansız. Mesela aynı zihniyette bir aileyi daha Anadolu'da resmetselerdi, zenginlikleri daha ağavari bir gelenekten gelmiş olsaydı falan tamam, doğru. Ya da bizim bu muhafazakâr ailemiz bu denli zengin olmasaydı, Bebek'te oturmasaydı, daha mahalleli bir aile olsaydı, o da tamam. Tiplemeler yine yerini bulmuş olurdu. Ancak bu kadar zengin, çocukları yurtdışında okumuş bir aile gece gündüz her şeye "tövbe estağfurullah" diyerek dolaşmaz, dolaşamaz. İnsanlara yeraltından bakar gibi bakmaz, yabancı bir erkek ile göz göze gelmekten kaçınmaz. Olsa olsa en fazla sonradan görme olur, gösteriş yarışına girer.

Ya kardeşim şu görünmeyi entelektüel bir kız yapsaydın mesela, gelininin yanında olsaydı. Baba yine geleneksel olsaydı ama dedikleri ile tutarlı olsaydı. Büyük gelin yine entrikacı olsaydı. Tek bir karakteri değiştirerek dahi gerçekliğe yaklaşmış olurdunuz. Ama üzgünüm sayın dizi ahali "bizimle değilsin". Ben yine günün sonunda Doğa'ya kızıp, Kıvılcım hanıma dua edeceğim. Tarafım belli.

Biz Müslümanlar muhafazakâr değiliz. En başta bunu haykırmak isterim. Biz Müslümanlar sığ ve yobaz da değiliz. Yobazlık ve bağınazlık Kıvılcım hanımın yaptığı gibi bir kesimin ne olduğuna dair net ve keskin tutumlar sergilemek gibidir. Kafatası ölçmek yobazlıktır mesela. Biz Müslümanlar babamız ne derse onu yapmayız, Kur'an ve sünnet ışığında hayatımızı şekillendirmeye çalışırız. Biz Müslümanlar Hz. Hatic'e'yi örnek aldığımız gibi Hz. Ayşe'yi de örnek alırız ve hayatımızda itidal üzere gözlerine bakamayacağımız insan yoktur.

Biz Müslümanlar dışarıya janti görünüp evimizin içinde birbirimizin kuyusunu kazmayız. Ee yok mu kendine Müslüman dediği halde bunları yapanlar? Çok vallahı. Ama biz şuna da inanıyoruz; kötü örnek, örnek değildir. Çirkinliği göstermek güzelliği hiçbir zaman beslememiştir. Sıkıysa sayın TVcikler saygın ve entelektüel bir Müslüman karakteri, aileyi yazdırın ve oynatın. Ama lütfen romantizm katmayın. Sonra duygu selinden gerçeğe varamıyoruz.

Olmuyor efendiler olmuyor. Çarşıdaki hesabınız eve sığmıyor. Krallarınız hep çıplak geziyor.

İçimi en çok acıtan da yorumlarda gördüklerimdi. "İşte günümüz!" Hepsi iktidar ile ilişkilendirdikleri Müslüman zenginliğinin ortaya çıkardığı görgüsüzlüğü dile getiriyordu. **Üzuldüm açıkçası çünkü az çok entelektüel bir çaba sarfeden ben, izlediğim dizide gerçek hayattan uzak şeyler görmüştüm.**

SUÇTAN AZADE

Kesinleşmeyen mahkûmiyet kararı muhalefet tarafından sevinçle kutlanırken kararı veren mahkeme tabiri caiz ise linç edildi. Mahkemenin siyasi bir karar vererek İmamoğlu'nun önünün kesilmeye çalışılmasından tutun da hükümetin mahkemeyi baskı altında tutmasına kadar her türlü eleştiri acımasızca yapıldı.

Av. Arb.
UMUT ÖZKAN

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun 31 Mart 2019 seçimlerinin iptal edilmesinden sonra Yüksek Seçim Kurulu üyelerine hakaret ettiği iddiasıyla yargılandığı davada Anadolu 7. Asliye Ceza Mahkemesi İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'na 2 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası verdi. Mahkeme, Ekrem İmamoğlu hakkında TCK'nin "Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma" konusunu içeren 53. maddesinin uygulanmasına da hükmetti. Bu karar İstinaf Mahkemesi'ne gidecek. Ekrem İmamoğlu'na verilen 2 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası onanırsa bu defa karar Yargıtay'a gidecek. Yargıtay'ın da

kararı onaması durumunda Ekrem İmamoğlu siyasi yasaklı olacak. Bu süreçlerin en az iki yıl daha sürmesi bekleniyor. Tabii ki İstinaf ya da Yargıtay'ın yerel mahkemece verilen kararı bozması da ihtimaller dahilinde. Mahkemece verilen kararın kesinleşmesine kadar İmamoğlu siyasi ve anayasal haklarından yararlanabileceği gibi İBB Başkanlığı görevine de devam edebilecek. Ayrıca mahkûmiyet kararı kesinleşmediği için seçimlerde de aday olabiliyor. Yani 5 ay sonraki seçimlerde Cumhurbaşkanı adayı olması için önünde hiçbir engel bulunmamakta sadece biraz cesaret ile Kılıçdaroğlu'nu ikna etmeye ihtiyacı var.

Kesinleşmeyen mahkûmiyet kararı muhalefet tarafından sevinçle kutlanırken kararı veren mahkeme tabiri caiz ise linç edildi. **Mahkemenin siyasi bir karar vererek İmamoğlu'nun önünün kesilmeye çalışılmasından tutun da hükümetin mahkemeyi baskı altında tutmasına kadar her türlü eleştiri acımasızca yapıldı.**

Anadolu 7. Asliye Ceza Mahkemesinin mahkûmiyet kararı beklentilerin aksine Ekrem İmamoğlu ve destekçileri tarafından sevinçle karşılandı. CHP hariç altılı masa bileşenleri ve HDP'lilerin mutluluğu dikkatlerden kaçmazken Meral Akşener'in Ekrem İmamoğlu'na büyük bir heyecanla sarılması akıllarda kalan en net fotoğraf karesiydi.

Kesinleşmeyen mahkûmiyet kararı muhalefet tarafından sevinçle kutlanırken kararı veren mahkeme tabiri caiz ise linç edildi. Mahkemenin siyasi bir karar vererek İmamoğlu'nun önünün kesilmeye çalışılmasından tutun da hükümetin mahkemeyi baskı altında tutmasına kadar her türlü eleştiri acımasızca yapıldı.

Bunca eleştiri yapılırken kimse İstanbul'u yöneten Ekrem İmamoğlu'nun önüne gelen

herkese özellikle de kamu görevlilerine karşı hakaret etme özgürlüğünü nereden aldığını sorgulayamadı. Yüksek seçim kurulu üyelerine karşı gazetecilerin önünde "31 Mart seçimini iptal ettirenler ahmaktır" sözlerini kullanmasının üstünde de hiç durulmadı. Kurul halinde çalışan kamu görevlilerine karşı görevlerinden dolayı alenen zincirleme şekilde hakaretin bir cezası olmamalı mıydı?

Yüksek seçim kurulu üyelerine karşı yapmış olduğu hakaret İmamoğlu'nun ilk vukuatı da değildi. 5 Haziran 2019'da seçim çalışmaları sırasında Ordu'da VIP salonundan geçmesine izin verilmemesi üzerine "vali itlik yapmıştır, aynen iletin vali itlik yapmıştır" sözleri ile Ordu Valisi Serdar Yavuz'a hakaret etmiş ve sarf etmiş olduğu sözler nedeniyle

yargılandığı ceza davasında Ordu 4. Asliye Ceza Mahkemesi İmamoğlu'na 354 gün adli para cezası vermiş ve bunun karşılığı olarak 7 bin 80 TL para cezası ile cezalandırılmasına hükmetmişti. Bu hakaret nedeniyle açılan tazminat davasında İmamoğlu'nun Vali Serdar Yavuz'a 20 bin TL manevi tazminat ödemesine karar verilmişti. Ekrem İmamoğlu'na verilen cezanın ağır ya da hafif, doğru ya da yanlış olduğuna dair son sözü yüksek yargı organları söyleyecek. Bunun için en az iki yıllık bir süreç bizi beklemekte. Mahkeme kararının kesinleşmesini bekleyemeyen muhalefeti, İmamoğlu'ndan yeni bir Erdoğan çıkarabilir miyiz telaşı sardı. Oysa ki Ziya Gökalp'e ait "Minareler süngü, kubbeler miğfer" dizelerini içeren 'İlahi Ordu' şiirini okuması nedeniyle siyasi yasak ve hapis

cezası aldığını gazeteci Barış Yarkadaş'ın kendisine verdiği mahkeme kağıdıyla öğrenen Erdoğan, kararı okuduktan sonra gazetecilere "Bununla ilgili yorum yapmam söz konusu değil. Savcı görevini yaptı. Bunun süreci vardır, yargı süreci kesinleşmeden açıklama yapmam doğru değil" diyerek bir devlet ve siyaset insanının göstermesi gereken duruşu göstermişti.

Hukuk karşısında hiç kimse özel bir pozisyona sahip değildir. Suç varsa mutlaka yargılama gerektirir. İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu olmanız istediğiniz kişi ya da kuruma hakaret etme özgürlüğünü size vermez.

İşlediği suçlar ve aldığı cezalar değil yaptığı hizmetler ve ürettiği eserlerdir bir siyasetçinin önünü açacak olan. Bize siyasetçinin çalışkan ve ahlaklı olanı gerekir.

Hukuk karşısında hiç kimse özel bir pozisyona sahip değildir. Suç varsa mutlaka yargılama gerektirir. **İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu olmanız istediğiniz kişi ya da kuruma hakaret etme özgürlüğünü size vermez.**

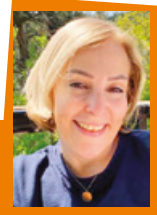

RÜZGARIN KIZI: BOZCAADA

Görkemli yapısı ile denizden manzarası ile buraya gelen misafirleri karşılamaktadır. Bu kale Venedikliler zamanında kalma olup Osmanlı dönemine kadar adanın korunması için kullanılmaktaymış. Bugün bir müze olarak işletilmektedir.

ÖZLEM
URGANCIOĞLU

Bozcaada eski ismi Tenedos(Tένεδος) Ege Denizinin Gökçeada'dan sonra ikinci büyük adasıdır. Ayrıca Bozcaada Türkiye'nin köyü olmayan tek ilçesidir. Çanakkale merkeze yakınlığı 45 kilometredir. En yakın ana kara olan Geyikli'ye 25 dk feribot yolculuğu uzaklıktadır. Ege Denizi'nin kuzeyinde kalan Bozcaada Türkiye'nin en büyük üçüncü adasıdır.

Uzun ,rüzgarlı, serin ve geniş plajları ile tatilcileri kendine hayran bırakan adada merkezde denize girilmese de birbirinden güzel koylarında serin suların keyfine varmak mümkün. Liman kentini andıran ada merkezinde sahildeki et-balık restoranlarında rıhtıma karşı sabah kahvaltıları, öğle ve akşam yemekleri yemek de müthiş keyifli oluyor. Tarihi milattan önce 3000 yıl öncesindeki antik çağlara dayanan adanın ilk adı Leukophrys (Lefkofris) olarak bilinmektedir. Yunan Mitolojisi'nde Tenedos ismi ile anılmıştır. Adanın bohça şeklinde olması sebebi ile Türkçe'de Bohçaada ismi ön plana çıkmış zamanla adını Bozcaada olarak güncellemiştir.

Gezilecek yerleri sıralamak gerekirse; ada girişinde dev kale, kilise, cami ve diğer tarihi müzeler ilk akla gelenlerdir. Doğal güzelliklerin kültür ve sanatla buluştuğu bir tatil beldesi hayal edin; rengarenk huzurlu sokaklar, sizi geçmişe götürecek tarihi yapılar bir o kadar da neşeli sokaklarda tatilin keyfini çıkarmak istemez misiniz? Öyle ki Bozcaada'nın her sokağı fotoğraf stüdyosu gibidir. Neşeli kahkahaların yükseldiği cıvıl cıvıl meyhaneler sokağında ada mutfaklarının eşsiz lezzetlerini tatmak isteyenler için her zaman tercih sebebi olmaktadır.

Adayla özdeşleşen bağ bozumu ve birçok etkinlik ve festivallerde doyasıya eğlenmek üzüm toplamak ve damaklarınızı şenlendirecek ada ürünlerinden tatmak, serin yaz akşamlarında nezih ortamda akşam yemeklerinde eğlenmek isteyenler için idealdir.

Ada konumundan dolayı sadece feribot ve deniz taşıtları ile ulaşım sağlanmaktadır. Yat ve teknesi ile gelmek isteyenler için marina mevcuttur.

Ulaşım için feribot iskeleleri Çanakkale merkezden ve Ezine-Geyikli beldesindedir. Geyikli beldesinden Bozcaada'ya Gestaş yaz kış devamlı sefer yapmaktadır.

Kalabalıklar içerisinde ışılı ada sokaklarında dolaşmak ve fotoğraf çekmek hayalini kurduğunuz tatili fazlasıyla size yaşatacaktır.

Çoğunlukla konakladığınız otele göre değişiklik gösterse de sabah kahvaltılarında çeşit çeşit peynirler, el açması gözlemeler, kekikli yumurtalı ekmekler, reçeller, adadan taze toplanan nefis Çanakkale domatesleri, yeşillikleri, üzüm ve şeftali gibi taze meyve çeşitliliği ile Bozcaada'da sabah kahvaltılarınızın keyfine doymayacaksınız.

Ada-balık müdavimlerinin vazgeçilmez uğrak noktasıdır. Deniz ürünlerinin çeşitliliği ve ada havasındaki rengarenk restaurantlarında Bozcaada'nın büyüğü atmosferine şahitlik ederek eşsiz ada lezzetlerinin tadını çıkarabilirsiniz.

BOZCAADA'YA ULAŞIM NASILDIR?

Ada konumundan dolayı sadece feribot ve deniz taşıtları ile ulaşım sağlanmaktadır. Yat ve teknesi ile gelmek isteyenler için marina mevcuttur. Ulaşım için feribot iskeleleri Çanakkale merkezden ve Ezine-Geyikli beldesindedir. Geyikli beldesinden Bozcaada'ya Gestaş yaz kış devamlı sefer yapmaktadır.

Adaya arabalı feribot olduğu için isterseniz aracınızı da götürebilirsiniz. Aracınızı götüreceğiniz zaman gidiş-dönüş bileti almanız yeterlidir. Dönerken bilete ihtiyacınız olmuyor, sadece feribot sırasına girmeniz yeterlidir çünkü devamlı olarak sefer yapılmaktadır. Feribot saatleri yaz ve kış aylarında farklılık göstermektedir. Arabasız gelenler için Bozcaada merkezinde koylara giden minibüsler ve ticari taksiler merkez haricinde gelen yolcuları istedikleri bölgelere taşımaktadır. İlçe içi minibüs hatları mevcuttur.

Aynı zamanda Çanakkale'ye Türkiye'nin pek çok farklı bölgesinden hava yolu ya da kara yolu ile otobüs seferlerini tercih ederek kolaylıkla ulaşabilirsiniz. Bozcaada'ya en yakın hava limanı ise, Çanakkale'de yer alır.

BOZCAADA'DA GEZİLECEK YERLER?

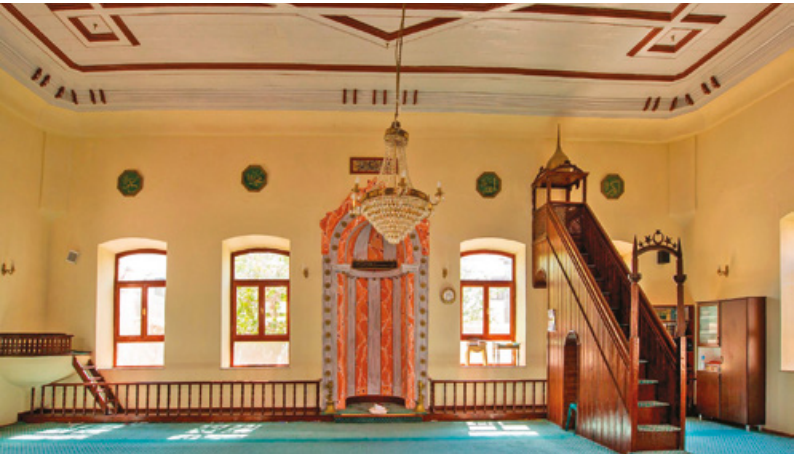
Eski Rumlardan kalma tarihi kilisesi, Rum mahallesi ve evleri günümüzde de dokusunu ve yapısını korumaktadır. Her mevsim doğal güzellikleri, Tarihi ve kültürel mirası ile herkesin ilgisini çeken , gelenlerin tekrar gelmek istediği ada özellikle yaz aylarında tatilcilerin büyük beğenisini topluyor. Adaya gelip mutlaka yapın ve görün dediğimiz listemizi sizlerle paylaşmak isterim. Gelin adada öne çıkan bu eşsiz güzellikleri sizlere yakından tanıtalım.

RENGARENK ADA SOKAKLARINI KEŞFETMEKLE BAŞLAYIN

Rum Mahallesi; tarih kokan mahallede arnavut kaldırımlı sokaklarında dolaşmak tarihi rum evlerinin önünde fotoğraf çektirmek eşsiz bir deneyim olacak. Rum Mahallesi'ndeki Meryem Ana Kilisesi'nde Venedikliler zamanından kalma olup kapısında 1869 yılı vurgusu vardır. Meryem Ana Kilisesi'ni ziyaret edebilir ve kilisenin yanında meşhur kahvecide kiliseye karşı kahve içip , ada kurabiyesinden tadabilirsiniz.

BOZCAADA KALESİ

Görkemli yapısı ile denizden manzarası ile buraya gelen misafirleri karşılamaktadır. Bu kale Venedikliler zamanında kalma olup Osmanlı dönemine kadar adanın korunması için kullanılmaktaymış. Bugün bir müze olarak işletilmektedir. Yerel Tarih Müzesi adanın tarihine ışık tutan eserlerle doludur. Merkeze 2 km mesafedeki Sualtı müzesinde dökümanlar, haritalar, deniz kabuğu koleksiyonları yer almaktadır.

AYAZMA MANASTIRI

Çeşmelerinden su içenlerin artık adalı olduğu efsanesine katılıp, büyük çınarların altında dinlenip piknik yapabilirsiniz.

RÜZGAR GÜLLERİ VE POLENTE FENERİ

Gidilip görülmesi ve güneşin batışını izlenmesi gereken eşsiz bir nokta. Ada'ya gelenlerin patikalı dağ yollarından gittiği Rüzgar Gülleri'nde Gün Batımı manzarası vazgeçilmezler arasındadır. Akşam

saatlerinde Bozcaada'ya gelenlerin akın ettiği Günbatımı'na giderken yanınıza katlanır sandalyelerinizi ve içecek almayı unutmayın.

AYAZMA PLAJI

Adanın en uzun ve mükemmel plajı ince kum ve berrak denizinde serin suyun keyfini çıkarın

KÖPRÜLÜ MEHMET PAŞA CAMİİ

Günümüzde Yalı Camii olarak ibadete açık olan Köprülü Mehmet Paşa Camii Venedikliler zamanından günümüze kalabilen eserlerdendir.

Bozcaada'nın keyifli pastanelerinde buz gibi limonata eşliğinde meşhur rengarenk dondurması sıcak yaz günlerini serinletirken ,kurabiye çeşitleride akşam üstü rihtimdaki çay bahçelerinde beş çayınızı tatlandıracaktır. Dönüş için hem yanınıza hemde sevdiklerinize Bozcaada'nın meşhur damla sakızlı ve bademli kurabiyelerinden ,adanım güzel reçellerinden ve el yapımı çeşit çeşit hediyeliklerinden almayı unutmayın.

Bozcaada Kalesi Görkemli yapısı ile denizden manzarası ile buraya gelen misafirleri karşılamaktadır. Bu kale Venedikliler zamanında kalma olup **Osmanlı dönemine kadar adanın korunması için kullanılmaktaymış. Bugün bir müze olarak işletilmektedir.**

**Bundan Sonra
Sura Kimde?**

ARABAS

**ZEYNEP
KILIÇARSLAN**

Bu ay sizlere bahsetmek istediğim çorba, daha çok İç Anadolu Bölgesi'nde bilinen bir çorba: Arabaşı. Arabaşı ismi çoğumuzun sandığı ya da tahmin ettiği gibi bir "Arab Aşı" değildir. Arabaşı çorbasının aslında Araplar ile bir ilgisi yoktur. O sıcak havada hamur bile tutmaz. Arabaşı, İç Anadolu'nun soğuk kış ayazında insanların hem ortamıyla hem tadıyla içini ısıtan bir çorbadır. Arabaşı ismi yine bizim birlik ve beraberliğimizden ortaya çıkan bir yemek ve isimdir.

Eskiden insanlar yemekli davetlerinde bir araya geldiklerinde yapılan çeşit çeşit yemeklerin hazırlandığı sofralarda insanları ayırmamak için yani zengin-fakir ayrımı olmaması için tek çeşit olan bu çorbayı belirlemişler. Bu çorba sıra ve belirli ARA ile yapıldığı için her seferinde şu soru soruluyor: "Bundan sonra sıra kimde? Yani ARA'nın BAŞ'ı kim olacak?" ve çorbanın ismi buradan gelmiş oluyor. Bu çorba kalabalık ortamda, yer sofrasında ve genellikle gece yeniyor.

Yer sofrasında ve kısıtlı alanda yenmezse tadı çıkmıyor. Ben de bir Ankaralı olarak bizim burada şöyle bir gelenek vardır, kim Arabaşı içerken Arabaşı hamurunu çorbanın içine düşürürse bir dahaki ARA'nın BAŞ'ı o oluyor ve o

kişinin evinde toplanılıyor. Bu yapılan ve devam ettirilen gelenek hem bağların sıcak tutulması hem de kaynaşmak için önemli bir unsur. Eğer hiç duymadıysanız veya duydunuz fakat ne olduğunu bilmiyorsanız, size Arabaşı'nın yapılışından biraz bahsedeceğim. Arabaşı; iki aşamalı olarak hazırlanmaktadır. İlk olarak un, su ve tuz pişirilerek bir hamur haline getiriyoruz. Bu hamuru bir tepsiye döküyoruz ve baklava şeklinde kesiyoruz. Hamur yapıldıktan sonra köy tavuğumuzu güzelce haşlıyoruz, tavukları haşladıktan sonra tavukları didiyoruz ve tavuk suyuna ekliyoruz. Ve tabiki tavuk suyu çorbasının olmazsa olmazı dövülmüş sarımsağı çorbaya ekliyoruz.

Bu sırada yazdan kuruttuğumuz acı biberlerimizi haşlıyoruz. Bu haşlanan acı biberin suyunu daha sonra kullanacağız. Şimdi asıl kısma geliyoruz. Hazırladığımız ve tepsiye döktüğümüz hamur karışımının ortasını açıyoruz. Bir kâseye koyduğumuz tavuk suyu çorbasını hamurun ortasına koyuyoruz. İçerisine haşladığımız acı biberin suyundan ve bolca limon ekliyoruz. Bol acı ve bol limon Arabaşı'nın vazgeçilmezidir, kesinlikle.

Ömrünüz de Arabaşı kadar sıcak ve Arabaşı davetleri kadar canlı olsun inşallah.

KİTAPLAR İYİ DOSTLAR GİBİDİR

Okumanın nihai noktası yoktur, zira insan fiziksel manada gelişmenin ve değişime uğramanın yanı sıra, ruhi anlamda da gelişme ve değişme süreci devam eden bir varlıktır. Okumak tanış olmaktır. Başka ruhlarla, başka hayatlarla, başka hikayelerle ta-

ELİF SERAP ÖZKUL

nışıp kendine yeni dostlar bulmaktır. Okumak bilmenin penceresinde nefes almaktır. Nefes alınan pencerede bazen bir satır bazen bir kelimeyi can kulağınızı açar, ne kadar sizi anladığını hisseder ve o satırları sahiplenirsiniz.

Kitaplar sadece enformasyon yığınının dönüşmek için değildir. Bilgiyle beraber, öğrenmenin kendini bulmanın bahçesinde baharı yaşamak içindir. Turuncu okurları için bu ay yine harflerinden satırlarına kadar size bahar bahçe dolu kitaplar derledik. Keyifli ve anlamlı okumalar dileriz.

BEN RÜZGARIM SEN ATEŞ

(Mevlânâ Celâlettin Rûmî) Büyük Mutasavvıfın Hayatı ve Eserleri

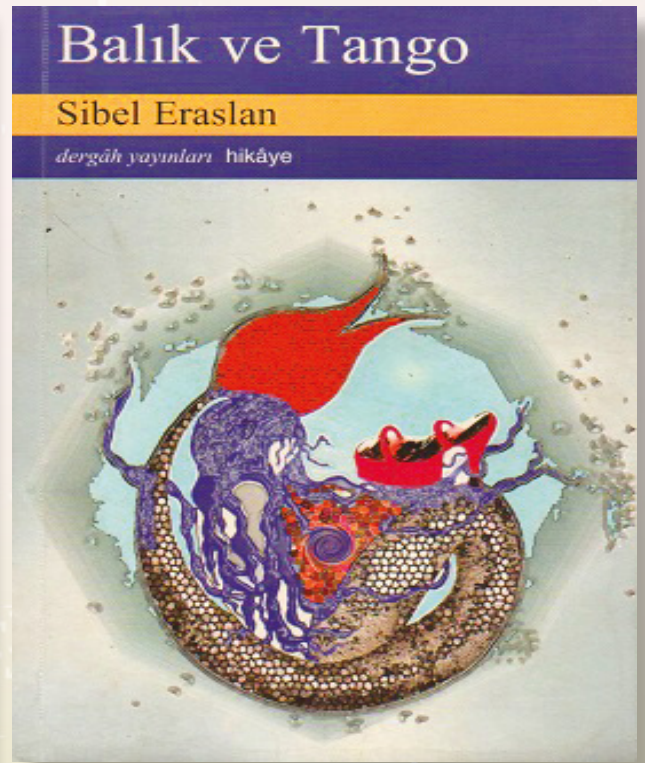
Yazar: Annemarie SCHIMMEL

Çeviri: Senail ÖZKAN

Kategori: Biyografi

Yayınevi: Ötüken Yayınları

Eğer Mevlâna Celâleddîn Rûmî hakkında yazılmış bir eser okumamış ve Mevlâna'yı tevafuk ettiğiniz güzel sözlerinden ibaret saymışsanız, kendinize bir fırsat tanımalı ve bu kitabı mutlaka okumalısınız! Mevlânâ'nın biyografisiyle başlayan eser, Rûmî'nin şairliğini, Allah ve dünya görüşünü, yaratıkların yükselişini ve son olarak dua ve ibadet konularını ele almaktadır. Annemarie'nin etkileyici kaleminden Mevlânâ'yı tanımak, manevi bir iklimde onunla hemhal olmaya davetkâr satırlarla sizi bir yolculuğa çıkaracaktır. Bu yolculukta Mevlâna'nın hayatını, eserlerini, şiirlerini ve yaşamı boyunca peşine düştüğü ilahi aşkın felsefesini bir nebze de olsa anlamaya bir kapı aralayacaksınız.

BALIK VE TANGO

Yazar: Sibel ERASLAN

Kategori: Hikâye

Yayınevi: Dergâh Yayınları

Daha çok köşe yazarlığı ile bilinen Sibel Eraslan'ın kaleme aldığı kitap, hikâye türünde tadı damağınızda kalan enfes eserlerden biri olduğunu söylemek abartısız bir tanım olacaktır. Kitap içeriğinde on yedi ayrı hikâyeden oluşmakta, ismini de hikâyelerden biri olan "Balık ve Tango'dan" almaktadır. Hikâyelerin kurgusunun sağlam inşâ edilmiş olduğunu okurken olayların akıcılığından ve ilerleyişinden anlamamız pekâlâ mümkün olacaktır. Hikâyede yer alan kahramanların duygularını ve ruh hallerini paylaştığımızı anladığınızda kitaba çoktan sarılmış oluyorsunuz. "Aşk, akranını bulamamış bir çocuktur, bu yüzden hayatı teğet geçer" diyor. Arap kızına sesleniyor başka bir hikâyede, "Seni oyunlara almadık biz, seni sokağa çağırmadık hiç, sen öyle camın ardından"... diye yazdığı bu satırlarla hayatı kaçırdığımız yerleriyle önümüze seriyor.

VAKTİ KUŞANMAK

Yazar: Atasoy MÜFTÜOĞLU

Kategori: Din, Düşünce

Yayınevi: Mahya Yayıncılık

Atasoy Müftüoğlu'nun henüz eserlerinden faydalanmamışsanız, mutlaka okunacaklar listesine almanızı öneririz. Zira düşünce dünyanızı maneviyat iklimiyle diriltecek vurucu cümlelerle bezeli bu eser, "Müminler'in en özgün belirtisinin, iradelerinin Rabbanî iradeye bağlı olmasından kaynaklı olduğuna işaret eder. Yine insanın Allah'ın vekil kılınmış olduklarından verdikçe, yeni nimetlere vekil kılınacağına bilincinde olmaya çağırır. "Haram ayarlı bir hayatın içinde müminler için esenlik olmadığından, Batıla ait bir yöntemle, hakikatin sınırlarının çizilemeyeceğinden, imanın coğrafi yeri yurdu olmadığı gibi, ilhadın da bu anlamda yeri ve yurdu olmadığına" dikkat çeker. Yazar, çağın kasıp kavuran karmaşasından, tevhit temelli bir düşünce dünyasını diriltmek üzere sizi hakikat yolunun ferahlığına sevk etmeye çalışmaktadır.

Kuyudan Saraya Uzanan Yolculuk

HZ. YUSUF

Doç. Dr. Mahmut ÖZTÜRK

Kuyudan Saraya uzanan yolculuk

HZ. YUSUF

Yazar: Doç. Dr. Mahmut Öztürk

Kapak Çizimi: Hayrettin Vural

Yayınevi: DİB. Yayınları

Diyanet İşleri Başkanlığının çocuk kitapları serisinde yerini alan eser, isminden de anlaşılacağı üzere Hz. Yusuf'un hayatını anlatmaktadır. Hz. Yusuf'un hayatını hikâyeleştirerek çocukların beğenisine sunan kitap, çocukların anlayacağı bir usulde yazılmış ve kurgulanmış olduğunu belirtmek gerekir. Olaylar anlatılırken gerçeklikten bağımsız olay ve abartılı cümlelere yer verilmediği söylemek gerekir. Kitabın sonunda kaynakça verilmesi önemli bir detay olduğunu belirtmek gerekir. Çocukların Peygamber hayatlarını öğrenmeleri açısından bu tür kitapların önemli olduğunu vurgulamak gerekir. Küçük okurlarımızın beğenisini kazanacağını düşündüğümüz bu eser, onların dünyalarına ışık tutacaktır.

Çocuklarınızı KIŞ hastalıklarından korumanın yolları

Kiş aylarıyla beraber yaşadığımız hastalıkların sayısı da artar. Grip, bronşit, boğaz enfeksiyonu, sinüzit gibi birçok rahatsızlık kendimizde ya da etrafımızdaki insanlarda sık sık görülmeye başlar. Bulaşıcı hastalıkların günümüzün modern toplumunda birinden

diğere bulaşmaması neredeyse imkansız. Zira klimalar, toplu ulaşım araçları, alışveriş merkezleri, okullar bir nevi hastalık yuvası gibidir. Kışın sık hastalanma tehlikesi bizler için olduğu gibi çocuklarımız için de geçerlidir. Oysa basit ve etkili yöntemlerle çocuklarımızı kış hastalıklarından kolayca korumamız mümkün.

Nezleye (soğuk algınlığı) virüsler yol açıyor. Salgı, yakın temas ve solunumla bulaşırken, açık renkli burun akıntısı / tıkanıklığı, boğaz ve burunda kaşıntı hissi, hapşırık ve bazen öksürükle ateş olabiliyor. **Soğuk algınlığı için herhangi bir aşı bulunmuyor.**

1- GRİP

Yüksek ateşle başlayıp kas, boğaz ve baş ağrısıyla seyreden gribe, burun akıntısı/ burun tıkanıklığı, bazen de öksürük eşlik ediyor. Yoğun bir yorgunluk hissine neden olan grip tedavi edilmezse ölümcül de olabilen ciddi sonuçlara yol açabiliyor. Grip aşısı ile yüzde 70-90 oranında önlenemeyen grip tedavisi için istirahat etmek ve bol su içmek çok önemli.

2- BOĞAZ ENFEKSİYONU

Boğaz enfeksiyonları (farenjit, tonsillit) yüksek ateş, yutma sorunu, boğaz-baş ağrısı ve bazen de öksürük, kusma ve karın ağrısına neden oluyor. Beta mikrobiyotik varsa antibiyotik şart. Aksi halde beta enfeksiyonları, kalpten böbreğe ciddi hastalıklara yol açabiliyor.

3- ZATÜRRE

Yüksek ateş ve balgamlı öksürükle ortaya çıkan zatürre, tek veya iki taraflı olarak akciğer dokusunu tutarak alt solunum yolu enfeksiyonuna neden oluyor. Çoğunlukla üst solunum yolu enfeksiyonu sonrası meydana

geliyor. Birçok virüs ve bakteri bu hastalığa neden olabiliyor. Tedavi edilmezse yaşamı tehdit edebiliyor.

4- BRONŞİT VE BRONŞİOLİT

Alt solunum yolu hastalıkları olan bronşit ve bronşiolit, 'Akciğer ağacı' denilen, solunum yolları dalcıklarının virüs ve bakteriler tarafından iltihaplanması ile oluşuyor. Akciğerlerin küçük hava yollarının hastalığına bronşiolit, büyük hava yollarının hastalığına bronşit deniliyor. Öksürük ve hisli solunuma yol açarken, tedavi edilmezse zatürreye yol açabiliyorlar.

5- NEZLE

Nezleye (soğuk algınlığı) virüsler yol açıyor. Salgı, yakın temas ve solunumla bulaşırken, açık renkli burun akıntısı / tıkanıklığı, boğaz ve burunda kaşıntı hissi, hapşırık ve bazen öksürükle ateş olabiliyor. Soğuk algınlığı için herhangi bir aşı bulunmuyor.

6- ORTA KULAK İLTIHABI (OTİT)

Özellikle soğuk algınlığı, grip, farenjit gibi üst solunum yolu enfeksiyonları sırasında veya sonrasında bakteri ve virüsler, boğaz ile kulak arasında uzanan östaki kanalı vasıtası ile boğazdan orta kulağa geçerek burada enfeksiyona neden oluyor. Kulak ağrısı, ateş ve işitme azlığı ile kendini gösteriyor. Çocuğunuzu en kısa sürede hekime götürmeniz şart.

7- SİNÜZİT

Kafatasını oluşturan kemiklerin arasında sinüs denilen boşlukların iç yüzeyini kaplayan dokunun enfeksiyonu sinüzit olarak adlandırılıyor. Sıklıkla üst solunum yolu enfeksiyonu sonrası geçmeyen koyu kıvamlı burun akıntısı/ tıkanıklığı, sabaha karşı artan öksürük ve giderek artan baş-kas-eklem ağrıları, mide bulantısı, iştahsızlık gibi şikayetler olurken ateş de eşlik edebiliyor. Tam tedavi edilmezse kronikleşebiliyor.

8- GASTROENTERİT (İSHAL VEYA DİYARE)

Birçok bakteri ve virüs ishal tablosuna neden olabiliyor. Hastalık hafiften ağır dereceye kadar seyrediyor. Hafif seyredildiği gibi, bazen inatçı kusma ve ateş de eklenerek, hastaneye yatış bile gerekebiliyor. Kış aylarında özellikle kusma, ishal ve ateş ile seyreden bağırsak enfeksiyonu olan rotavirüs çok sık görülüyor.

HASTALIKLARA DİRENMENİN YOLLARI

- Dengeli ve sağlıklı beslenmek,
- Uyku düzenine dikkat etmek, yeterince uyumak,
- Özellikle su başta olmak üzere yeterli sıvı tüketmek, gazlı içeceklerden kaçınmak,
- Meyve ve sebzenin yanında haftada iki kez balık yemek,
- Demir, çinko, D vitamini gibi mineral ve vitamin seviyelerini kontrol ettirmek,
- İhlamur gibi bitki çayları, posası içine ilave edilmiş meyve suları, pekmez ve bal tüketmek,
- Kapalı ve kalabalık ortamlardan mümkün olduğunca kaçınmak,

- Kış hastalıkları en çok solunum yolu ile bulaştığından öpmek yerine karşınızdakine başınızla selam vermek,
- Elleri sık sık yıkamak ve ağıza, buruna, gözlere sürmemek; çocuklara hijyen kurallarını öğretmek,
- Mikroplar sıcakta kolayca ürediklerinden ortamı aşırı ısıtmamak,
- Evi, sınıfları ve bulunulan ortamı düzenli havalandırmak,
- Ortamda kullanılan klimaların düzenli bakım ve temizliğini yaptırmak
- Süt çocukluğu döneminde mutlaka bebeğinizi emzirmek ve bağışıklığını 'doğal antibiyotik' olan anne sütü ile güçlendirmek,
- Ortamda kullanılan klimaların düzenli bakım ve temizliğini yaptırmak
- Çok kalın veya inci giysiler giymemek, çocuklara da giydirmemek. Ortama uygun katlı kıyafetler giyip, sıcaklığa göre artırıp azaltmak,
- Çocuğunuzu sigara dumanının bulunduğu ortama sokmamak,
- İstirahat etmek vücut direncini artıracığından gerekirse okula göndermemek,
- Doktorunuz gerekli görürse grip aşısını yaptırmak

Alt solunum yolu hastalıkları olan bronşit ve bronşiolit, 'Akciğer ağacı' denilen, solunum yolları dalcıklarının virüs ve bakteriler tarafından iltihaplanması ile oluşuyor. **Öksürük ve hışıltılı solunuma yol açarken, tedavi edilmezlerse zatürreye yol açabiliyorlar.**

İÇ PİLAV

*Acıdan
Tatlıya*

NURİYE
ATASEVEN

n.ataseven69@gmail.com

M

utfak bir sanattır. Ustalar, şefler, akşam eve gelip çocuklarına pilav yapan anneler, aileyi sofrada bir arada toplayanlar da sanatçıdır. Her tarif ayrı bir reçetedir mesela. Tanıştıklarımızı, yeniden karşılaştıklarımızı bize hatırlatır. Kış mevsiminde özellikle haftasonları mutfak sizi bekliyor. İnsan mutfakta sanatla ve gerçikle buluşuyor. Bu ay benim mutfağımda iç pilav ve yoğurtlu pancar salatası tarifi var. Peki ya sizin mutfağınızda neler var?

MALZEMELER:

1 adet kalçalı tavuk but	1-2 adet defne yaprağı
1,5 su bardağı pirinç	1 kase badem
3 su bardağı tavuk suyu	1 kase kuş üzümü
2 yemek kaşığı tereyağ	1 çay kaşığı yenibahar,
2 yemek kaşığı zeytinyağ	tarçın, Tuz

HAZIRLANIŞI:

Tavuk butu tencereye alı ve üzerini geçecek kadar su ekleyin, defne yaprağı da ilave ederek yaklaşık 45 dakika haşlayın. Haşlanan bütün erlerini ayıklayın. Tencereye tereyağ ve zeytinyağ koyun. Üzerine badem ve üzüm ekleyip, kavurun. Yıkayıp, suyunu sürdüğünüz pirinçleri ilave edip 5 dk kavurun. Üzerine tavuk suyu, tuz ve baharat ekleyip tencerenin kapağını kapatın. Suyunu çekene kadar pişmeye bırakın. Pilavınız piştiğinden üzerini havlu kağıt ile kapatıp, demlemeye bırakın. Demlenen pilava, tavuk etlerini ilave edin. Baharat koyup, karıştırın. Servis tabağına alıp, servis yapabilirsiniz.

Yoğurtlu pancar salatası

MALZEMELER:

1 adet kırmızı pancar	1 diş sarımsak
1 adet havuç	½ çay bardağı
1 adet yeşil elma	kırılmış ceviz içi Tuz
5-6 kaşık susuz yoğurt	Servis için: Zeytinyağ ve
1 yemek kaşığı mayonez	kıyılmış maydanoz, ceviz

HAZIRLANIŞI:

Pancarın, havucun ve elmanın kabuklarını soyun, yıkayın, kurulaştırın. Geniş bir kasede hepsini rendeleyin. Yoğurt, mayonez ve ezilmiş sarımsağı bir kaba alıp karıştırın. Yoğurtlu karışımı rendelenmiş salataya ekleyin. Tuz ve ceviz kırığını da ilave edip, güzelce karıştırın. Servis tabağına koyduğunuz salatayı, kıyılmış maydanoz ve cevizle servis edin.

**DOĞRU
TARAFSIZ
GÜVENİLİR
HIZLI HABERİN
TEK ADRESİ...**

**yenikapı
haber**

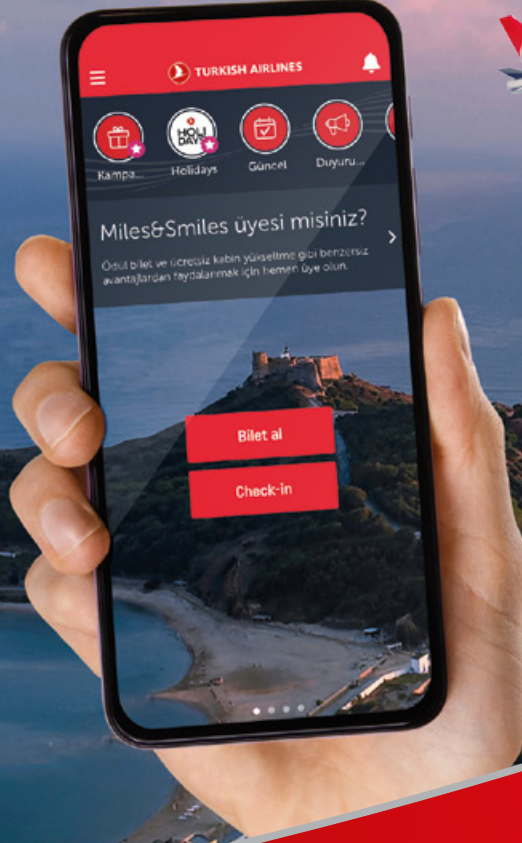
www.yenikapıhaber.com

turuncu
MEDYA GRUBU

TÜRK HAVA YOLLARI MOBİL UYGULAMASIYLA UÇUŞ DENEYİMİNİZİ KOLAYLAŞTIRIN!

Mobil uygulamamız üzerinden en uygun bilet paketini seçebilir; işlemlerinizi hızlı ve güvenli bir şekilde tamamlayabilirsiniz.

Güncel kampanyaları, ek hizmetleri ve duyuruları takip edebilir; uçuşunuza dair her türlü değişikliği kolayca yapabilirsiniz.

Koltuk seçimi, ekstra bagaj, otel rezervasyonu, araç kiralama ve seyahatinizde ihtiyaç duyacağınız diğer hizmetlerimize kolayca erişebilirsiniz.

Operasyonel sebeplerle uçuşunuzda değişiklik meydana gelirse biletinizi ücretsiz bir şekilde değiştirebilirsiniz.

TURKISH AIRLINES

Türk Telekom fiber internetle Türkiye'nin her şehri bin!

Eve kadar fiber altyapıda sunulabilmektedir. Hız koşullara bağlı olarak değişebilir. 200 Mbps ve üstündeki hızlar eye kadar fiber (FTTH) altyapıda sunulabilmektedir. Hızlar altyapı, bağlantı yapılan nokta gibi unsurlara bağlı olarak değişiklik gösterebilir. Ayrıntılar için: www.turktelekom.com.tr

Türk Telekom
Değerli Hissettirir

